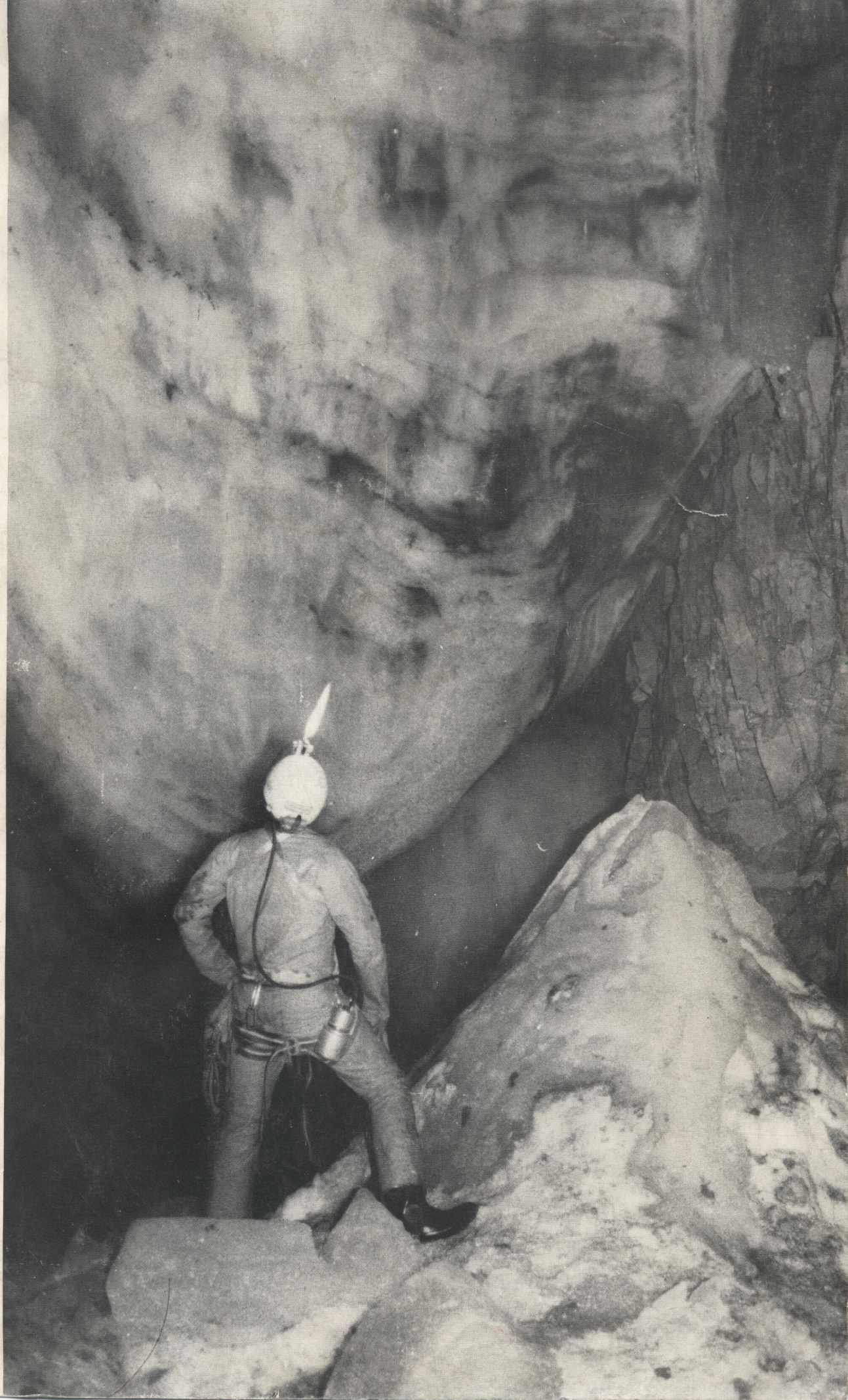

ESPELEOSIE

*
28

GENER
1986

**BUTLLETÍ D'INFORMACIÓ DE LA
SECCIÓ D'INVESTIGACIONS
ESPELEOLÒGIQUES DEL
CENTRE EXCURSIONISTA
ÀLIGA.**

c/ Viladomat, 152

BARCELONA - 15

T. (93) 2-54-40-56

REDACCIÓ :

A. Batllori

A. Ferro

J. Folch

J. Hidalgo

J. M^a. Latorre

J. M. Miñarro

FOTO PORTADA :

Avenç del Gel (I-15)

(Arañonera, Osca)

Foto : J. Hidalgo

Dip. Legal : B-12.261/ 1970

Composició : S.I.E.

Imprés per : Impre-Rapid
c/Urgell. 286
08036-Barcelona

La Redacció no s'identifica, necessàriament, amb el contingut dels articles signats, els quals són responsabilitat dels autors.

editorial

Quan hom comença a redactar aquesta primera pàgina del butlletí, que paradoxalment acostuma a ser la darrera en escriure's, respira a fons i amb un tó relaxat pensa : Un altre!. I si, és veritat, un altre EspeleoSie és a punt de sortir al carrer, el 28; menys dels que voldríem però... tan sols els companys que ens dediquem a fer aquesta i totes les altres que sortosament encara apareixen, sabem l'esforç que representa poder tirar endavant una publicació d'aquesta mena.

El cert és que en els darrers anys hem vist minvar considerablement el nombre de revistes espeleològiques a Catalunya. Possiblement no n'hagi plegat cap de totes les que existien i dins dels grups editors hi hagi la voluntat d'endegar ben aviat el número següent, però és evident que ara per ara no arriben a mitja dotzena aquelles que amb una periodicitat d'un any més o menys poden sortir a la llum.

Un aspecte que cal ressaltar també és la modificació que han sofert la majoria de revistes, no tan sols a Catalunya si no també arreu de l'Estat; sembla ser que els butlletins ciclostilats o similars (com ara aquest) ja no es porten o quedaràn reservats a la multitud de grups francesos que els fan servir per donar a conèixer llurs activitats. Ara doncs, es fan les revistes amb una presentació i qualitat gràfica de primera línia, sense exagerar podem dir que en aquest sentit no tenen res a envejar a les mil·lors del món. L'únic que podem pensar és si el "mercat espeleològic" podrà mantenir-les; esperem i desitjem que si.

Una altra cosa és el contingut, que en línies generals és notable, però notem una certa fredor, gairebé semblen uns articles fets amb motlle (naturalment hi han excepcions), però la majoria ens limitem a exhaustives descripcions de cavitats i de topografia darrera topografia. Potser això sigui el que prefereixi la gent, però d'altres troben a faltar les narracions espeleo-novel·listiques d'en Canela, els Fulls Informals de L'Espeleòleg, i d'altres coses que fan que l'espeleologia sigui quelcom més que coves i avençs. Fa gairebé vint anys, en el primer número d'una revista pionera escrivien : "És un mitjà d'expressió en el qual hi té cabuda la part humana de l'espeleologia (simbolitzant amb aquest terme la part no esportiva ni científica). Té una finalitat : reflexionar de manera ben general sobre l'espeleologia.

Però això ja és història, ara som europeus i si no ens espavilem, aviat serem també modalitat olímpica.

Primera troballa de pintura esquemàtica al vessant meridional del Pirineu.

per : JOAN PALLARÈS i PERSONAT

Feia temps que ens preguntàvem el perquè de si al nord de la barrera pirinenca existien un seguit de coves amb monumentals pintures, a casa nostra, no en coneixiem ni un sol cas. Així, portant l'esperit de prospectar un ample sector, amb el company Jordi Comas, emprenguerem, durant el mes d'agost del 1983, la recerca. Si bé no aconseguirem trobar ni una sola figura paleolítica, descobrirem un conjunt de pintura esquemàtica dins un abric a la Vall d'Inglà. Per tal que en fessin els treballs de calc hi tornàrem acompanyant a en Ramón VIÑAS, E. SARRIA i Anna ALONSO (7)(8), aprofitant per ampliar la prospecció a cavitats veïnes, el 8 d'octubre del 1983 i al maig del 1985, acabàrem donant un cop d'ull al vessant oposat de la vall, acompanyats aquest cop per en J. Sales.

Apareguda a les publicacions pertinents (7)(8) la descripció de les pintures, divulguem aquí les mateixes tal i com ja havíem anunciat anteriorment (5)(6) i recollim un conjunt de cavitats, de cert interès arqueològic, que hi trobem al voltant. El valor d'elles fa que siguem poc explícits en quan a les exactes localitzacions.

LES CAVITATS

Abric de la Vall d'Inglà.- Conjunt de balmes (fig.1), al Grau d'ingla, a mitja alçària i en un lloc molt pintoresc. Han estat utilitzades com a mallada. Alberguen el conjunt de pintures.

Cova Penjada del Grau d'Inglà.- A 30 m. verticals per damunt l'Abric (fig.2), accessible flanqueixant una dotzena de metres per la timba. De gran entrada, el recorregut poligonal és d'una trentena de metres. Del terra sedimentat, i superficialment, s'arreplegaren diversos fragments ceràmics que, per la tipologia, poden anar des del neolític fins l'Edat Mitja. Té varies boques superiors que donen al capdemunt del cingle.

Cova Superior del Grau d'Inglà.- Al vessant oposat de les anteriors, cap a la cota 1450 i uns 50 m. per sota una gran balma molt visible. La seva boca també s'endevina amb facilitat des de lluny i es tracta possiblement d'una sorgència fòssil, de galeria lleugerament ascendent (fig.3) amb minses colades a la paret N. i al sector final.

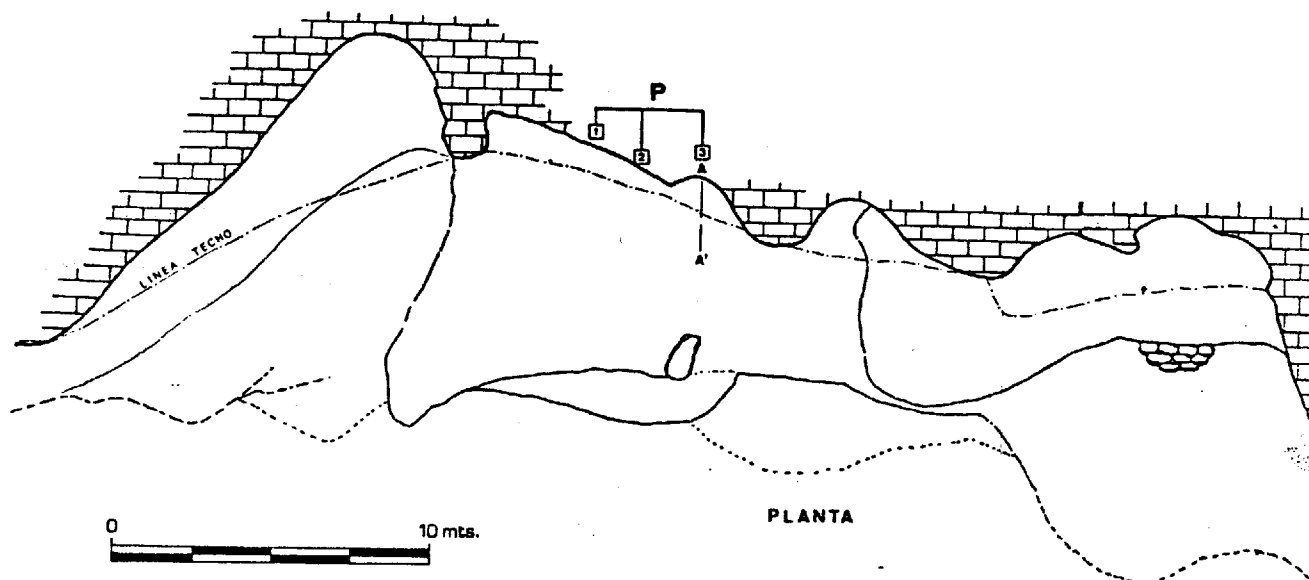

Fig. 1
 Abric de la Vall d'Inglà
 Top.: R.Viñas, E.Sarrià, A.Alonso, J.Comas i J.Pallarès
 8 octubre del 1983
 (Pla topogràfic de la part central de l'Abric de la
 Vall d'Inglà. Assenyalats amb una P. i els números
 1, 2 i 3 els principals panels de pintures).

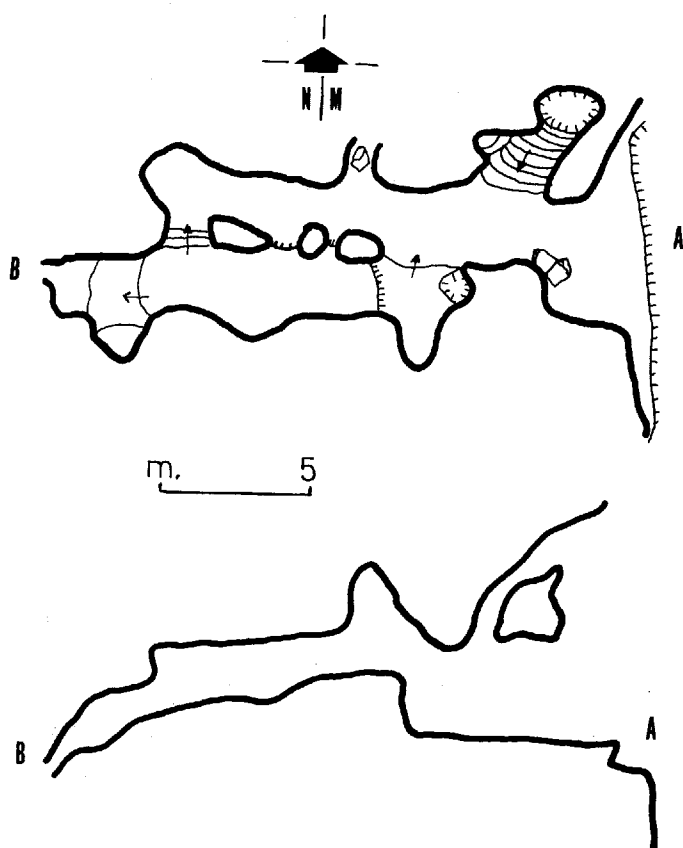

Fig. 2
 Cova Penjada del Grau d'Inglà
 (Bellver de Cerdanya)
 Croquis : J.Pallarès i J.Comas
 8 octubre del 1983

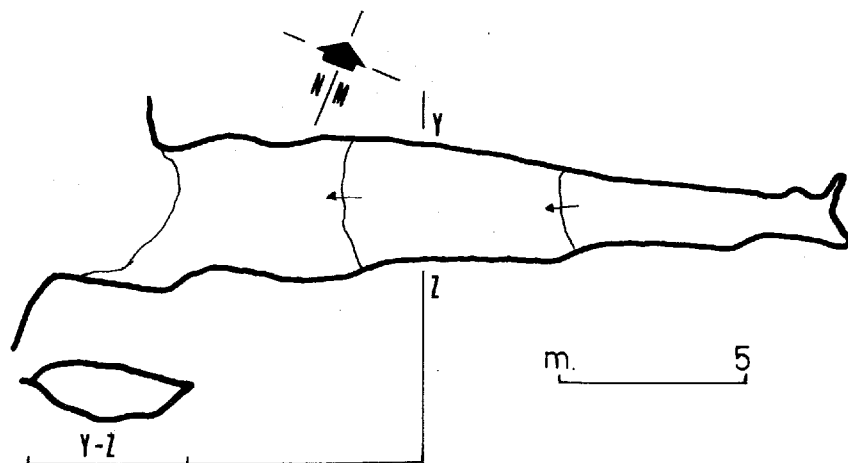

Fig. 3
Cova Superior del Grau d'Inglà
(Bellver de Cerdanya)
Croquis : J.Pallarès, amb J.Sales i J.Comas
26 maig del 1985

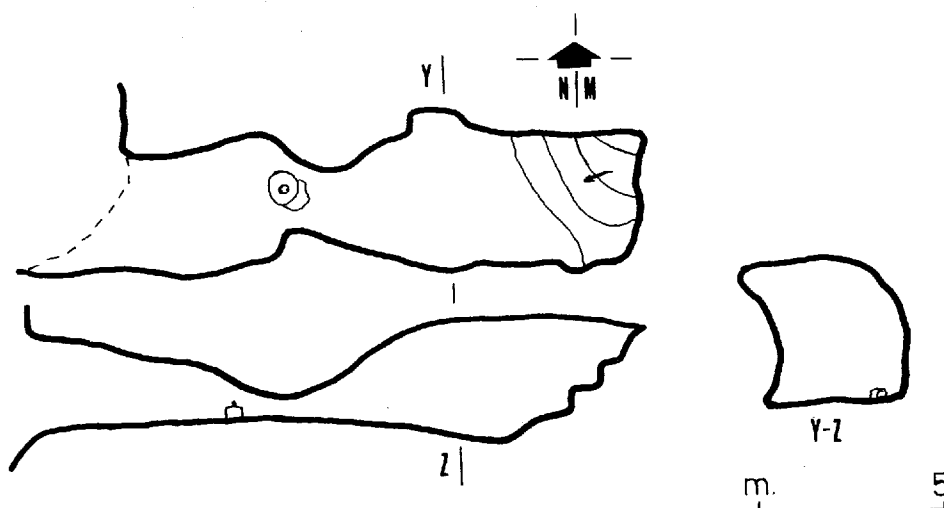

Fig. 5
Cova Inferior del Grau d'Inglà
(Bellver de Cerdanya)
Croquis : J.Pallarès, J.Comas i J.Sales
26 maig del 1985

El terra és pla i amb sediments terrossos. La temperatura a les 9 h.s. era d'11°C.

Cova Inferior del Grau d'Inglà.— A 10 m. sota l'anterior, un xic amagada, de similar origen i descripció (fig.4) sols que més bella i humida, amb una colada escalonada de gours plens de pisolites i algunes formacions litogèniques. La temperatura era de 10'5°C.

Un seguit de balmes i petits forats junt als esmentats aquí i d'altres d'elencs anteriors (1)(2)(3) componen el carst d'aquesta pintoresca vall pirinenca situada (4) entre dos conegudes cavitats : El complexe de la Fou de Bor i el Forat de les Gralles.

LES PINTURES

Les representacions són quasi monotèmiques (8) i comprenen 123 motius dels que 110 són punts de tendència oval (fig.5), com si fossin fets mitjançant empremtes digitals, de 10 a 15 mm. per 20 a 25 mm., i algunes barres de major tamany (fig. 6). Distribuïdes en petites agrupacions; la més important es troba al centre de l'Abric i de 1 a 2 m. damunt del terra actual. Els colors estan entre "el rojo-castaño acarminado y un rojo anaranjado"(8).

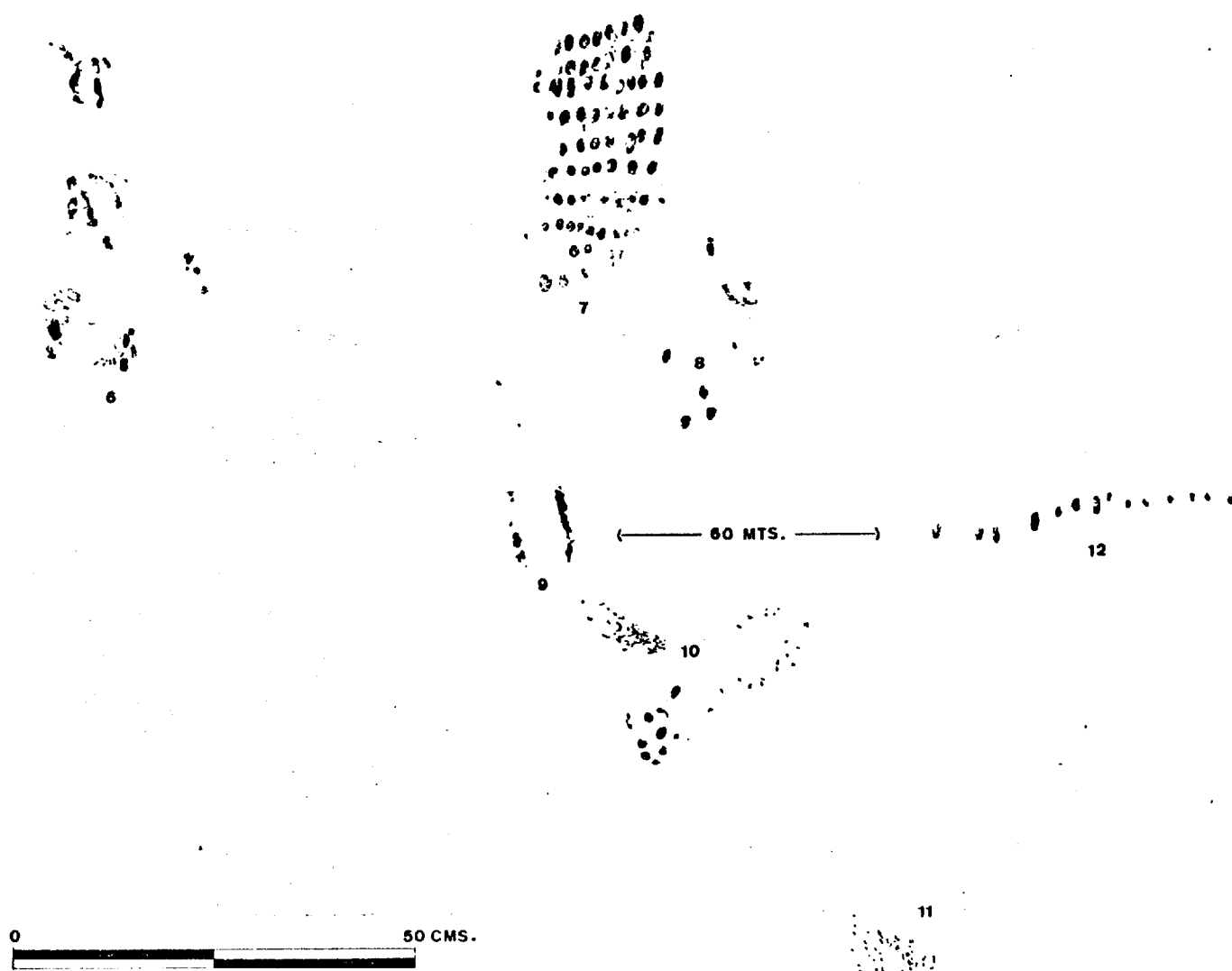

Fig. 5 - Grup principal de pintures de l'Abric de la Vall d'Ingla

Fig. 6 - Detall d'una concentració de punts al panel central

És important de remarcar que l'**Abric** és un punt intermedi de les estacions europees i les del sud de la península. Les agrupacions de punts més properes són les franceses de la Cova de Gilles a Sant Marcel d'Ardeche i Le Trou de la Feclaz a Savoia i les italianes de Valcamònica a Bèscia i Porto Badisco a Otranto; a Marroc, la Cova de Magara a Beni Yusuf i les espanyoles de Sierra de San Servan i Las Viñas a Badajoz; Chinchilla, Cueva de la Pretina i Bacinete a Càdis; el Queso a Almeria; Las Batuecas a Salamanca; Peña Tu a Astúries i Puerto Alegre a Ciutat Real.

Sobre la significació d'aquests punts, el criteri és divers, alguns autors suposen que tenen un caràcter simbòlic com de sistemes de comptabilitat, i no manca qui opina que poden representar homes o animals, sobre tot si van encerclats. La cronologia dels punts també és complicada i discutida, però són força els autors que l'apropen al bronze i fins i tot a l'època ibèrica.

BIBLIOGRAFIA

- (1).- Canals, M., Ribera, C i Viñas, R. (1970).- **"La Fou de Bor i cavitats de l'Alta Vall del Segre"**. Ed.Montblanc - C.E.C. 98 pp. Barcelona.
- (2).- Borràs, J., Miñarro, J.M. i Talavera, F.(1978).- **"Catàleg Espeleològic de Catalunya. vol I"**. Ed. Poliglota. Barcelona.
- (3).- Gasca, M. (1968).- **"Antecedentes sobre el karst del Valle de Ingla"**. Montaña (113):24-31 Barcelona
- (4).- Jolís, A. i Simó, M.A. (1969).- **"Cerdanya"** Ed.Montblanc 295 pp. Barcelona
- (5).- Pallarès, J. (1984).- **"La pintura rupestre a Catalunya"** Montbui nº 326 Caldes de Montbui
- (6).- Pallarès, J. (1985).- **"La revolució neolítica o el naixement de l'agricultura i la ramaderia a través de l'art rupestre"**. Montbui, extra maig. Caldes de Montbui
- (7).- Viñas, R., Sarrià, E. i Alonso, A. (1983).- **"La pintura rupestre en Cataluña"** (ed.autors) 72 pp.Barna.
- (8).- Viñas, R., Alonso, A. i Sarrià, E. (1984).- **"Las pinturas esquemáticas de l'Abric de la Vall d'Ingla"**. Revista d'Informació Arqueològica (42): 5-12 I.P.A. Barcelona

o o o o 0 0 0 o o o o

FORATO MANATUERO-MALAPRECIATA (Buerba-Osca)

per : S.I.E.

HISTÒRIA DE LES EXPLORACIONS.— La primera notícia que es té d'aquesta interessant cavitat la dona Lucien Briet (1) que la visita a primers d'octubre del 1910 en el transcurs de la seva quarta campanya a l'Alt Aragó. No tenim coneixement de cap més exploració fins la realitzada per membres de la S.I.E. durant la campanya d'estiu del 1966 (2), on s'explora tota la cavitat topografiant-la, a més de descobrir dues galeries laterals que segons les nostres dades no havien estat reconegudes per en Briet (Galeria S.I.E. i Galeria del Fang). Dos anys més tard, el 1968, membres del G.E.S.-C.M.B. visiten la cavitat i a Buerba es "troben" una còpia de la topografia realitzada per la S.I.E. el 1966; les dades extretes d'aquesta exploració són publicades a "Geo y Bio Karst" (3) on a més d'unes seccions d'interès morfològic, apareix un esquema de la xarxa subterrània on s'indiquen totes les galeries conegudes. Molt més tard, l'agost del 1974, un equip del "Peña Guara" d'Osca, tornen a topografiar la cavitat, no observant l'anomenada Galeria del Fang i publicant-la al seu butlletí (4) junt amb una descripció on no es fan constar les exploracions catalanes dels anys 60.

Malgrat no ésser tan coneguda com la relativament veïna "Cueva de Aso", és visitada esporàdicament per diferents grups i en una de les visites d'un equip de la nostra Secció, es decidí retopografiar-la, alçament que ara presentem junt amb una breu descripció.

SITUACIÓ.— Seguint la carretera que porta al canó d'Añisclo, passat el molí d'Aso, hi ha el trencall que mena als pobles de Vió i Buerba; arribats a aquest últim, a 1.143 m. d'alçada, s'agafa el camí de Yeba que davalla ràpidament cap al riu Yesa, al cap d'uns 20 minuts el camí s'acosta al barranc del Cubo i en un revolt del corriol ja es divisa, al fons del barranc, l'àmplia boca de Manatuero. L'entrada de Malapreciata es troba uns 50 m. per sobre el torrent, essent la seva localització un xic complicada per les reduïdes dimensions de la boca i l'emboscada del terreny.

DESCRIPCIÓ.— Un cop passada la boca de Malapreciata, la galeria es fa més àmplia i es remonta un pendent que al cap de pocs metres es fa més accentuat i on l'alçada del sostre baixa notablement; superat aquest pas estret, la galeria es fa més horitzontal i apareixen nombroses concrecions i alguns gours. Després d'uns 150 m. la galeria davalla bruscament i el sostre torna a baixar, cosa que fa obligada una progressió força incòmoda a l'haver d'anar arrossegats i a l'estar la galeria generalment plena d'aigua, fins pràcticament arribant a la bifurcació de Manatuero. Uns 50 m.

abans, però, hi ha la Galeria del Fang, formada per una galeria principal de direcció O.-NE., amb una longitud de 130 m. i amb una bifurcació d'uns 40 m. que les uneix amb Malapreciata; per ella circula un petit curs d'aigua provinent d'un sífó situat a l'extrem O. i que sembla impenetrable; l'aigua es perd per un estret sífó situat a l'extrem NE. Aquestes galeries estan totalment recobertes per grans quantitats de fang líquid, que fan que la seva exploració sigui sumament desagradable.

Tornant a la galeria principal, passada la bifurcació de Manatuero, al cap d'uns 25 m. i després de davallar un petit ressalt, es redueix la secció fins convertir-se en una gatera, passada la qual comença la Galeria S.I.E.; tot seguit s'arriba a la "Falla", lloc força espectacular, on la galeria és tallada per una falla i presenta un apreciable desplaçament; passat aquest punt, la galeria segueix per un tram amb varies bifurcacions de reduïdes dimensions i escàs desenvolupament, i amb pronunciats colces fins restar totalment obturada per blocs i sediments a l'alçada de +29 m. respecte a la boca de Malapreciata.

La galeria de Manatuero és en general d'àmplies dimensions en comparació amb la de Malapreciata; els primers 100 m. són descendents fins arribar a un tram normalment inundat i on la baixa alçada del sostre fa que en èpoques de pluges arribi a sifonar un tram d'uns 10 m. de longitud, passat el qual la galeria s'omple de blocs i més endavant es fa acusadament descendent, tot trobant el curs actiu i finalment, després de superar algún petit ressalt, s'arriba a la boca de Manatuero, lloc força espectacular, al retrobar el curs principal d'aigua que brolla a l'exterior per unes sorgències i on l'aigua es precipita al torrent exterior per una cascada d'uns 20 m.

BIBLIOGRAFIA.-

- (1). Briet, L. (1910).- "Barrancos et Cuevas". **Spelunca** 8(61): 1-65
- (2). S.I.E. (1966).- "Activitats S.I.E." **Butll.C.E.Àliga** (169): 637-638
- (3). Ullastre, J. (1972).- "Datos sobre el karst del barranco de Buerba (Huesca)". **Geo y Bio Karst** (32): 8-11
- (4). Peña Guara (1974).- "Boletín de contribución al catálogo espeleológico de la provincia de Huesca" **Boletín Peña Guara** (4).

x x x x X X X x x x x

FORATO MANATUERO - MALAPRECIATA

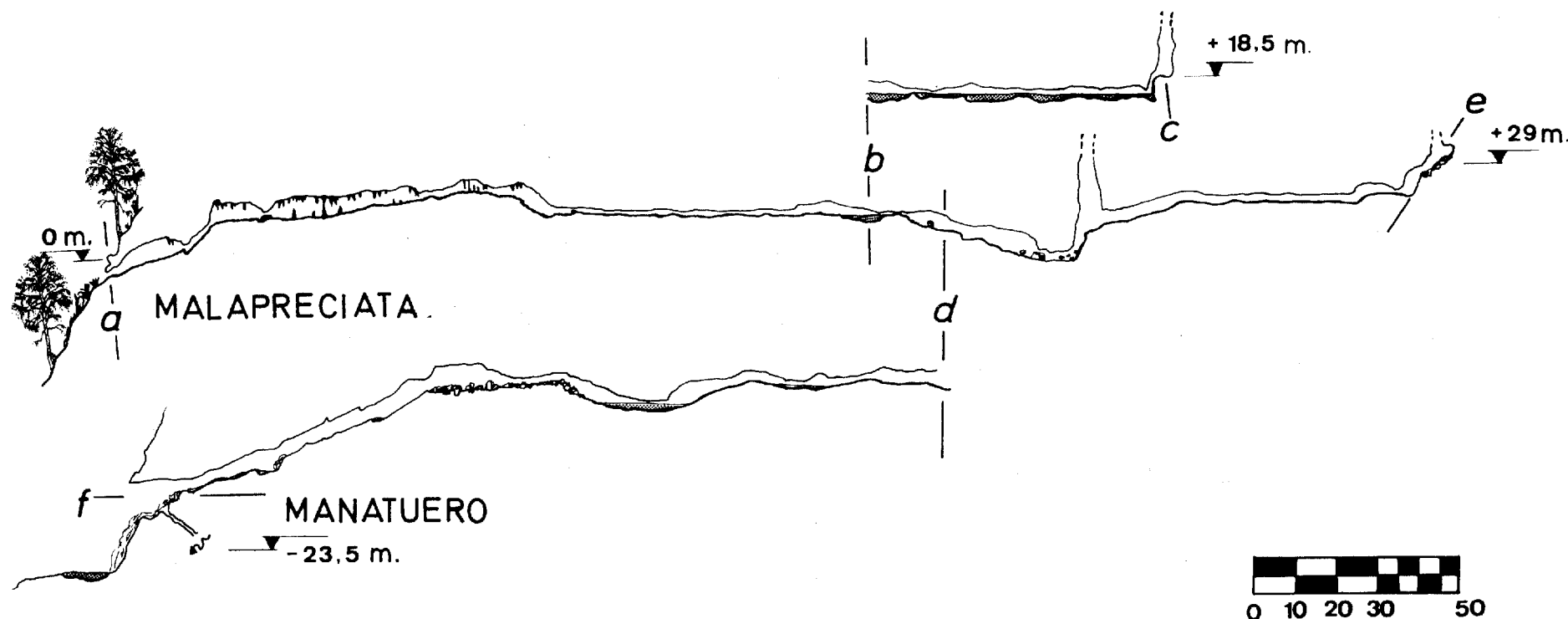
BUERBA — OSCA

top. S.I.E. 17-11-84

COORDENADES: $x-3^{\circ} 42' 50''$ RECORREGUT: 962 m.

$y-42^{\circ} 31' 50''$ DESNIVELL: 52,5 m.

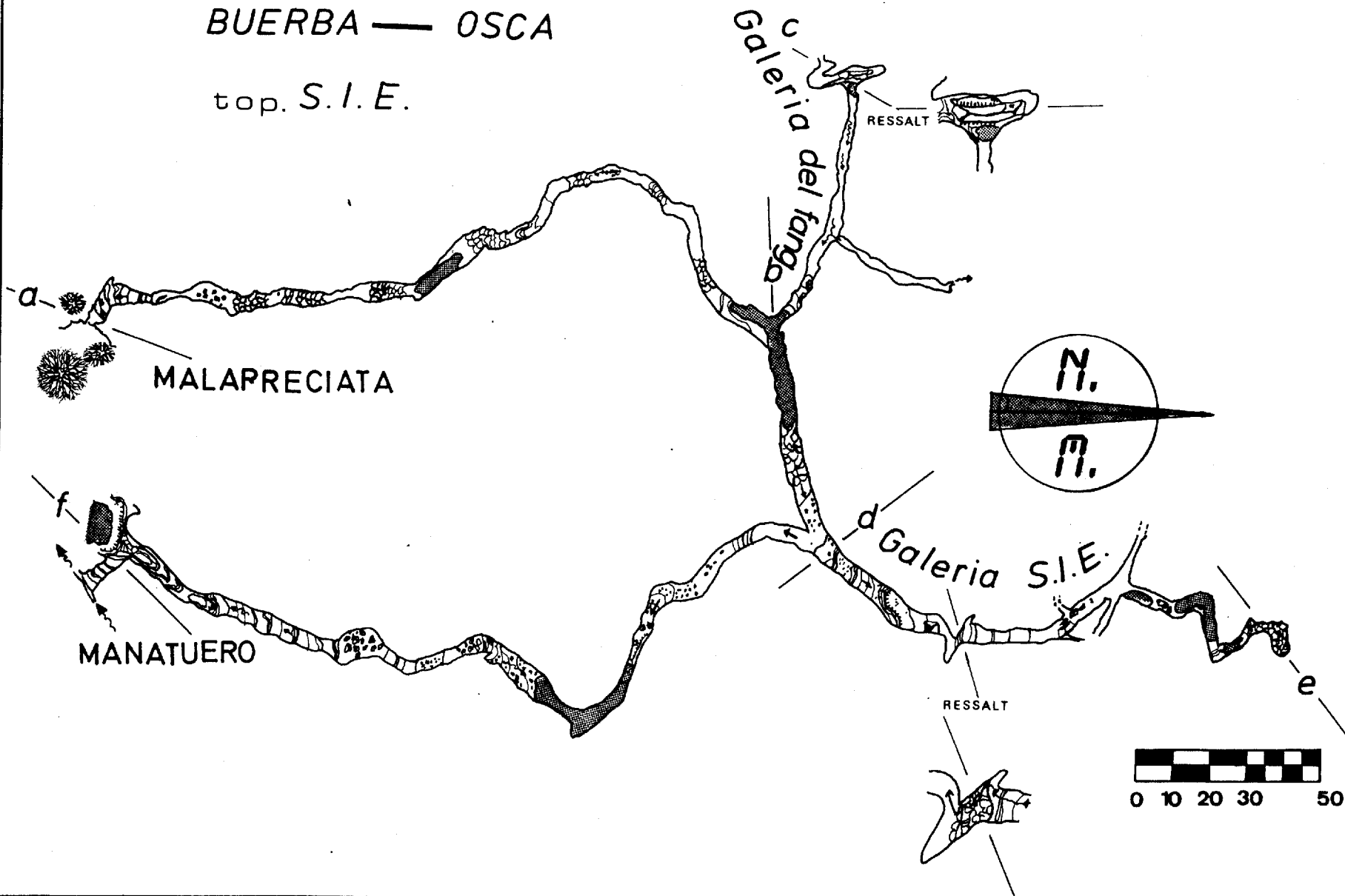
$z-980$ m.

FORATO MANATUERO - MALAPRECIATA

BUERBA — OSCA

top. S.I.E.

Exploracions a la Val d'Aran

per : JOSEP GUARRO i SAFONT

INTRODUCCIÓ.— Amb aquesta nota es pretén donar a conèixer unes cavitats situades a la capçalera del riu Nere, a la Val d'Aran.

La **Cigalera del Mall Blanc** fou localitzada durant una travessa d'esquí de muntanya a principis de l'any 1980, no s'hi tornà, però, fins l'estiu del 1982, any que tan sols s'arribà fins la cota - 25 m. degut a la presència d'un tap de neu. Ha estat l'estiu de 1985 que, amb motiu d'una visita per tal de superar el tap de neu, s'ha aconseguit davallar 10 m. més, fins on la cavitat ja no presenta cap possibilitat de continuació.

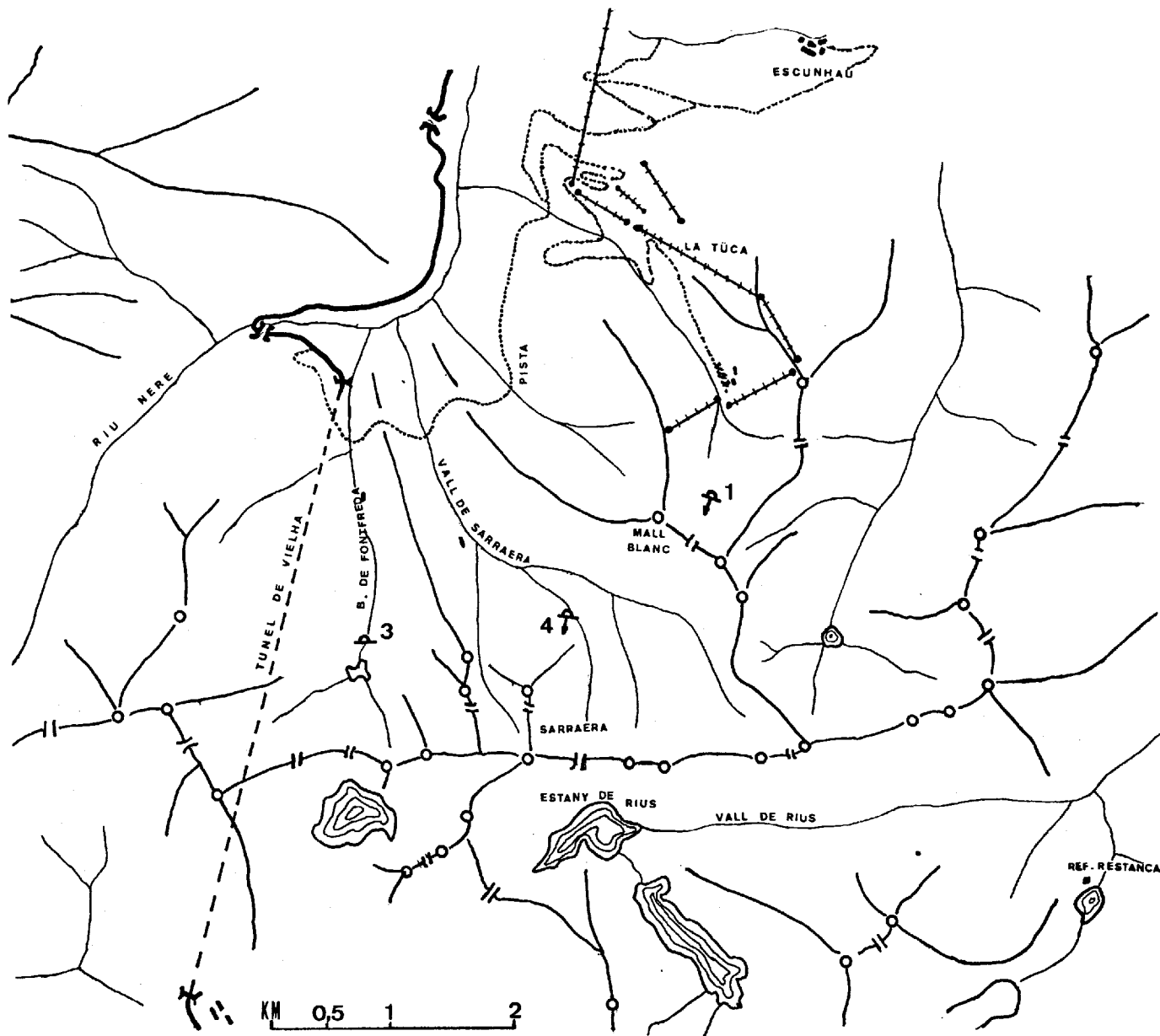
Fou també durant aquesta sortida que s'observà des del coll del Mall Blanc, al fons de la vall de Sarraera, una àmplia boca de pou, d'uns 10 m. de diàmetre, per la qual cosa decidírem visitar-la per la tarda. La cavitat l'anomenarem **Cigalera de Sarraera**, degut a la proximitat del Tuc de Sarraera.

La **Cova de Font Freda** fou localitzada l'agost del 1982, però no la visitarem fins la primavera de 1983, època en que es trobava tapada per una gran quantitat de neu.

1.- CIGALERA DEL MALL BLANC

Localització i accés : El seu accés més còmode i directe s'efectua per la pista que surt del poblet de Betren, entre Vielha i Escunhau, i puja a l'estació d'esquí Tüca-Betren, pista en bones condicions en temps sec i apte per a turismes. Cal seguir-la fins la zona anomenada Es Cabanes, on hi ha una font, alguna cabana i dos telesquis de la Tüca, d'aquí s'ha de remuntar un fort pendent de prat en direcció sud, cap al coll del Mall Blanc; superats els primers 300 m. s'arriba a una zona de clotades heroses i l'avenc es troba al costat d'un petit i solitari avet, a 2200 m. d'alçada.

Descripció : Cavitat constituïda per un sol pou amb algún replà, i amb una boca de considerables dimensions (8 x 4 m.). A 4 m. del llavi inferior hi ha una repisa inclinada on acostuma a haver-hi neu o glaç, passada aquesta, i a - 15 m., apareix una gran quantitat de neu, la qual arriba a ocupar tot el diàmetre del pou a la cota de - 25 m.. L'estiu del 1985 restà obert un pas entre la neu i la paret que permeté d'arribar a - 35 m., punt final de la cavitat.

Situació de les cavitats descrites

2.- FORAT DE ROCA BLANCA

Situat a pocs metres de l'anterior cavitat. Es tracta d'un pou d'uns 6 m. i una petita galeria que baixa 6 m. més, fins restar obturada per blocs. A l'hivern és totalment omplerta de neu fent impossible la seva localització.

3.- COVA DE FONT FREDA

Localització i accés : Situada al barranc de Font Freda, a 1800 m. d'alçada, sota l'estany del mateix nom, prop de l'antic camí de cavalleries del port de Vielha.

Per accedir-hi cal agafar una pista que surt de la boca N. del túnel de Vielha i que es dirigeix a l'estació d'esquí de la Tüca-Betren, aquesta pista està en bastant

mal estat i en èpoques de pluges o desglaç queda tallada pels barrancs que la creuen. Passat el primer barranc, el de Font Freda, s'ha de prendre el camí del port de Vielha, que va pujant pel bosc fins la Cabana del Pontet, on la vall s'eixampla i ja es divisa al fons l'àmplia boca de la cova; per arribar-hi, passada la cabana cal deixar el camí que creua el torrent i seguir remuntant la vall fins assolir l'entrada de la cova.

Descripció : Es tracta d'una cova amb vàries bifurcacions que totalitzen uns **150 m. de recorregut** i per la qual circula un petit curs temporal d'aigua, que ve del proper estany de Font Freda. L'aigua apareix per una galeria de sostre baix i desapareix metres més endavant per entre blocs.

Uns 50 m. per damunt de la cova es troba una dolina-embut d'uns 15 m. de profunditat, lloc on es perd el curs d'aigua que ve de l'estany, el qual torna a sortir a l'exterior per unes sorgències situades uns 30 m. sota la cova.

4.- CIGALERA DEL SARRAERA

Localització i accés : Situada a la vall del Sarraera, en un estret barranc lateral, que baixa de la Passada del Nebot, a 2050 m. d'alçada.

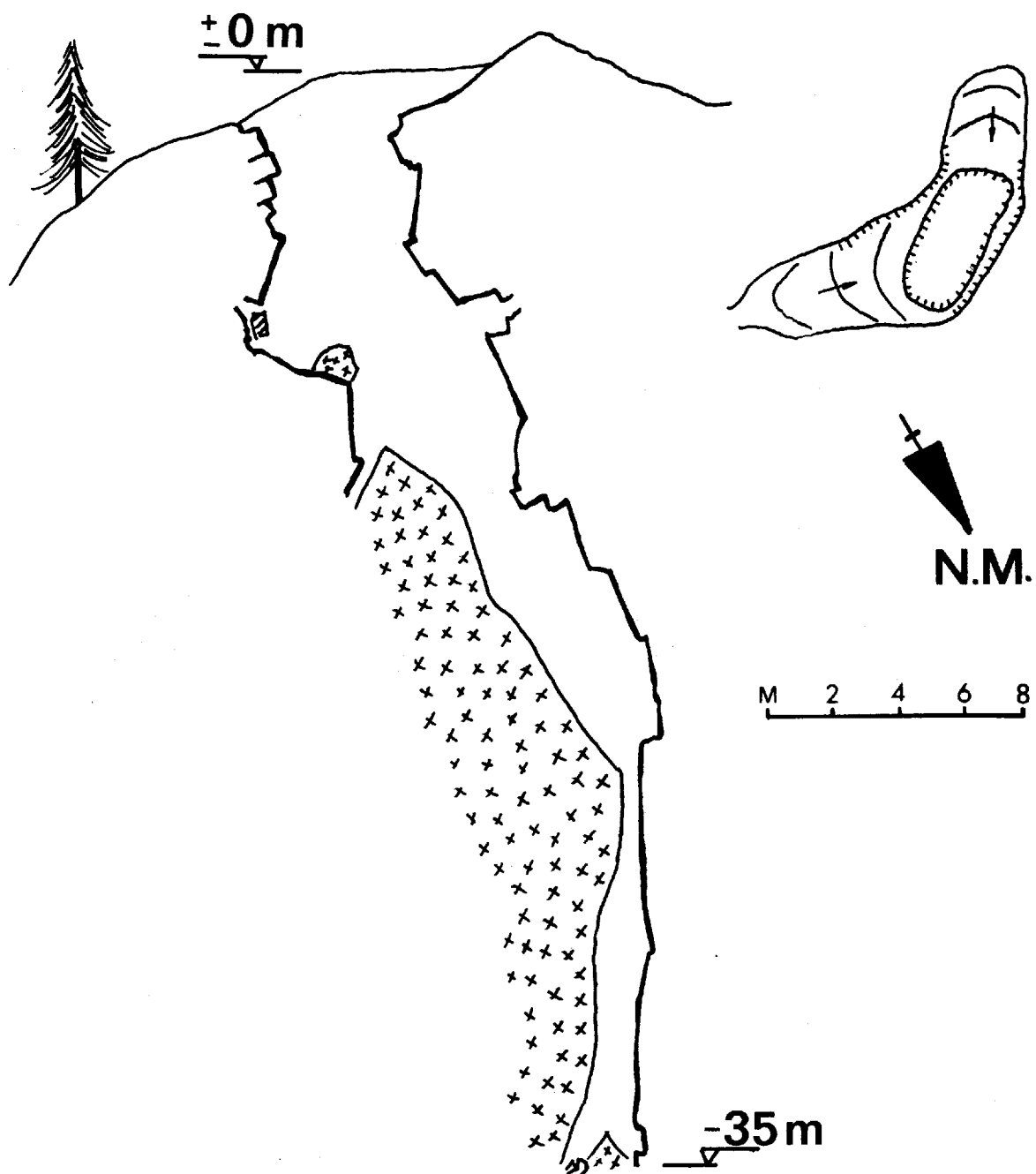
Per arribar-hi cal seguir la pista de l'anterior cavitat fins creuar el barranc de Sarraera, deixar-la uns 200 m. després i pujar per uns prats fins retrobar el barranc on la vall ja és més ampla i transitable; més amunt es troba una cabana de pastors, passada la qual cal creuar el riu i seguir per sota mateix de la impressió - nant paret de la Pala de Sarraera i l'Agulla del Tüc des Hennes, es travessen unes sorgències i, superant l'últim pendent s'arriba a uns plans situats sota la Passada del Nebot, s'ha de remuntar un estret barranc que baixa d'aquest punt, just al costat d'uns forats d'origen artificial. Remuntats uns 100 m. trobarem la cavitat penjada a la dreta, uns 30 m. sobre el barranc.

La cavitat és constituïda per un pou de 10 m. de profunditat i una galeria de 20 m. i de sostre molt alt. Per localitzar-la serveix d'ajut observar les gralles que s'hi precipiten dins, on hi viuen com a mínim unes 30.

- o o o o o 0 0 0 o o o o o -

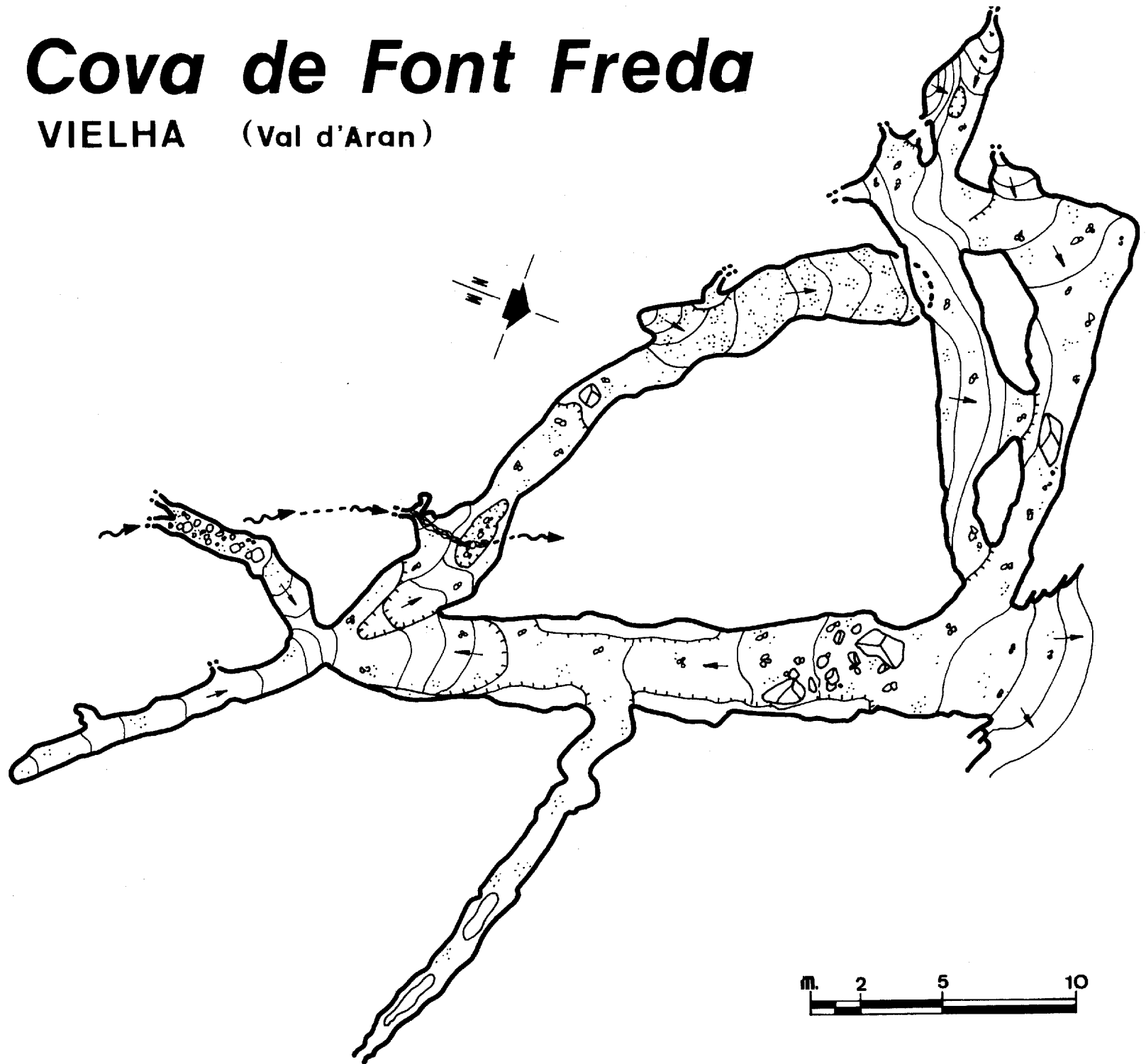
CIGALERA DEL MALL BLANC

escunhau - val d'aran

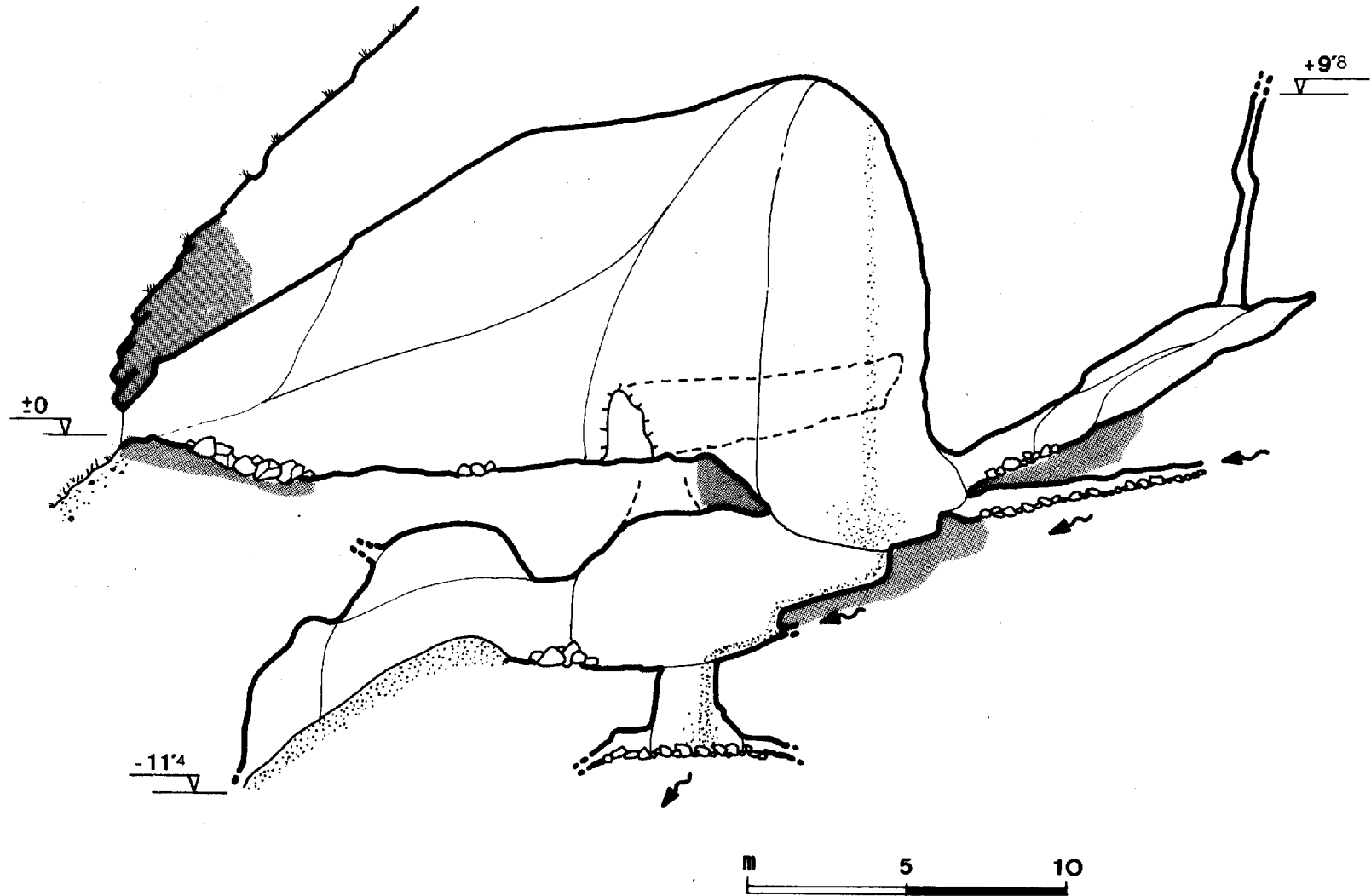
Cova de Font Freda

VIELHA (Val d'Aran)

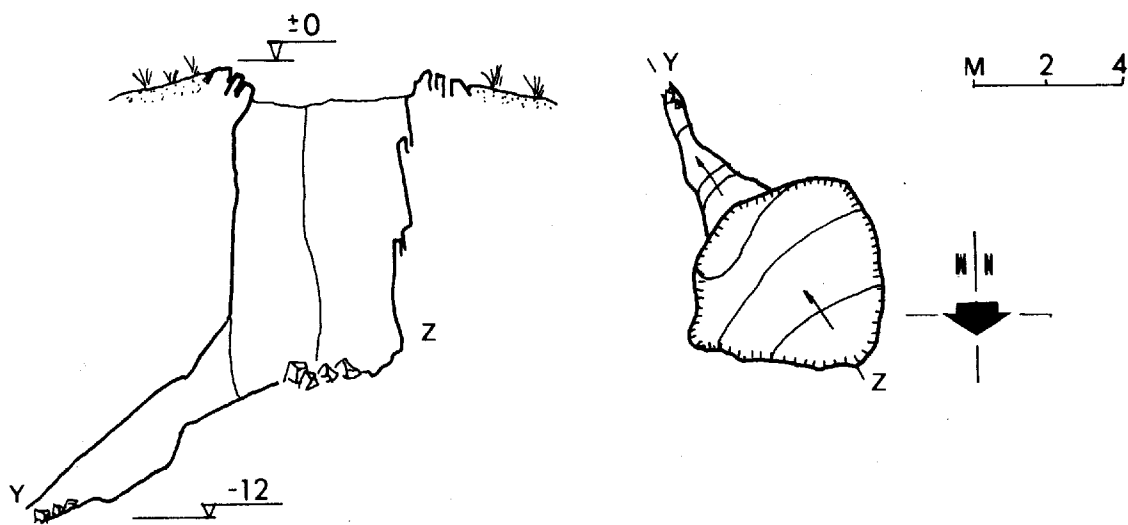

Cova de Font Freda

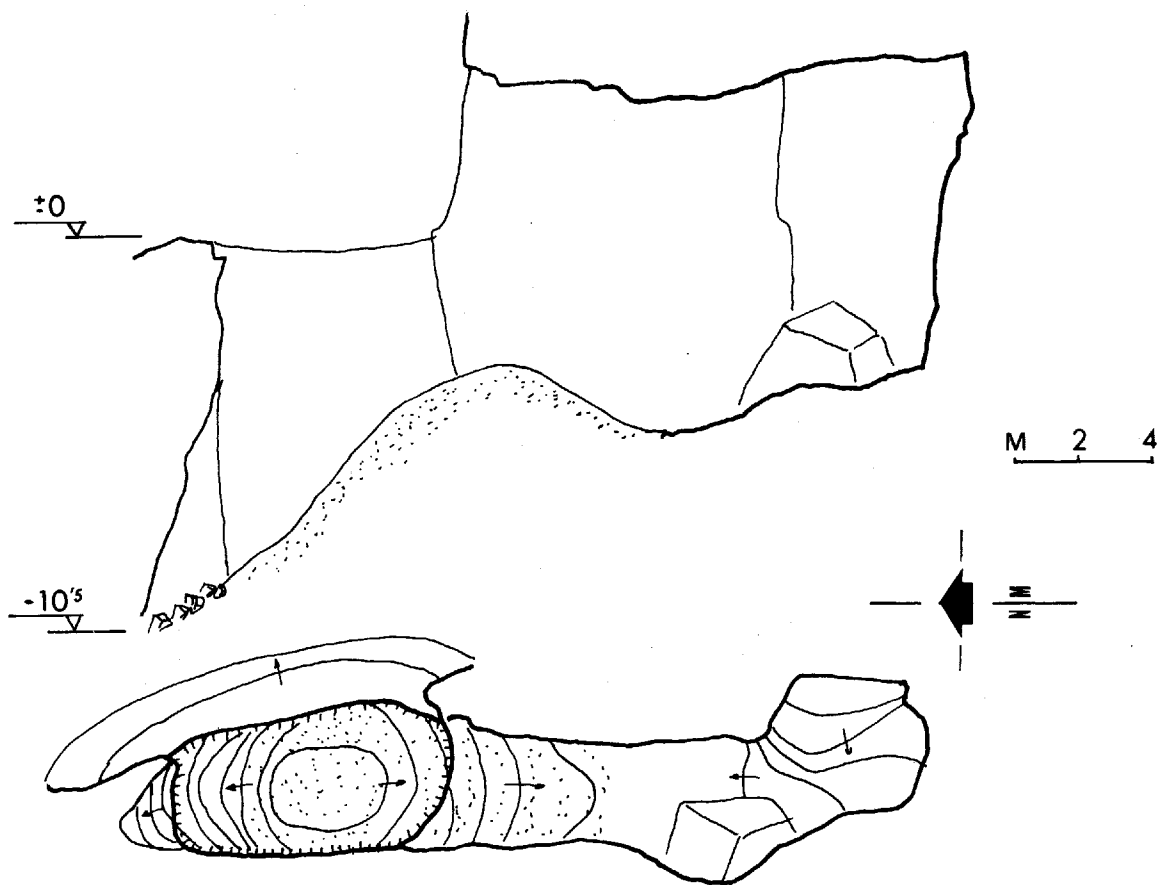
VIELHA (Val d'Aran)

FORAT DE ROCA BLANCA escunhau ~ val d'aran

CIGALERA DEL SARRAERA vielha ~ val d'aran

S.I.E.'85

Misèria de la història o història de la misèria de l' espeleologia catalana.

per : JOAN PALLARES i PERSONAT

RESUM : L'autor, sota un títol Proudhonià-Marxista, recull a grans trets allò que s'oculta, sistemàticament, de l'espeleologia i la seva història a Catalunya, i demostra que coses com aquestes passen fins i tot, a les millors famílies. Sense por a rebre cap cop de roc pot afirmar que el que estigui net de culpa que llençi la primera pedra.

Són molts qui perquè piquen amb un martell a la paret, ja creuen que claven claus.

Goethe.

x x x x x x x x x x x x

És una constant a la història que les persones vulguin descendir d'uns orígens molt nobles. La mitologia dels pobles també ens ho demostra i així els grecs volien arrencar de Cronos i Zeus o els jueus ésser el poble triat; pobles guerrers necessiten walkiries i pobles comerciants necessiten descobridors. Així que tothom comença a parlar d'espeleologia a Catalunya, vol entroncar-la amb els naturalistes del segle passat, i això és cert en quan a mossèn Font i bastant cert amb Vidal i d'altres, però és ja de dements voler fer passar per les Forques Caudines de l'Avenc a exploradors circumstancials com Marian de la Paz Graells, qui veritablement explorà algún avenc, o més l'Almera, Solé, l'enginyer anarquista Tarrida del Marmol o els arqueòlegs com Colomines, Bosch Gimpera o Pere Alsius. És realment tot molt atrevit fer com fan els italians que per que en Leonardo da Vinci visità una espluga, és el primer espeleòleg italià. Cal tenir molt de seny, car amb un cop de rauxa farem espeleòleg a en Serrallonga.

Escriure tot això de dalt seria pixar fóra del test si no fos perquè la història recent ens demostra com han estat d'aïllats i fins i tot escarnits del món espeleològic, gent que portava una tasca científica notable i el que és encara més curiós : Gent que ha col.laborat a la marginació, cita amb fruïció tot omplint-se la boca, a la més petita oportunitat els noms d'aquells que ha maleït, al cap i a la fi veient la gran afecció per apuntar-se medalles alienes i fer servir arreu el nom dels que ja ni ens coneixen.

Ésser espeleòleg és el camí més fàcil per semblar quelcom per pocs calés. Dins la història d'aquestes misèries ens centrarem en els darrers anys. Així, un cop, un francès anomenat Siffre, agafà un rampell i s'enclaustrà dins d'un avenc on extreu notes per a un llibre i poc més. Segurament l'aventura hagués passat desapercibuda

a l'altre vessant dels Pirineus si no fos que el llibre es traduí, el que va fer una gran trempera a tota mena de gent que sota el desig d'anar per sota terra cap a la N.A.S.A. agafaren la lluna i començaren a posar de moda el verb "romandre" a dins els avencs. Així es fan els rècords més insòlits, el de les sis hores, el dels dos dies, el de completament a les fosques, el sense rellotge, el de sense pixar, etc., fins i tot tinc la recordança que una volta vaig trobar a la boca de l'Avenc ... de la Plomada!, una nota enganxada, escrita a l'envers d'un albarà, que m'indicava que no havia de baixar, dos intrèpids espeleòlegs feien una permanència de dos dies sense l'innecessari equip de superfície.

I és que no inventem res. D'una altra traducció, la d'un article d'un tal Maucci, italià, que s'intitolava "L'hippotesi della erosione inversa come contributo allo studio della speleogenesis", començaren a sortir fusos arreu, dins dels avencs no tot era fosc si no fus, així, mal paït o fins i tot mai llegit el treball d'en Maucci, hom veia fusos a qualsevol racó, ara calia veure quina cavitat tenia més fusos per m³.

Per generació espontània, o perquè algú bona fé va dir que preparava quelcom sobre "Cavitats tectòniques", van aparèixer, primer per Mataró i després extenent-se pel Principat, unes tectoafeccions considerables, tàctica tècnica amb moltes tecles que a qui no tacà féu dir algú tac i produí taquicardia amb tanta teca de noms i classificacions tecnicistes, per fi, i per toc sols algú s'enrecordà al seu treball de dir-nos, clarament que collons era una esquerda.

Hi ha l'espeleòleg lletraferit que sol publicar els seus treballs tot seguint una tècnica general simple: La d'enumerar fenòmens i conceptes llegits amb d'altres, especialment si coneix idiomes, sense importar-li si el que cita és o no a la cavitat que estudia, ja que ningú anirà a comprovar-ho, i si ho fa li diria, clarament, que no sap veure les coses i no hi entèn. Tampoc li és important el fet de negar el que ha afirmat un paràgraf més amunt, ja que segueix el principi de que si no l'entenen no el llegiran i si pel contrari, el llegeixen i no l'entenen, es pensarà el lector que és massa sublim i, per no fer el ridícul, per no dir-li clarament, això és una merda, callarà, no fos cas que la revenja fos cruel. Ah! ...i el títol d'allò més rimbombant, no cal que tingui relació amb el text, al final caldrà afegir una relació bibliogràfica llarguíssima, sense cap relació tampoc amb el text però que, a part que indiqui les nombrosíssimes publicacions de l'autor, haurà de demostrar que ha llegit molt els clàssics; si pot afegirà bibliografia estrangera per donar-li un to internacionalista i sobretot no emprarà mai treballs d'aquell antipàtic crític que no fos cas que per això sigui conegut.

Fa una colla d'anys que, a l'estiu planejavem anar a un sector dels Pirineus. Uns espeleòlegs d'una gran ciutat, capital de comarca, s'apuntaren a venir i organitzaren

una expedició que a ulls de la premsa i autoritats locals deuria tenir força importància. Naturalment ens convidaren a assistir-hi. La sort se n'enfotia de les megalomanies i traí considerablement els expedicionaris, que entre cagarrines, mals de cap i greus afeccions als queixals, no pogueren obtenir el més mínim éxit espeleomètric. Els dos darrers dies vingué un company biospeleòleg i tots dos junts recollirem les trampes que tot sol havia col·locat el primer dia a una cova conegudíssima i que la sort féu que hi descobríssim una nova espècie d'escarabat. Tres mesos més tard, a mitja nit rebia una trucada telefònica on a l'altra banda, una veu coneguda m'acusaba d'usurpador i pirata, s'acabaven d'assabentar de la descoberta i exigien que els insectes "tornessin" (ell no sabia que això eren holotipus i paratipus) a la ciutat capital de comarca.

Bona peça era la veu de l'altre cantó del fil telefònic, qui una vegada organitzà un col·lectiu de professionals de diferents àrees per fer un estudi i ell coordinà, recollint l'informe de cadascún. Passat un temps i sorgides algunes dificultats, més bé perquè el treball no es feia, el grup es desintegrà i amb la documentació al seu poder, la signà i la lliurà a un certamen on obtingué un no despreciable premi en metàl·lic.

Deia més amunt que vaig rebre una trucada als volts de la mitja nit i, és curiós, però això és habitual. Els horaris de l'espeleologia catalana són més que tercermundistes, pròpies d'un àrab en temps del ramadà. Conferències a les nou del vespre que comencen a tres de deu. Reunions a quarts de dotze que cloven ja de matinada i sobre tot reunions per decidir quan ens hem de reunir per convocar l'assemblea. Talment som al "món de la nit" i "fóra del temps".

Quan Pinito del Oro es retirà dels trapezis, el món de l'espeleologia es convulsionà i per aquella data aparegueren uns éssers quasi, o a voltes sense el quasi, uniformats, amb alguna medalla o galó penjat, de parla estranya, que cercaven no ja el més difícil si no, el "com me la puc fotre". S'agrupaven en "bandes" d'ingeniosos noms. D'abstracció anàrquica, clients habituals i no desitjats del bar de Begues, cleptòmans per un principi moral i polític sobre la propietat, feren època i encara perviuen alguns amb els mateixos plantejaments ètics però amb un sistema d'exploració molt més paussat, per efectes de l'edat.

A la més darrera etapa la misèria arribà als extrems més insospitats i alguns espeleòlegs encunyen la paraula "pot" per designar qualsevol cavitat que no faci les mides suficients per poder emprar-hi tota una sèrie d'estris de ferreteria, això si, homologats al comerç d'un qualsevol botigueròleg. Aquesta gent arriba a l'afirmació rotunda que a Catalunya no existeixen avencs i que, aquí, les pràctiques d'espeleologia les hem de fer a l'aire lliure, a més, han arribat als extrems que la publicació de qualsevol cavitat que no faci 500 m. desqualifica de "per se" a qui l'ha fet.

Aquestes i d'altres coses que em deixo al tinter, són les que solen callar tothom, per això, probablement hi hagi qui continuarà sense enterar-se, uns pocs pensaran un xic i no els agradarà perquè si veuran retratats. Perdó, ...però no és la crítica agre o l'esperit de denúncia de la misèria el que em porta a dir tot això, si no l'intentar despertar l'esmena en bé d'un futur, malgrat tot, encara possible.

X X X X X X X X X X X X X X X

Nota sobre tres cavitats del Montsec (la Noguera)

per : FRANCESC RUBINAT i AUMEDES

COVA DE MONTARDIT

Història : A la zona nord del Montsec (Moror, la Guàrdia, etc.) aquesta cavitat és coneguda com a **Cova de les 7 Sales**; mentre que a Àger es coneix com a **Cova de Montardit**, degut a que un veí del poble, que així s'anomenava, hi va romandre amagat durant la guerra.

Situació : La cavitat es troba al cingle superior del Montsec, en la seva cara sud. Per tal d'arribar a la cavitat cal seguir la pista forestal que d'Àger puja cap al coll d'Ares, un cop passada la font del Morralet i a uns 300 m. més endavant trobarem una pista a la dreta que caldrà seguir fins arribar a l'alçada de la canal de l'Embut; des d'aquest punt pujarem per la canal fins a la seva part superior on mitjançant una feixa ens portarà, cap a l'est, fins la boca de la cova, situada prop de la canal de Xu-rulla.

Coordenades : Long. 0° 47' 09" ; Lat. 42° 02' 22"

Altura s.n.m. : 1.530 m.

Municipi : Àger (la Noguera)

Descripció : Boca de 4,4 x 1 m. que dóna accés lateral a una galeria de 28 m. de llargada i una amplada mitja de 4 a 6 m. i una alçada que va des d'1 m. a l'entrada fins a 8 m. a la part central de la galeria; en aquest punt i a la paret N., s'obre un pouet de 2 m., que ens porta a una galeria inferior de 8 x 3 m. tota plena d'enderrocs.

COVA DEL CRISTALL

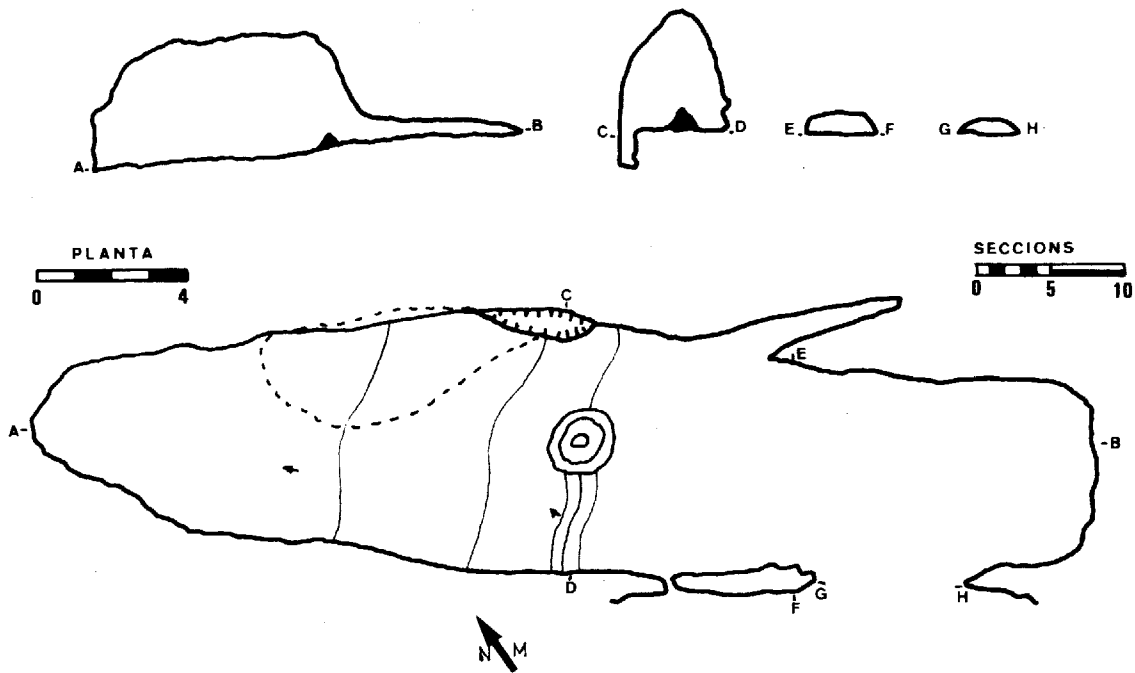
Història : Aquesta cavitat la tenia localitzada des de feia força temps, però no havia tingut mai ocasió d'arribar-m'hi; va haver de ser aprofitant una sortida de costellada on vaig poder enredar a la colla per a que m'acompanyessin a explorar-la. En principi pensava que era alguna de les cavitats citades d'antic, alhora que també es citen al catàleg del Montsec (**Espeleòleg, nº 11-12, E.R.E.**) : Cova Sants, Cova de l'Arxipreste, etc., però en ésser a la cavitat i situar-la em va donar la seguretat que no es tractava de cap d'elles.

Situació : Anant per la pista d'accés a la Cova de Montardit, seguirem més endavant fins arribar a l'alçada de les runes de l'ermita de Sant Miquel de Mallabecs, llavors seguirem pel coll fins a les runes de la Torre de St. Miquel, on sota d'aquesta es troba la cova.

COVA DE MONTARDIT

LA NOGUERA - 1984

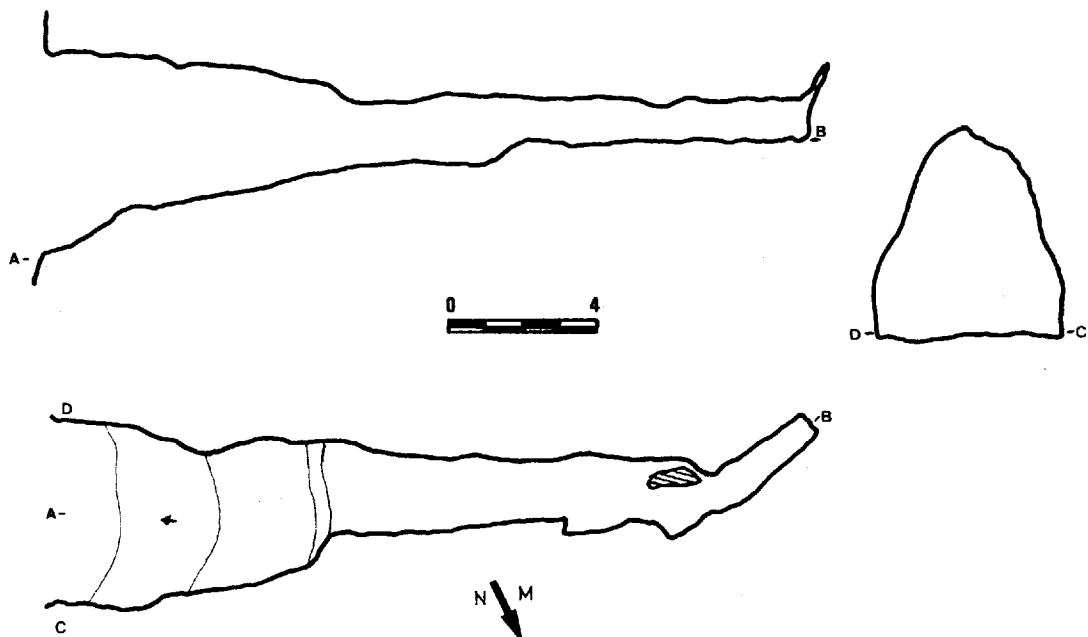
TOPOG: F. RUBINAT - A. HUGUET

COVA DEL CRISTALL

LA NOGUERA - 1984

TOPOG: F. RUBINAT - A. GAYON - T. TRENS

Coordenades : Long. 0° 49' 21" ; Lat. 42° 02' 00"
Altura s.n.m. : 1.190 m.
Municipi : Àger (la Noguera)

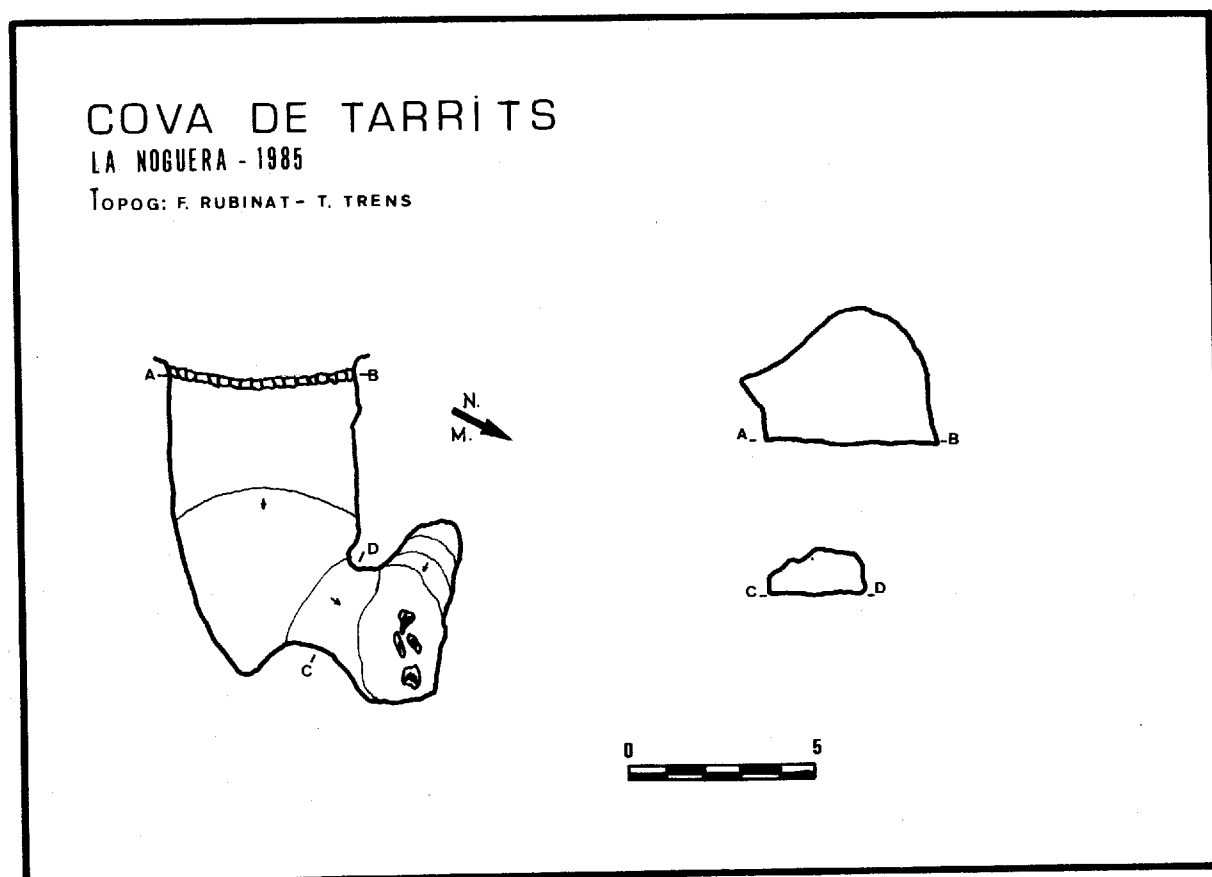
Descripció : La cavitat té un total de 20 m. de recorregut; els primers 10 m. semblen una gran balma, al final de la qual s'obre una galeria de 1,5 m. de diàmetre i 10 m. de recorregut, la qual és formada totalment per cristalls de calcita.

COVA DE TARRITS

Història : Cavitat coneguda d'antic per la gent de la comarca; sembla ser que fou visitada els anys seixanta pel Club Gimnàstci Barcelonès, a la campanya que van fer al Montsec. Encara que no s'ha trobat cap referència d'aquest fet, es poden veure les sigles del grup pintades a la cova.

Situació : Per la pista que d'Àger puja al Montsec, a l'arribar a l'alçada de la font del Morralet trobem uns camps de conreu a la dreta de la pista, anirem fins al final d'aquests camps, cap a la part del cingle, i a l'arribar a la capçalera del torrent de Barranquilla, veurem la boca de la cavitat.

Descripció : És una cavitat de 12 m. de recorregut i que és totalment clara degut al llum que entra de fora. Antigament s'emprava com a pleta.

- o o o o o 0 0 o o o o -

Darreres descobertes a la Cova Cuberes:

* Xarxa del 84

* Afluent de la Colada

per : S.I.E.

Història : Durant una de les nombroses sortides de revisió d'alguns punts de la Cova Cuberes, concretament la realitzada els dies 7 i 8 de juliol del 1984, després d'una laboriosa desobstrucció a la part final de les galeries conegudes com "Galestretes", s'aconseguí de superar un pas que donà accés a una complicada xarxa de galeries i pous, que degut a la distància en que es troba de la boca de la cavitat i a un bon nombre de passos estrets, ens ha fet invertir gairebé dos anys en la seva exploració i topografia.

Tanmateix, el 27 d'octubre del 1985 es decideix atacar un punt que sempre s'havia deixat per revisar. Es tracta de la xemeneia que s'alça per damunt del lloc anomenat la Colada, aconseguint-se remuntar durant més de 30 m. Dues setmanes més tard, es topografia i s'assoleix un punt més elevat, però s'ha de deixar l'escalada ja que, malgrat continuar xemeneia amunt, no es veu factible poder remuntar més.

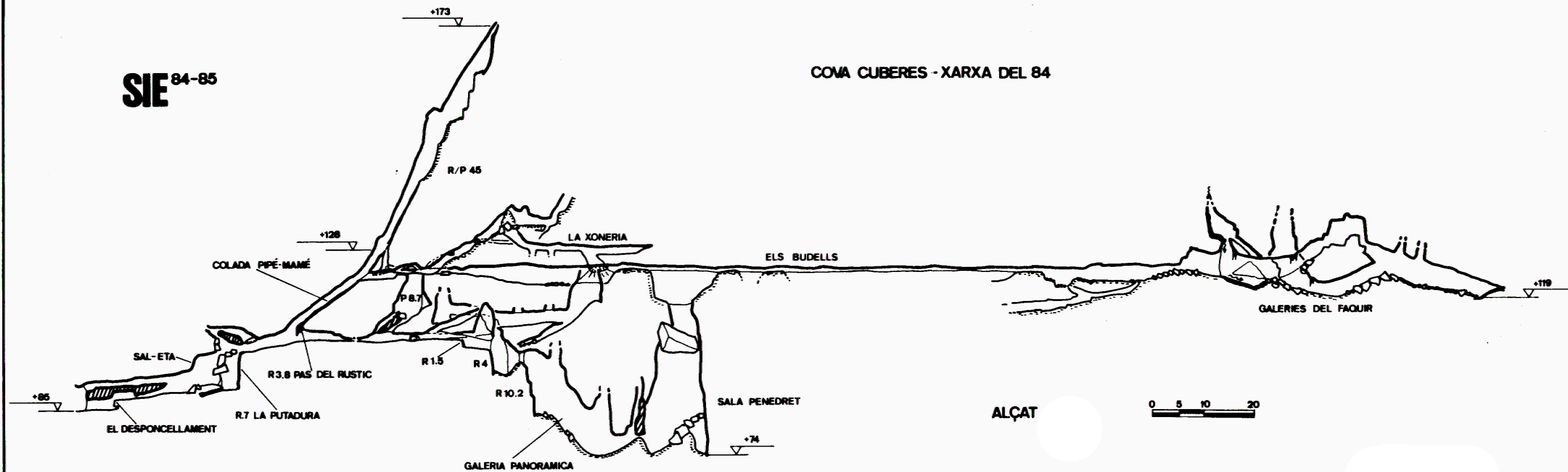
.

XARXA DEL 84

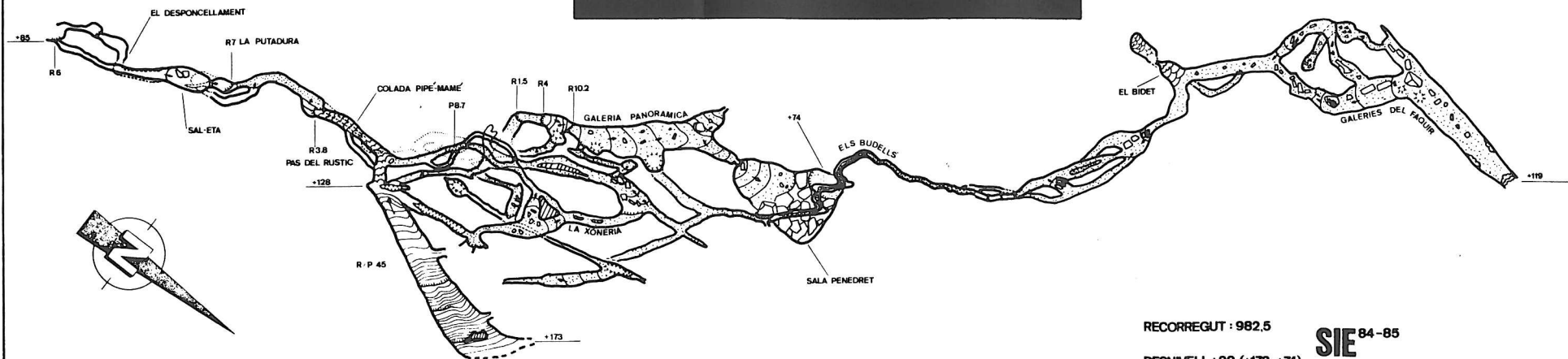
Descripció : Situats a la gatonera final de les "Galestretes", i un cop passada la gatonera desobstruïda (**El Desponcellament**), ens trobem en una galeria de sostre baix i d'uns 10 m. de llarg que desemboca en una altra galeria un xic més àmplia (2 m. d'ample per 6 m. d'alt) (**Sal - eta**), esquitxades les seves parets d'aragonit blanc ; creuem aquesta galeria fins al final i per un orifici no gaire ample, però suficient per passar-hi sense dificultats, ens trobem a la base d'un pou de 7 m. que remuntem (**La Putadura**) fins el sostre i, després d'una altra desobstrucció, es passà per unes lleixes de roca que donen a una petita sala i tot seguit a una galeria amb les parets molt descompostes, per aquí s'arriba al peu de la colada **Pipé Mamé**, on existeixen dues opcions : Pujar la colada per l'anomenat **Pas del Rústic** o continuar la galeria. Si seguim la primera opció, després de múltiples escalades i grimpades arribarem a la cota + 173 (s'ha de fer constar que aquesta colada fins al seu punt de màxima alçada es troba instal·lada amb corda fixa). A la cota + 128, es troba un pou que la talla, seguint per ell (- 8,7 m.) i a la seva base, per un llaminador curull d'aragonit, es pot seguir fins una bifurcació. Per una banda es presenta una gatonera que un cop superada dóna pas a tres ressalts (1,5 ; 4 i 10,2 m.), trobant-se una galeria de grans dimensions "**Galeria Panoràmica**", comparada a les altres galeries d'aquesta xarxa; tot seguint-la,

SIE 84-85

COVA CUBERES - XARXA DEL 84

XARXA DEL 84

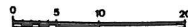

RECORREGUT : 982,5

DESNIVELL : 99 (+173, +74)

SIE 84-85

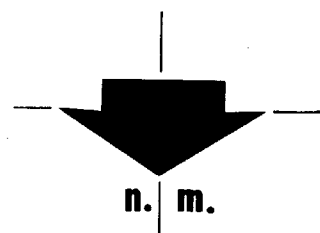
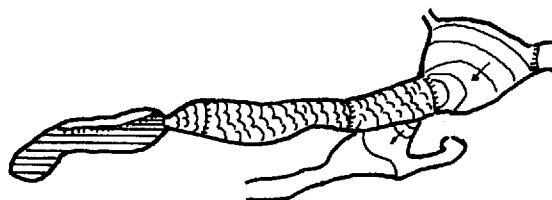
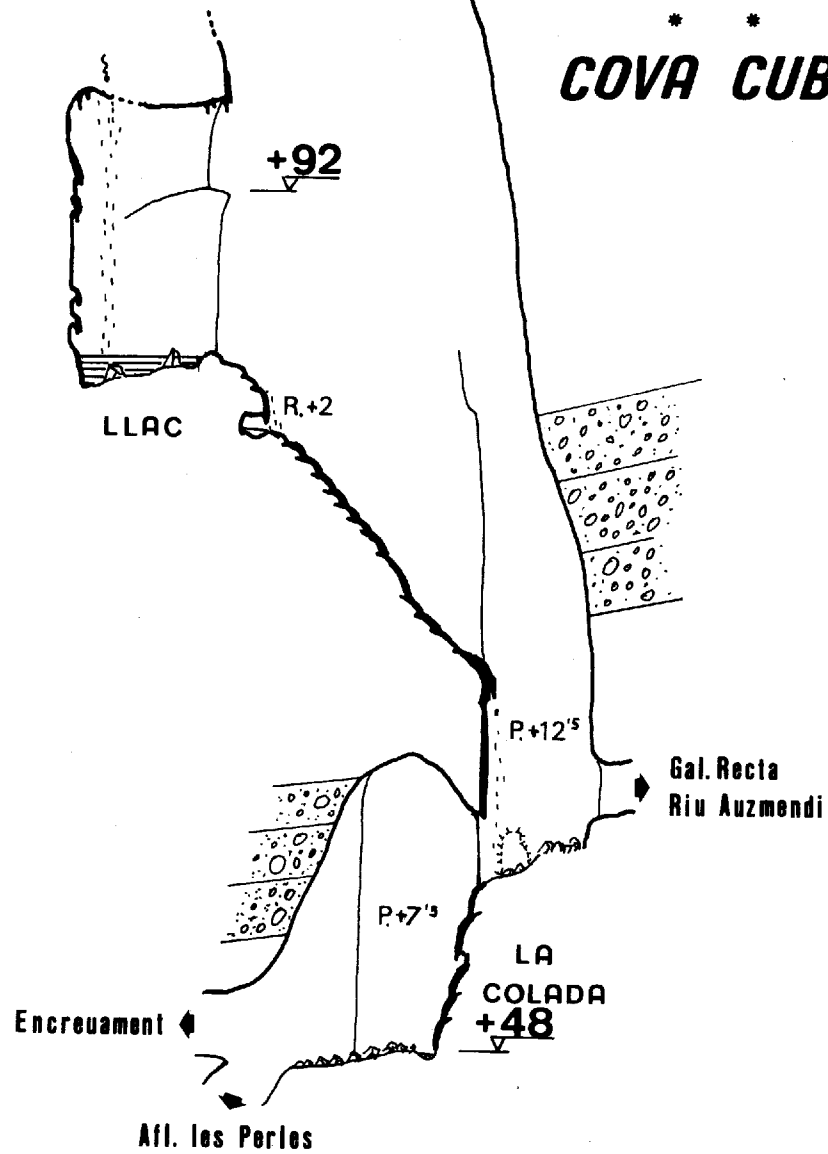
PLANTA

AFLUENT DE LA COLADA

* *

COVA CUBERES

TOP.: s.i.e. 9.11.85

en el seu extrem restava taponada, però una nova desobstrucció ens permeté de continuar i d'accedir a una sala fóra del comú per les seves dimensions (**Sala del Penedret**), essent aquesta el punt final d'aquesta zona. Si tornem a la bifurcació anterior, seguint per la gatera-diàclasi durant un bon tram, s'accedeix a la base d'un pou per on baixa una mica d'aigua, i on sembla restar aturada tota possible continuació per aquesta banda.

Retrocedint fins la colada **Pipé Mamé**, en el tram on comença a estar instal·lada amb corda fixa, es pot seguir una diàclasi que després de dreuar varis pous (tots comuniquen amb la Galeria Panoràmica i la Sala del Penedret, i alguns resten cecs) i durant un tram d'uns 60 m., que en alguns casos són de gran incomoditat i estretor, a més d'una gran quantitat de fang a les parets, ens situem al punt anomenat **El Bidet**, que forma una petita sala amb una colada per la que circula un petit cabal d'aigua, existint algú que altre gour. En aquest lloc l'exploració es fa còmodament, ja que ens trobem amb les **Galeries del Faquir**, que tenen una amplada similar a les de la Galeria Auzmendi. Després d'un bon tram de recórrer aquestes galeries, s'arriba a una zona de blocs que momentàniament ens tanquen una possible continuació, essent el punt final de la **Xarxa del 84**.

AFLUENT DE LA COLADA

Descripció : A la part final de la Galeria Auzmendi es troba l'anomenada **Colada** (+48) que un cop superada després de pujar una paret de 7,5 m., s'arriba a una sala on dóna inici el conducte que porta a la Galeria Recta i el Riu Auzmendi. Però per damunt d'aquesta sala existeix una xemeneia que s'inicia per una paret de 12,5 m. (per primer cop s'emprà una plataforma d'escalada, construïda per un membre d'aquesta S.I.E., segons disseny de G.Marbach). Un cop superada aquesta primera vertical, es segueix per una colada de fort pendent (uns 45°), amb un petit ressalt de 2m. al tram final; es segueix l'ascensió per un tram curt de colada fins arribar a un llac, encara que més aviat és una galeria inundada, d'uns 8 m. de llarg i uns 2 m. de profunditat d'aigua. Al seu extrem es continua pujant per una altra paret durant 10 m. més i després d'un parell de flanqueigs un xic delicats, s'aturà l'ascensió al veure aquesta poc viable, malgrat que la xemeneia continua amunt. Cal deixar constància que a la primera paret de l'ascensió (+ 12,5 m.) resta instal·lada una corda fixa.

Espeleometria :

Xarxa del 84

Recorregut	982 m.
Desnivell (+173 ; +74)	99 m.

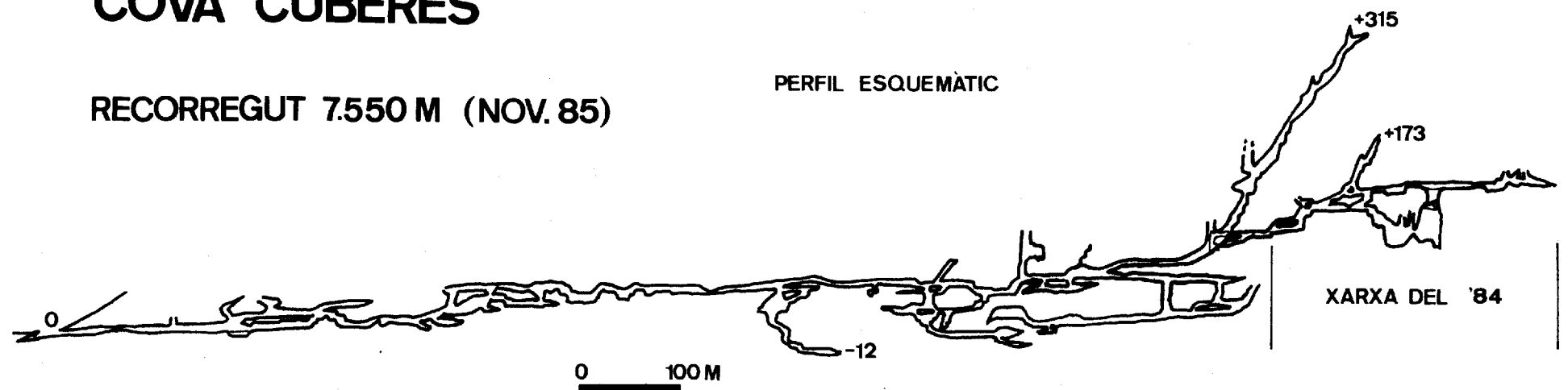
Afluent de la Colada

Recorregut	50 m.
Desnivell (+55 ; +92)	37 m.

COVA CUBERES

RECORREGUT 7.550 M (NOV. 85)

PERFIL ESQUEMÀTIC

XARXA DEL '84

Així doncs, afegint aquests valors al total topografiat a mitjans de l'any 1984 (6.518 m.), el recorregut total de la Cova Cuberes, a 30-11-85, és de **7.550 m.** El desnivell continua essent el mateix que es va donar a conèixer l'abril del 1983, és a dir : **327 m.** (- 12 ; + 315).

- o o o o 0 0 0 o o o o -

Un nou avenc a la Serra de Lleràs

per : S.I.E.

Farà cosa de deu anys, en una de les moltes visites al poble d'Areny de Noguera, ens comentaren l'existència d'un avenc a la zona d'Escarlà. Però no fou fins a finals del 1985 en que es decidí d'anar-lo a cercar i augmentar un xic més, l'ara ja ampli catàleg de cavitats de la Serra de Lleràs.

Foren necessàries dues jornades de prospecció per localitzar-lo, resultant ésser un petit avenc constituït per un únic pou de 12 m.

Situació : Al vessant esquerre del barranc d'Escarlà, a uns 100 m. per sobre del talveg i a uns 3 km. de distància de les cases d'Escarlà; un gran arbre al bell mig del barranc serveix de referència com a punt en que cal començar a remuntar el vessant.

Coordenades U.T.M. : 31 TCG 156773

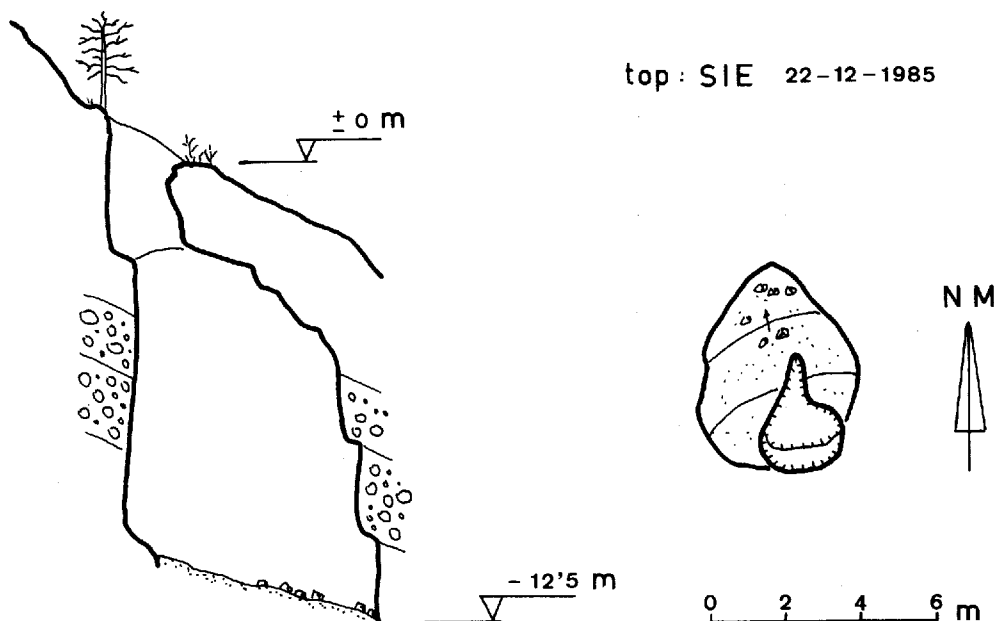
z = 880 m.

Full I.G.C. nº 251 (Arén) - Municipi de Tremp (antic terme de Sapeira).

GRALLER D'ESCARLÀ

ESCARLÀ - PALLARS JUSSÀ

top : SIE 22-12-1985

Campanya «TELERA '85»

per · S.I.E.

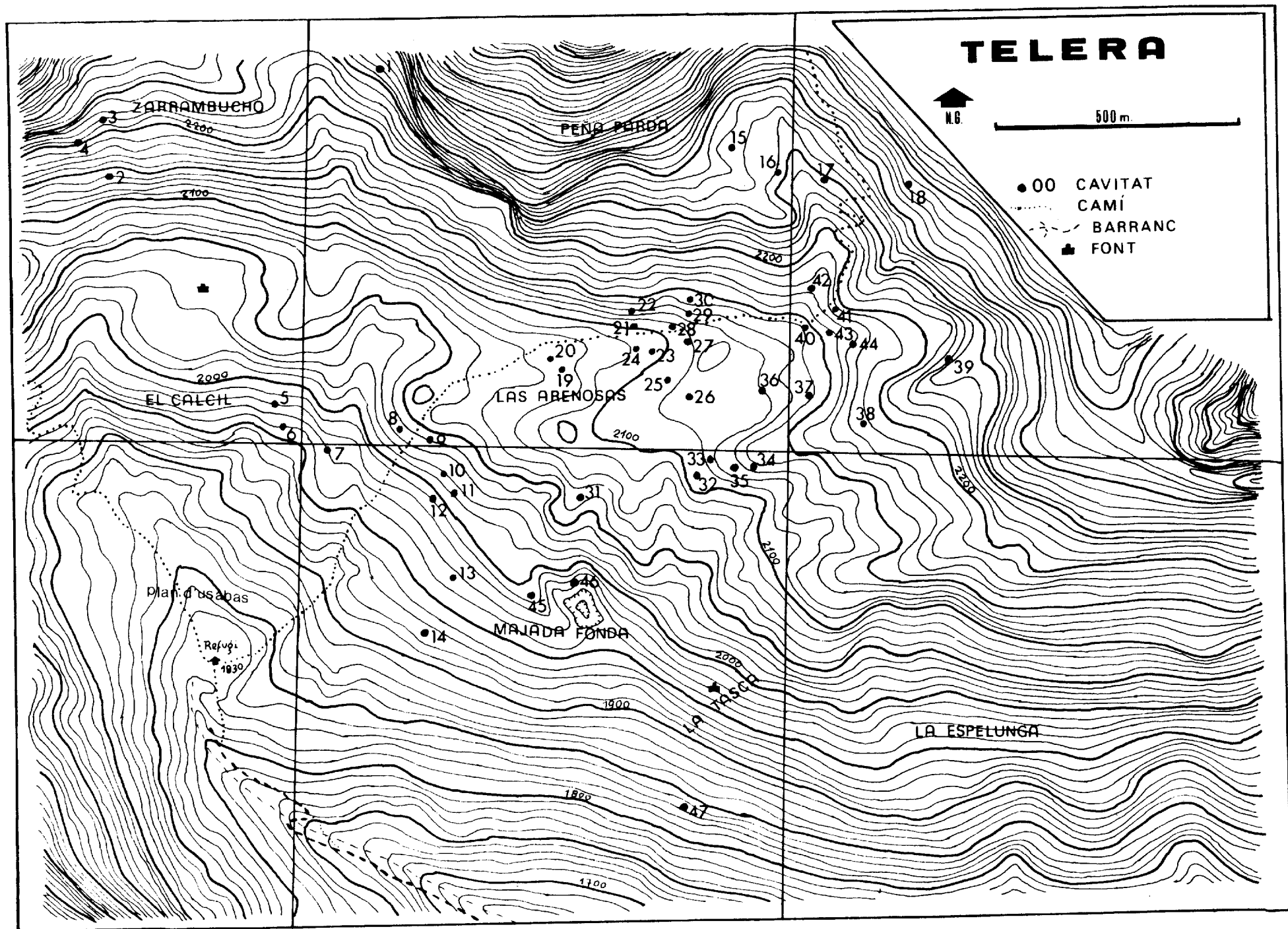
INTRODUCCIÓ.- Amb la intenció de concloure i donar a conèixer els treballs iniciats l'any 1971 per aquesta S.I.E. a la zona de Peña Telera (Osca), vam decidir dedicar unes setmanes del mes d'agost del 1985 a prospeccionar i explorar massivament el sector ja conegut i d'altres veïns. De bell antuvi sabiem la dificultat a trobar cavitats d'una fondària mínimament important. per això l'objectiu principal fou el de realitzar una tasca sistemàtica de recerca i exploració dins d'aquest massís.

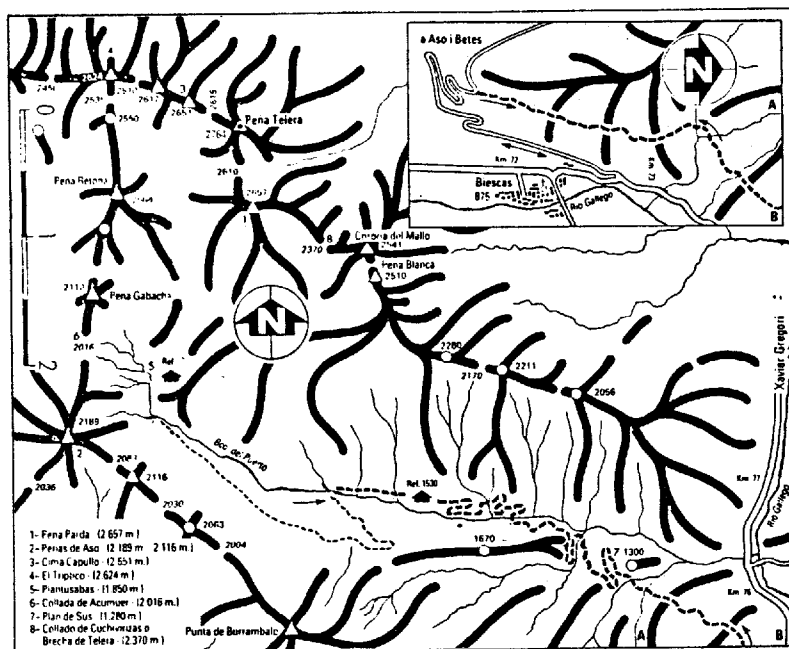
Cal fer constar, que en els darrers anys la zona ha estat visitada per altres grups (I.E.E.S., S.E.Gelera i E.R.E.-C.E.C.). però únicament els companys de Sabadell havien donat a conèixer una part dels treballs, limitada a la zona de sorgències de Biescas, el sistema de "Las Traconeras" (vegi's "Actas Espeleològicas"), explorades parcialment l'any 1971 per nosaltres. Així doncs, la zona superior restava totalment inèdita. Bona part de les cavitats es troben numerades pels diferents grups que han passat, constituïnt-se una disbauxa numèrica considerable. Nosaltres hem optat per donar noms concrets a cada cavitat, tant a les marcades com a les que no ho estaven, i en aquelles que la nostra capacitat imaginativa restava en blanc, s'ha conservat la numeració pintada anteriorment.

LA CAMPANYA.- Previament a l'estiu es van fer vàries sortides a fi i efecte de veure les condicions per a realitzar l'esmentada campanya. Vam veure que al Plan d'Usa - bas s'havia construït un nou refugi d'ICONA, la qual cosa facilitava molt l'estada en el lloc.

Durant la primera setmana d'agost, i en diferents viatges, es desplaçà a la zona un nodrit grup de membres de la Secció que realitzaren tota la feina prevista. El dia 10 d'agost es donava per finida la tasca d'exploració d'aquest sector del massís.

LOCALITZACIÓ DE LA ZONA.- Tot sortint del poble de Biescas en direcció a Panticosa, per la carretera C-136, a uns 500 m. de la gasolinera del poble surt a mà esquerra una carretera que ens porta als poblets d'Aso i Betés. En un pronunciat revolt, a mà dreta, cal deixar la carretera i prendre la pista forestal que s'endinça en direcció nord per un frondós bosc; la pista va guanyant alçada per la riba dreta del Barranco del Puerto, per creuar-lo posteriorment i continuar per la riba esquerra, fins arribar a un refugi forestal. Des d'aquí cal seguir remuntant el barranc fins arribar a un lloc ample on cal creuar-lo i pujar per l'altre vessant, en direcció sud-oest, fins trobar l'antiga pista, que ens portarà després d'una petita remuntada al Plan d'Usa-bas, on hi ha un altre refugi d'ICONA, lloc on vàrem instal·lar el nostre campament base.

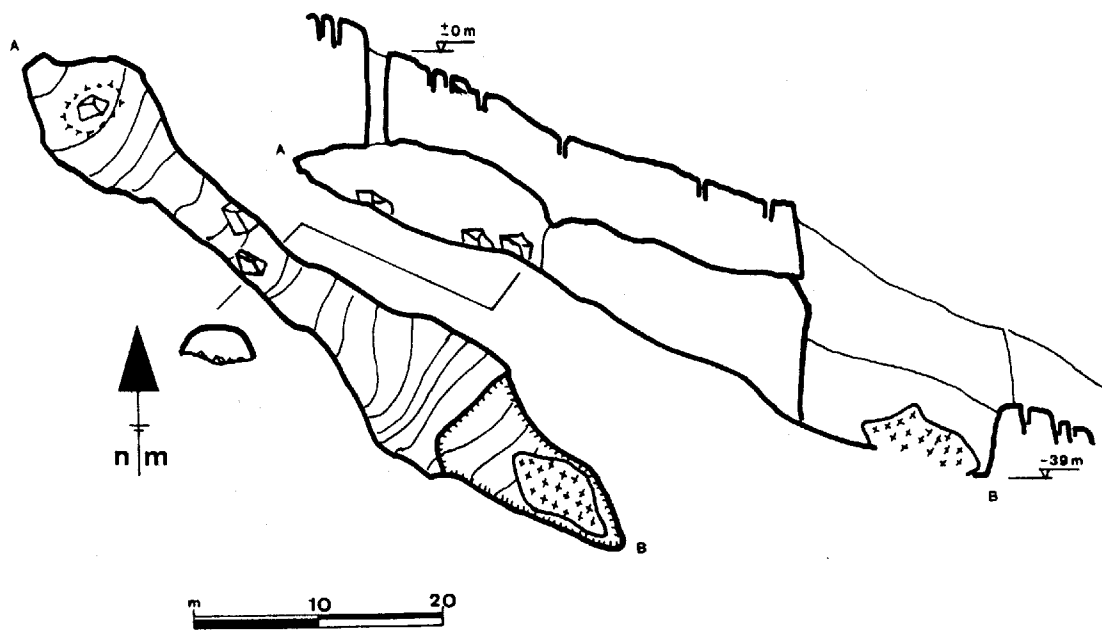
LES CAVITATS.- Per a una millor localització, a banda del mapa de situació adjunt, dividirem el sector prospeccionat en diverses zones. Són :

Zarrambucho

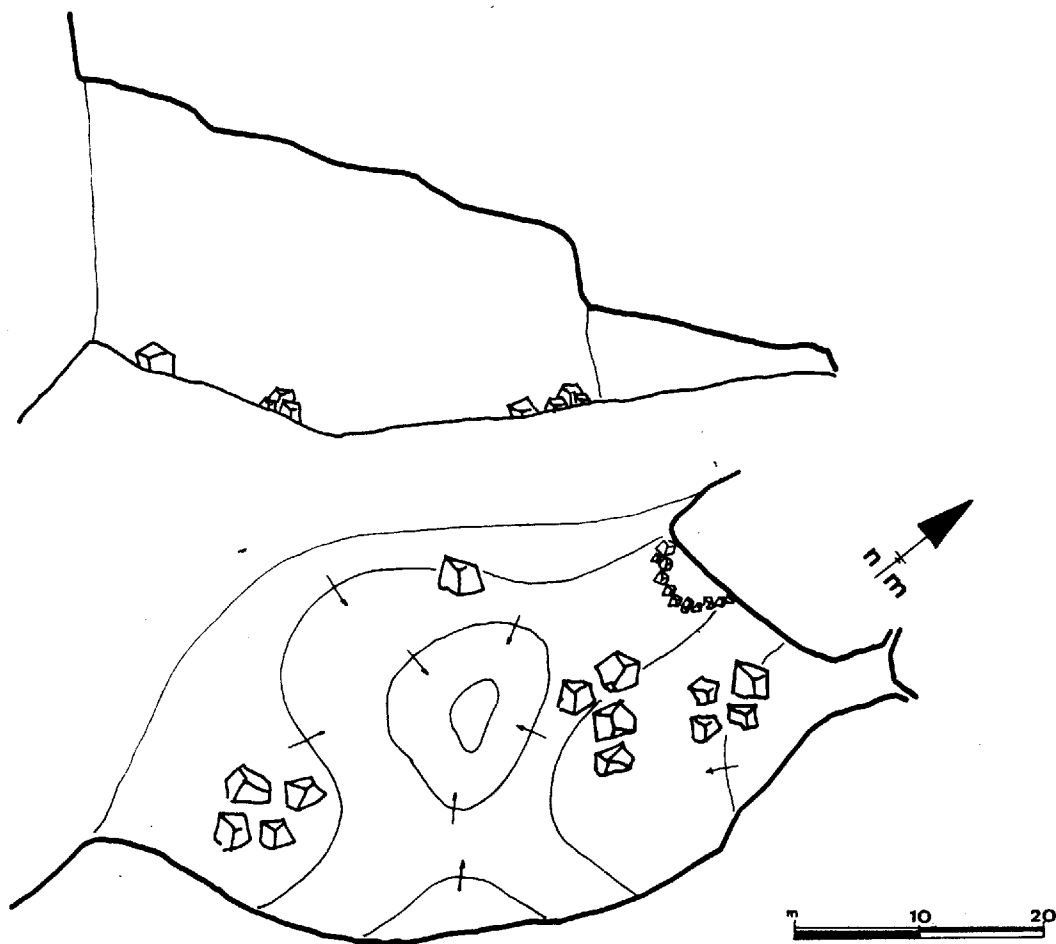
És la zona més occidental del sector, al N. del Plan d'Usabas i entre Peña Retona i Peña Parda.

1. Cuvón de Zarrambucho :	Cavitat de poc recorregut (60 m.), però amb un vestíbul i entrada de bones dimensions. (10 m. d'alçada).
2. Túnel de Zarrambucho :	Galeria descendent, amb boques d'entrada i sortida (- 38 m. profunditat).
3. Avenc de la Gralla :	Únic pou de 23 m. profunditat.
4. Pou del Xavi :	Petit pou de 10 m. profunditat.

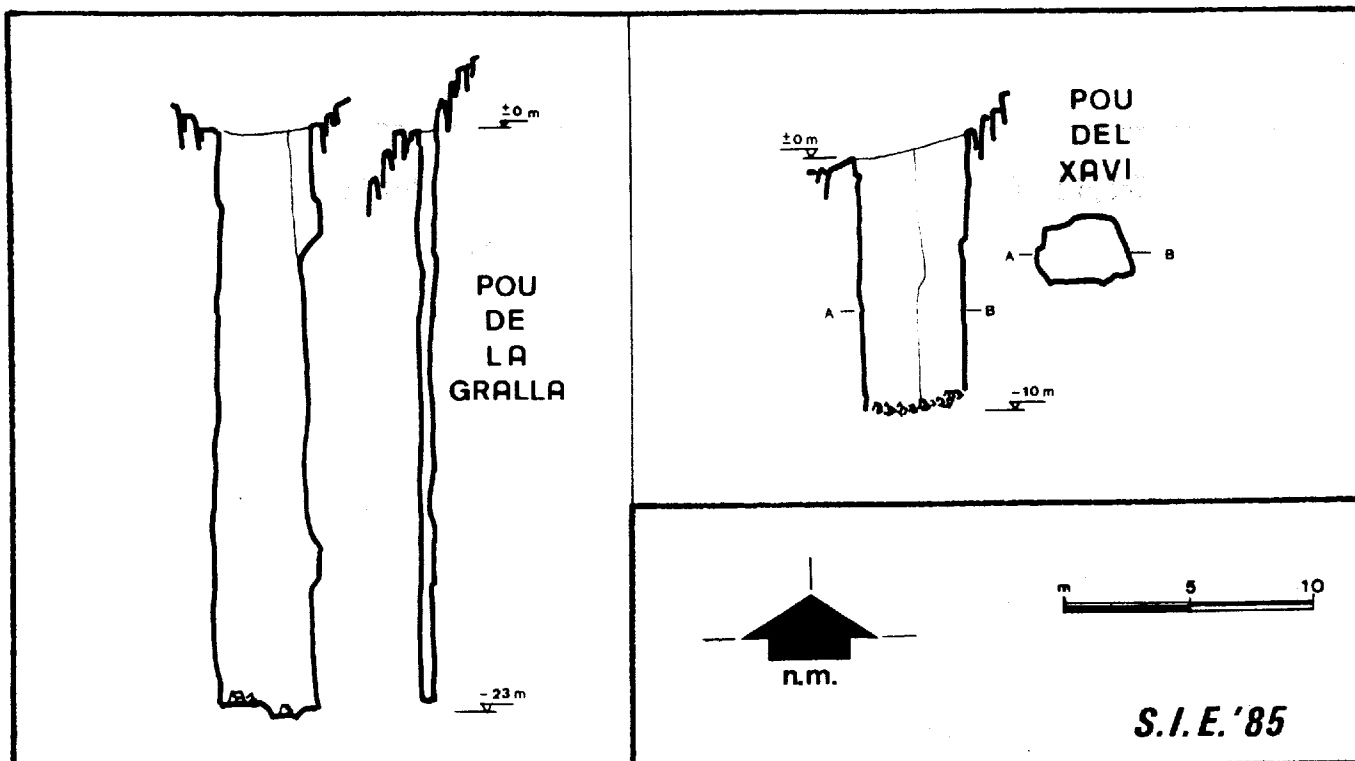
TÚNEL DE ZARRAMBUCHO

CUEVÓN DE ZARRAMBUCHO

S.I.E.'85

El Calcil

Al S. de la zona anterior i per sobre del Plan d'Usabas. La majoria de les cavitats són petites esquerdes del rascler i cap d'elles arriba als 15 m. de profunditat.

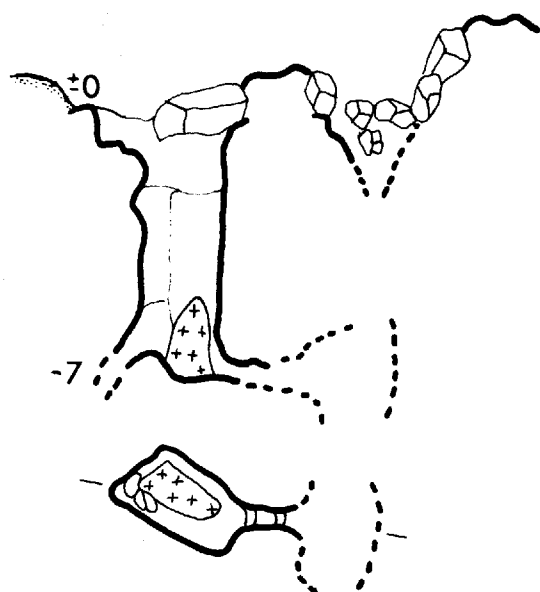
5. Pou Oasi I	:	- 7 m.	profunditat	
6. Pou Misèria	:	- 6,2 m.	"	
7. Pou de l'Enganxada	:	- 4,8 m.	"	
8. Pou de la Xi-menea	:	- 5,4 m.	"	
9. Pou de Xe-la-menea	:	- 10,2 m.	"	
10. A - 110	:	- 10 m.	"	
11. A - 115	:	- 10 m.	"	
12. A - 116	:	- 9 m.	"	
13. Cova de l'Ensurt	:	- 8,5 m.	"	i 17 m. recorregut
14. Esquerda del Crani	:	- 8 m.	"	

Peña Parda - Peña Blanca

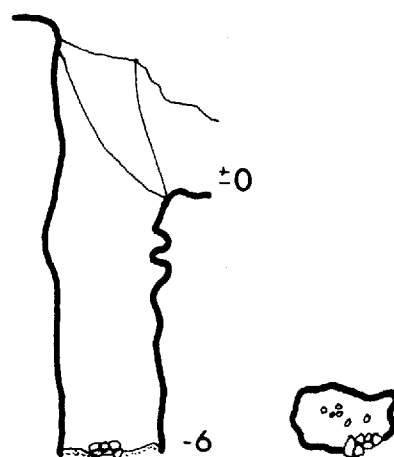
Al NE. del sector estudiat, és la zona més propera al cim culminant del massís (Peña Telera, 2746 m.).

15. Cova Tartera	:	Gran boca, galeria en fort pendent i sala final de bones dimensions (- 35 m. profunditat i 80 m. recorregut).
------------------	---	---

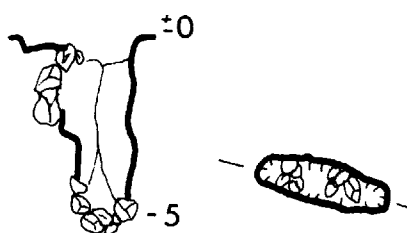
POU OASI-1

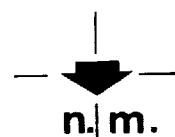
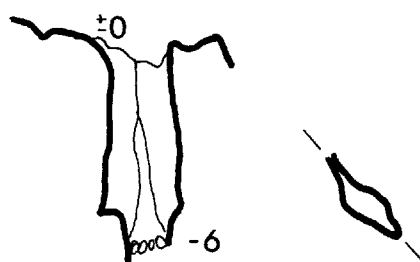
POU MISÈRIA

POU DE L'ENGANXADA

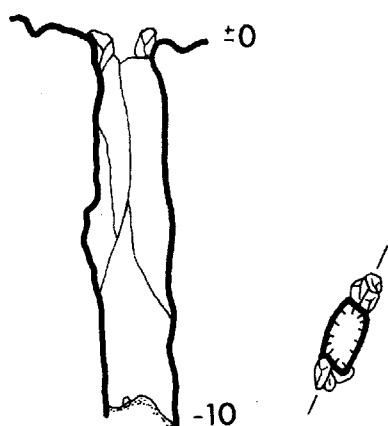

POU DE LA XI-MENEA

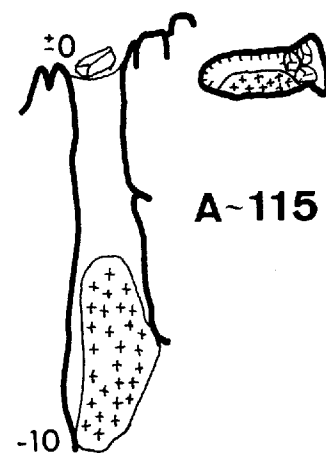
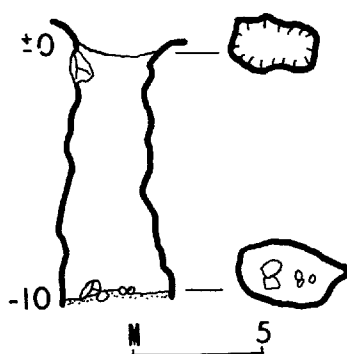

S.I.E. '85

POU DE XE-LA-MENEA

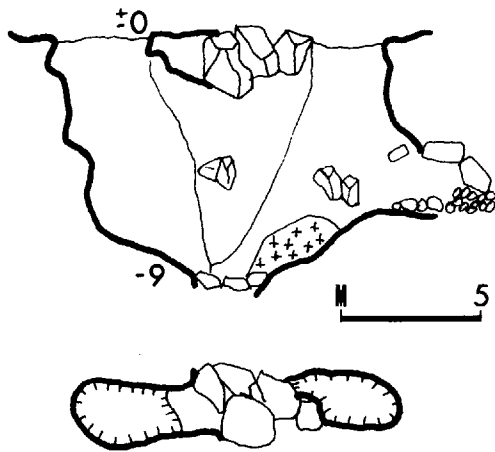

A-110

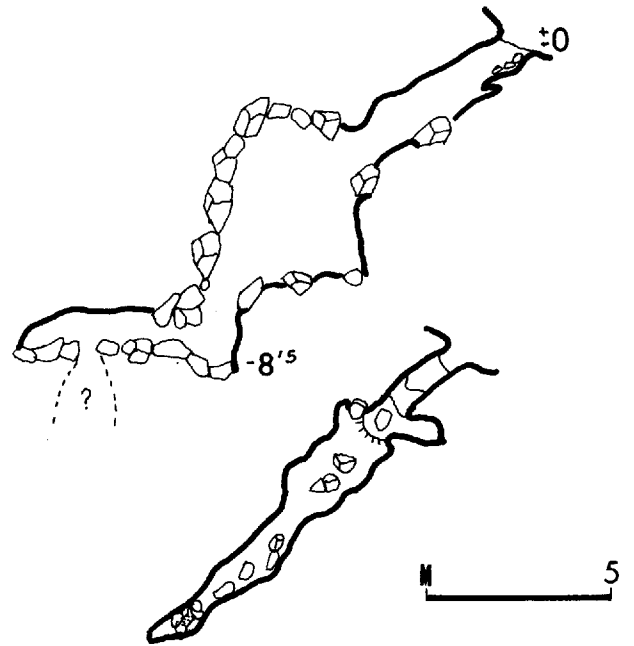

A-115

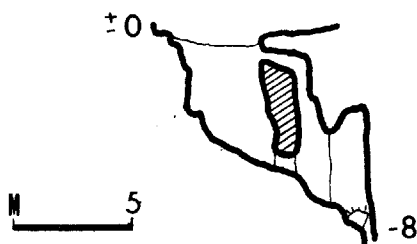
A-116

COVA DE L'ENSURT

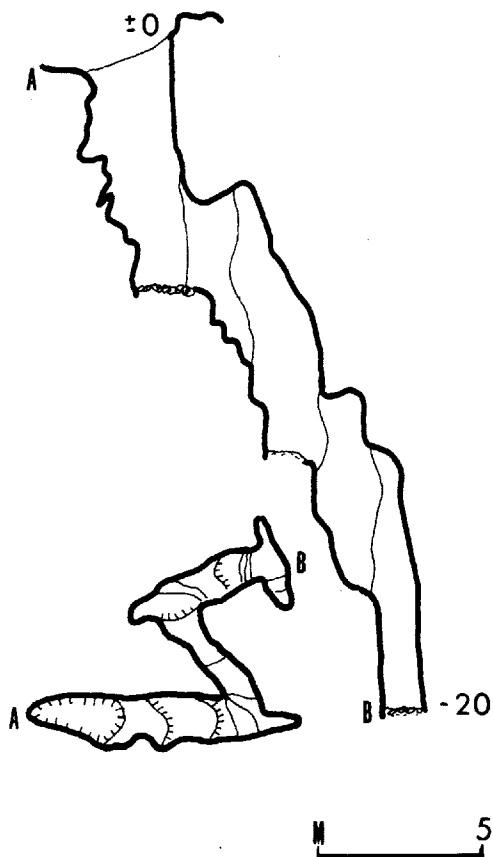

ESQ. DEL CRANI

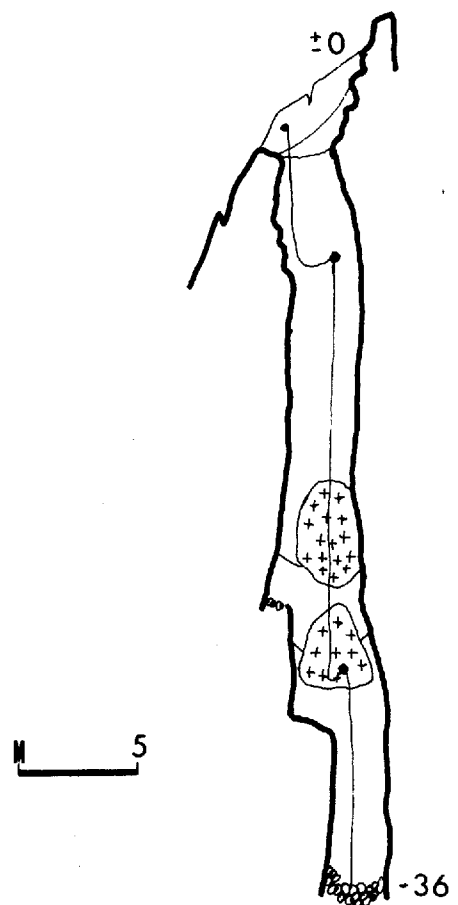

S.I.E. '85

AVENC DELS GANIVETS

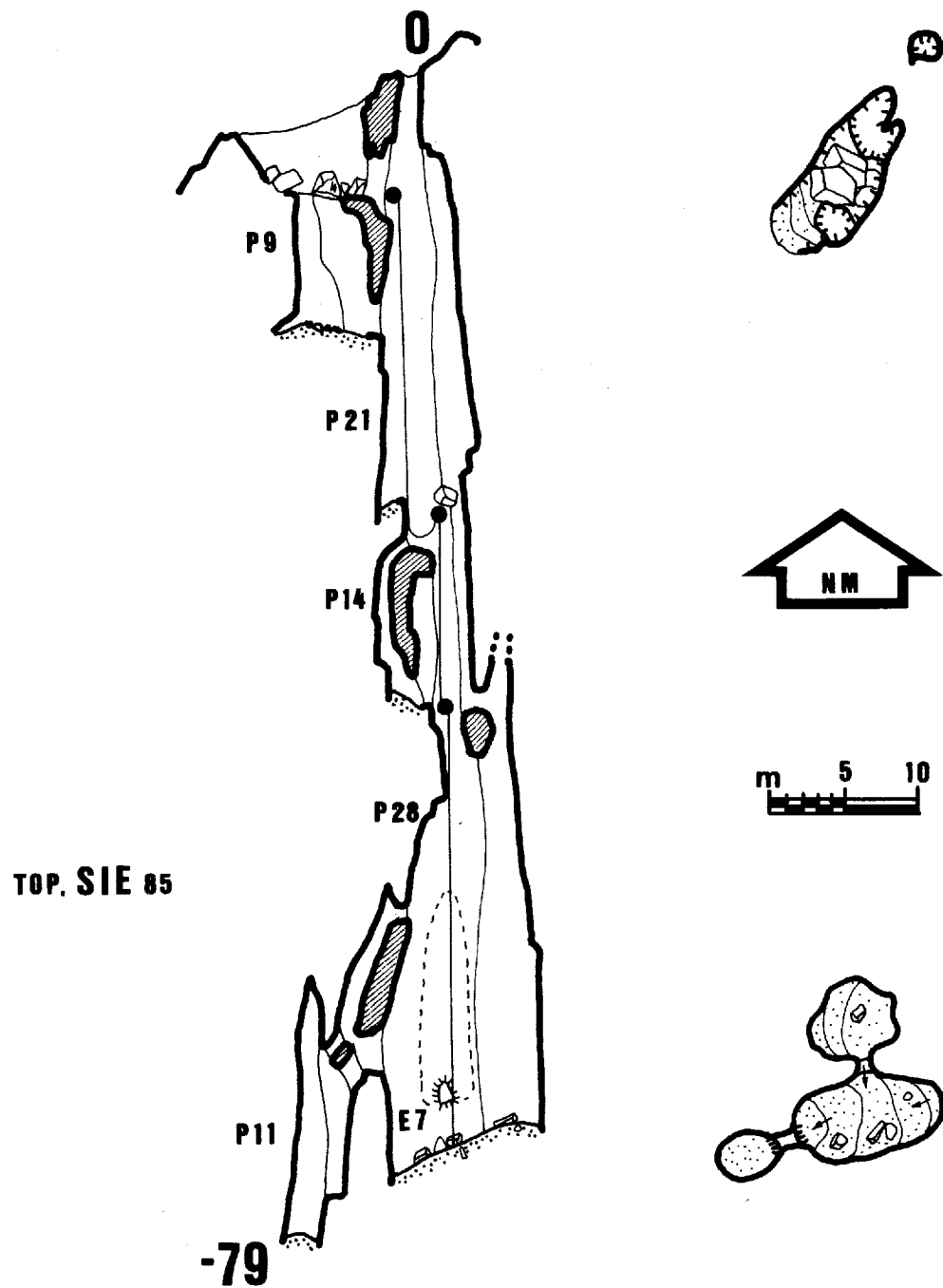

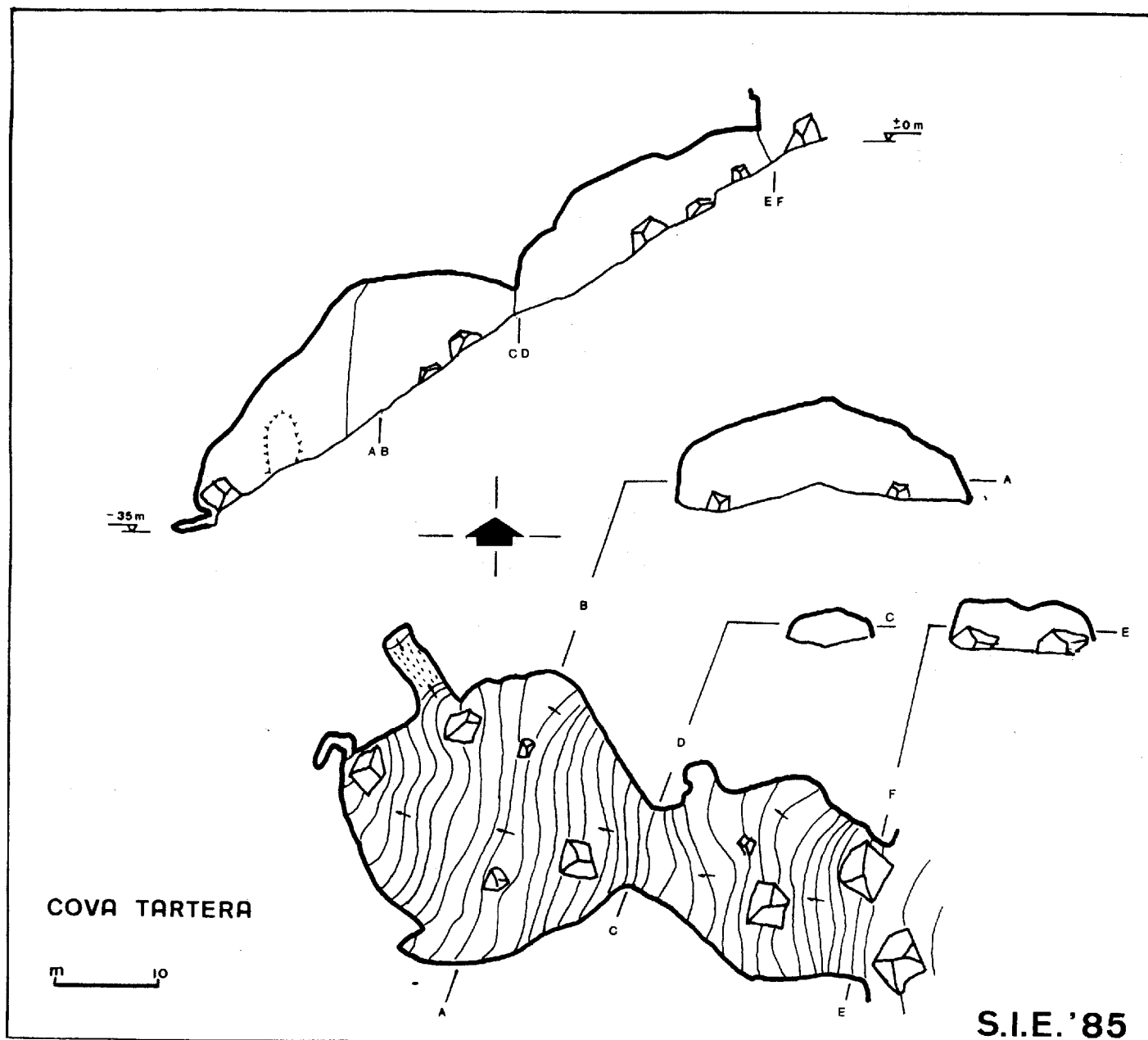
XT-7

AVENC DE PEÑA PARDA

TELERA

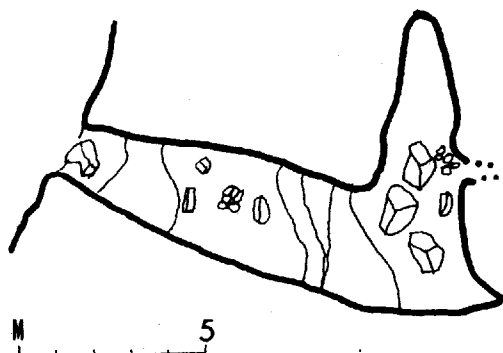
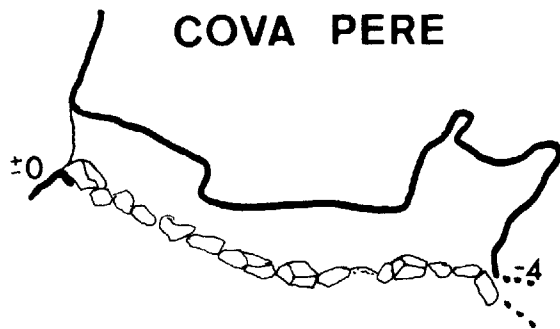
16. Pou dels Ganivets	:	Constituït per un seguit de pous meandrifi-cats (- 20 m.profunditat).
17. Avenc de Peña Parda (A-108)	:	Cavitat que en diferents pous assoleix els - 79 m. profunditat.
18. Avenc XT - 7	:	Únic pou, semiobstruït per blocs de gel a la zona central (- 39 m. profunditat).

Las Arenosas

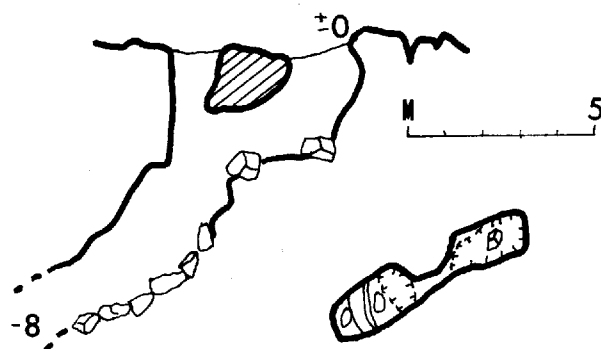
Es tracta de la zona central i més àmplia del sector prospeccionat; aquí es localitzen el major nombre de cavitats i algunes de les més interessants.

19. Cova Pere (E-8)	:	- 4 m.profunditat i 11 m. recorregut
20. Avenc Repera (A-117)	:	- 8 m. "
21. A - 851	:	- 20 m. " (Vàries boques)
22. Pou dels Llagrimots	:	- 19 m. " (Formacions de gel)

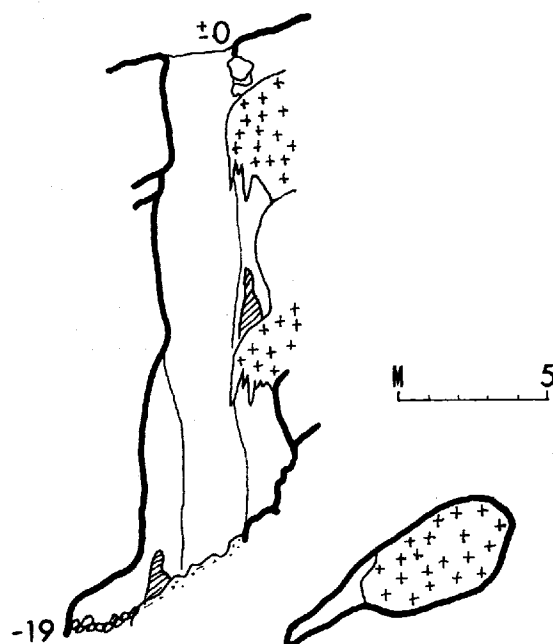
COVA PERE

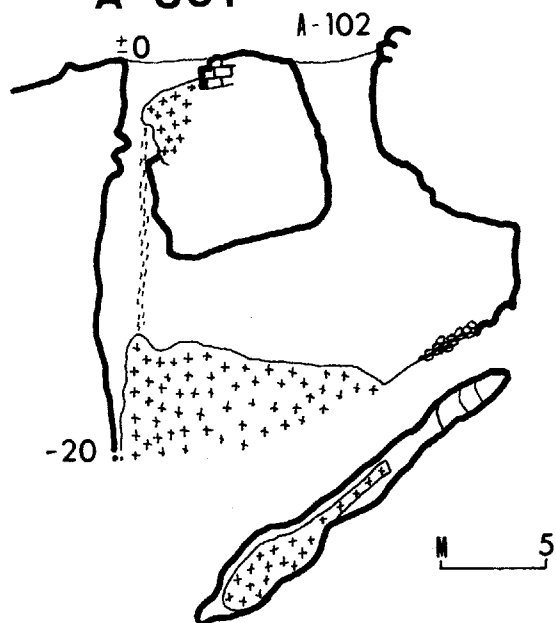
AVENC REPERA

POU DELS LLAGRIMOTS

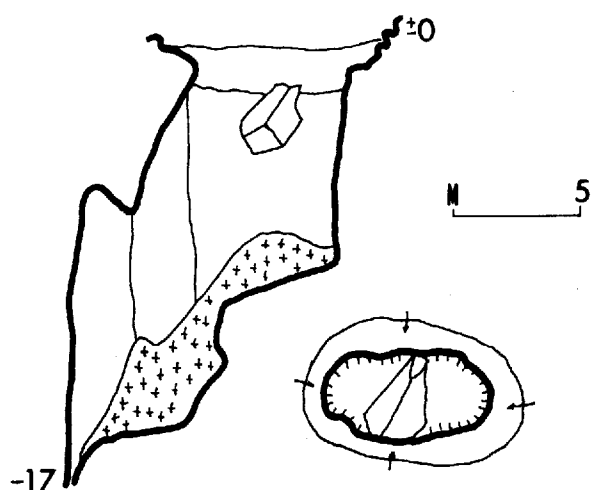
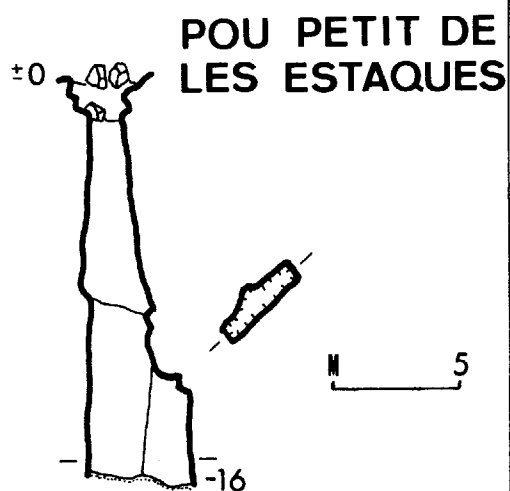

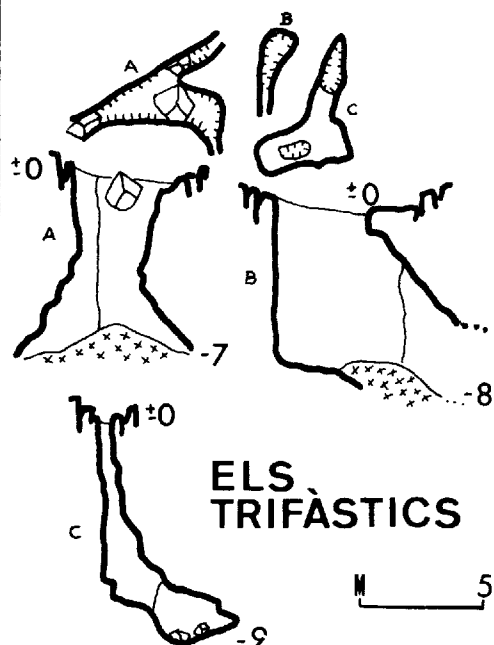
A-851

S.I.E. '85

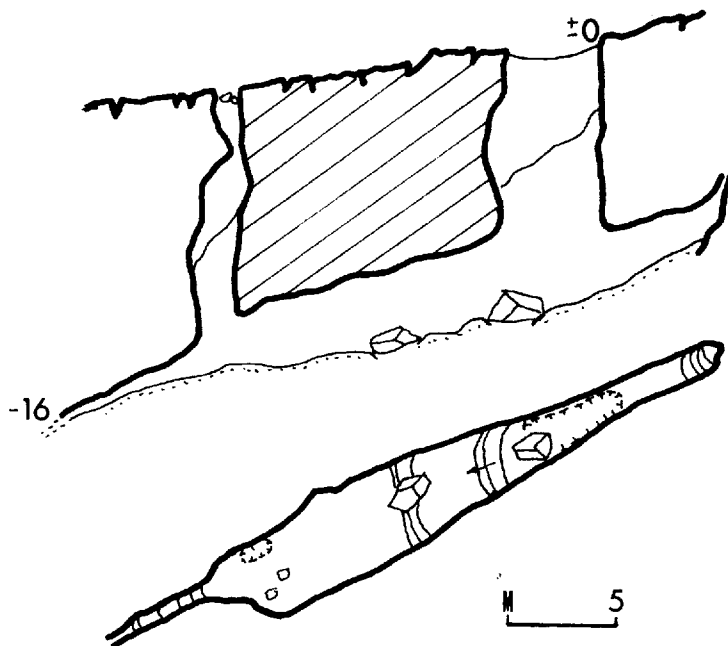
POU DE LES ESTAQUES

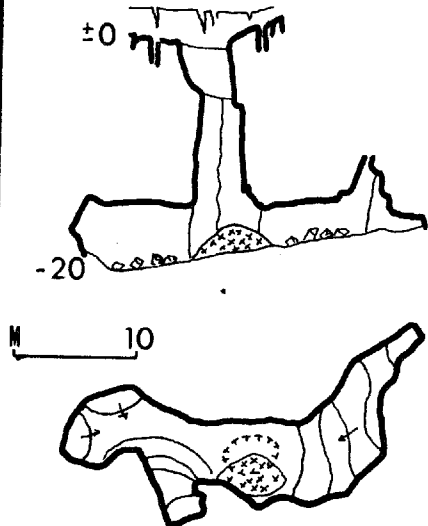

ELS TRIFÀSTICS

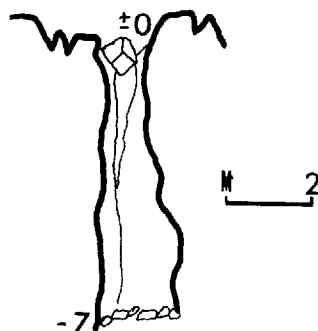
AVENC SOBRE EL NIU

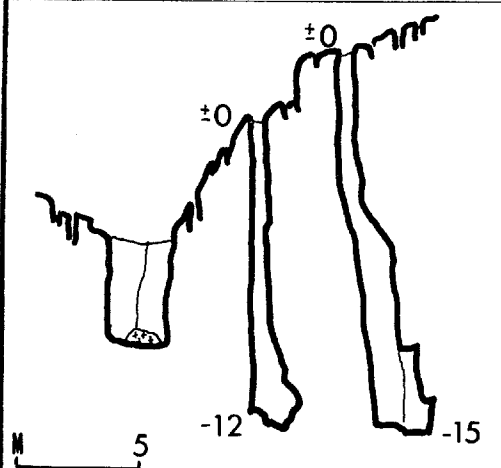
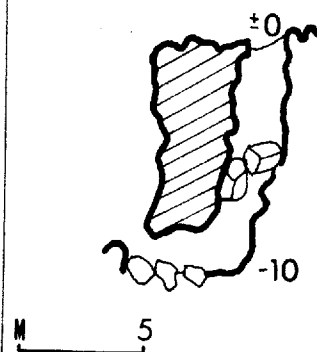
POU SISALA

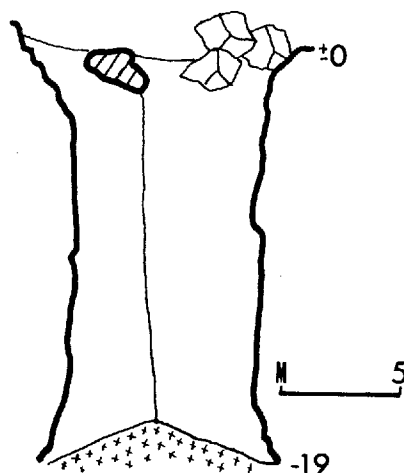
POU SOBRE EL NIU

AVENC DEL NIU

POUS DE LA CANAL

POU TRÀGIC

POU DE LA TAPADORA

S.I.E. '85

23. Pou de les Estaques	:	- 17 m.	"
24. Pou petit de les Estaques	:	- 16 m.	"
25. Els Trifàstics	:	- 9 ; - 7 i - 8 m.	profunditat
26. Pou Sisala	:	- 20 m.	profunditat
27. Avenc de la Finestra (A-106)	:	- 80,8 m.	"
28. Avenc del Niu (A-105)	:	- 10 m.	"
29. Avenc sobre el Niu	:	- 16,5 m.	"
30. Pou sobre el Niu	:	- 7 m.	"
31. Pous de la Canal	:	- 15 i - 12 m.	profunditat
32. Pou Trògic	:	- 19 m.	profunditat
33. Pou de la Tapadora	:	- 7 m.	"
34. Pou del Barret	:	- 29 m.	"
35. Avenc de les Tres Boques	:	- 22 m.	"
36. Complexo Tripots	:	Pou de la Rosa (- 16 m.); Pou de l'Empalme (- 9,8 m.) i Pou Ou (- 8 m.).	
37. El Multiglaç	:	- 10 m.	profunditat (8 boques d'accés).
38. Pou Curt	:	- 8 m.	"
39. Cova Penjada	:	- 10 m.	" i 34 m. recorregut
40. La Blanquechu	:	La cavitat més interessant de totes les visites. Grans formacions de gel (- 102 m. profunditat).	
41. E - 11	:	- 25 m.	profunditat
42. Pou Penjat de la Tartera	:	- 7 m.	"
43. Cova Columnata	:	- 6 m.	" i 20 m. recorregut
44. Pou Cintat	:	- 20 m.	"

Majada Fonda

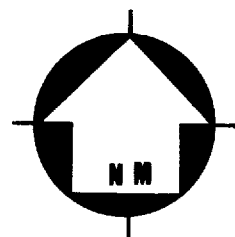
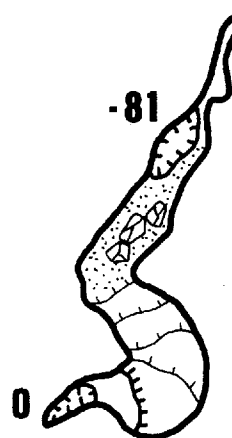
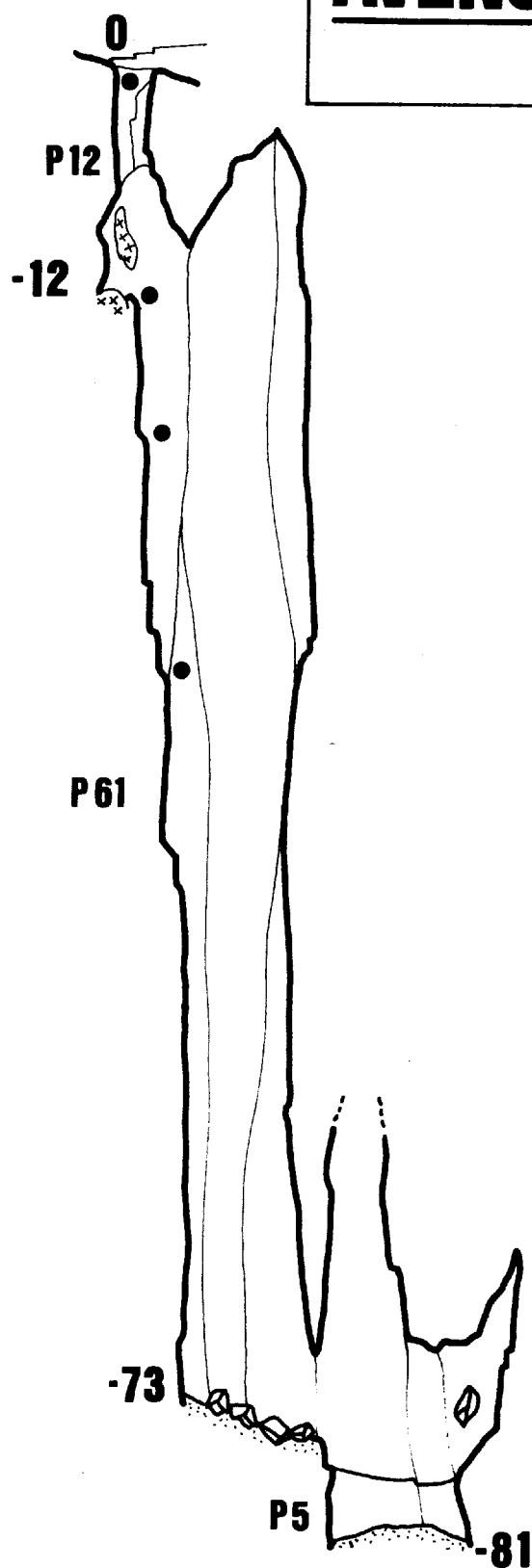
Al S. de la zona anterior. Per damunt d'unes grans balmes que reben aquest nom, situades junt a una gran dolina.

45. Pou de Majada Fonda	:	- 13 m.	profunditat
46. Cova de Majada Fonda (XT-2)	:	- 8 m.	"
47. Cueva de las Grallas	:	Interessant cavitat explorada l'any 1971 i revisitada enguany. (- 75 m. profunditat i 256 m. recorregut).	

.

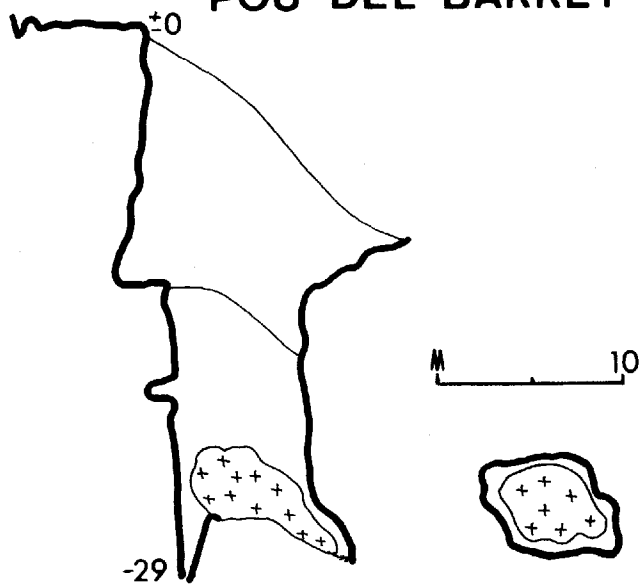
AVENC DE LA FINESTRA

TELERA

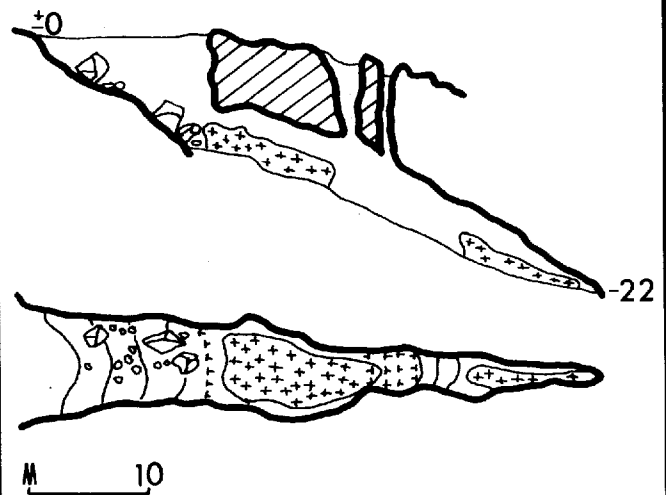

SIE 85

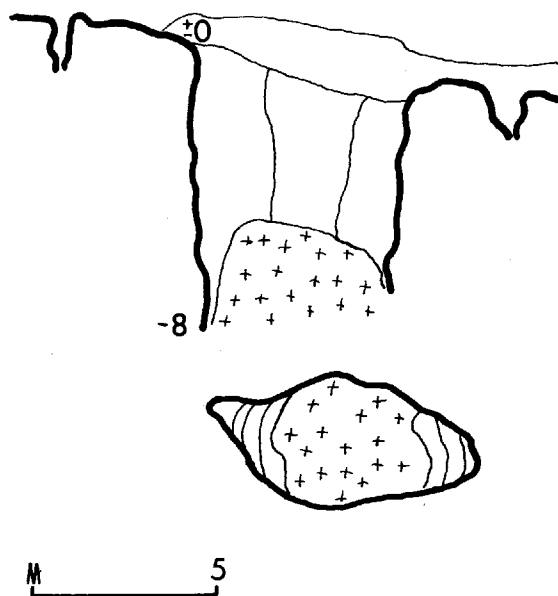
POU DEL BARRET

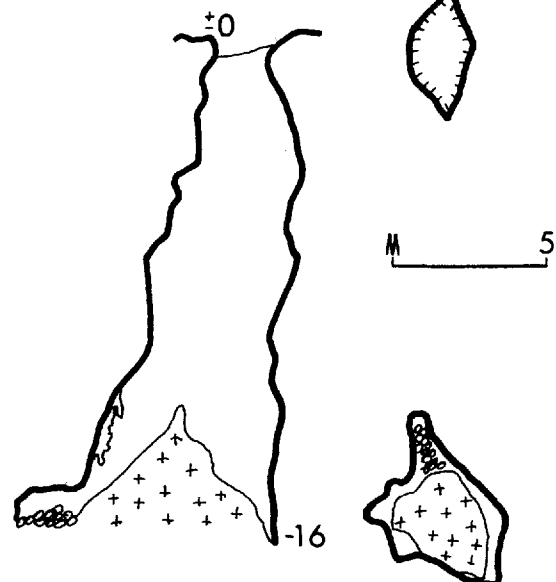
AVENC DE LES TRES BOQUES

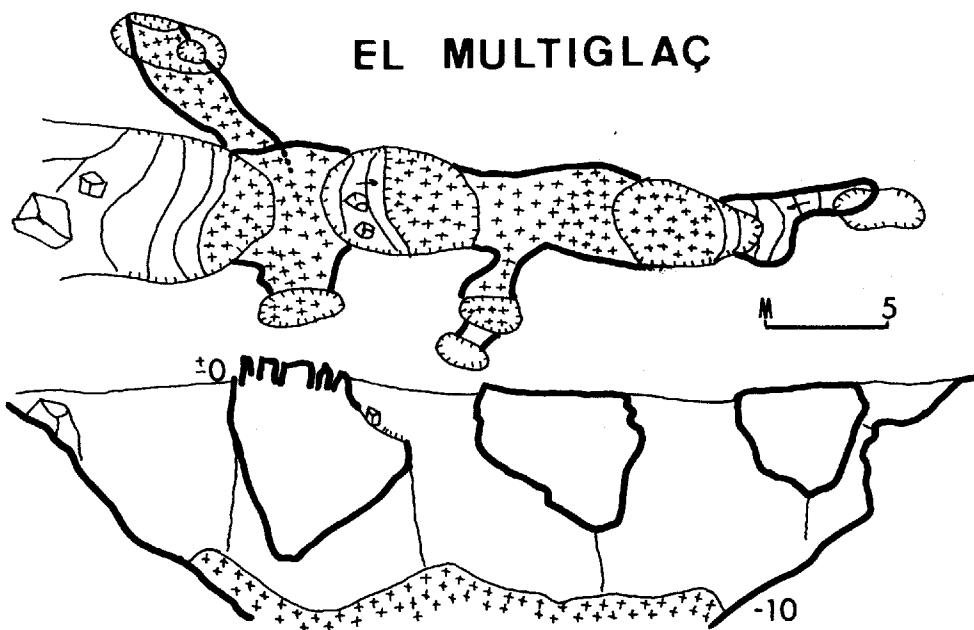
POU OU

POU DE LA ROSA

EL MULTIGLAÇ

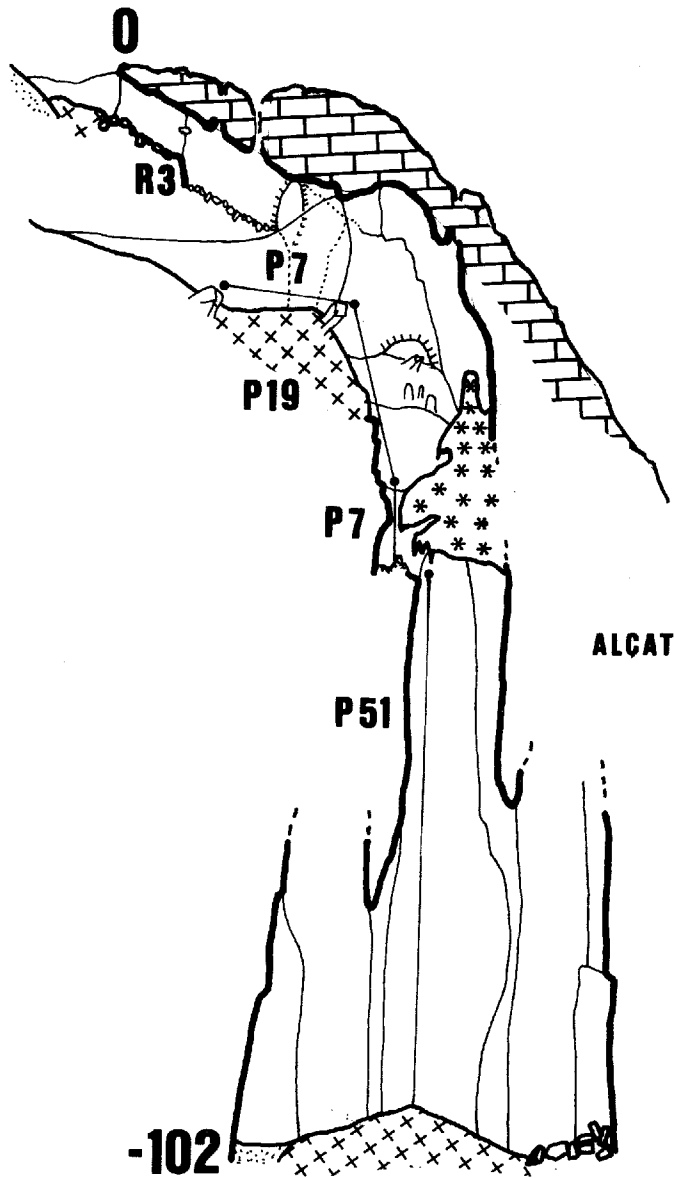
POU CURT

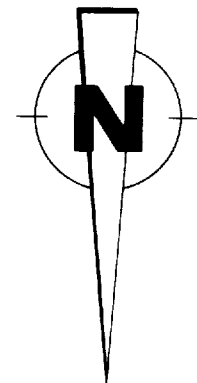
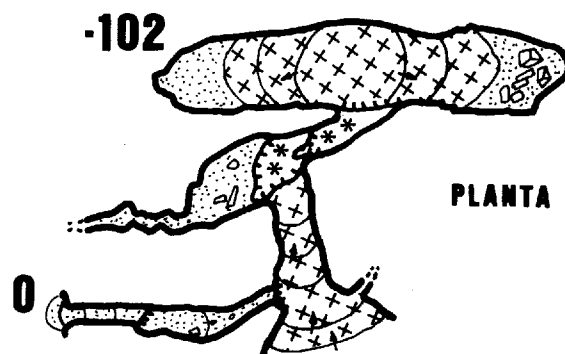
S.I.E.'85

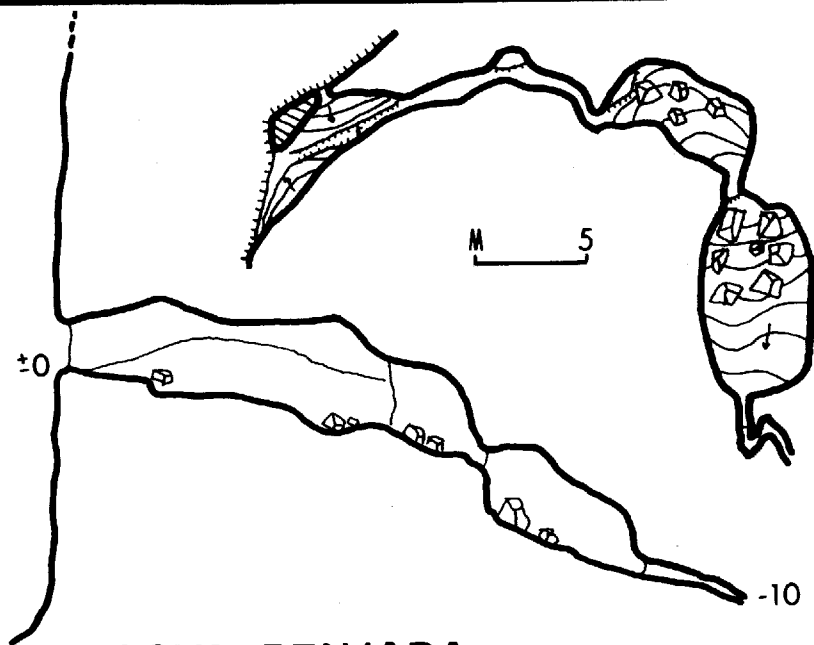
AVENC DE LA BLANQUECHU

TELERA

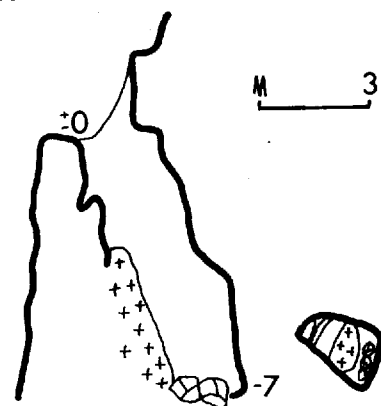
TOP. SIE 85

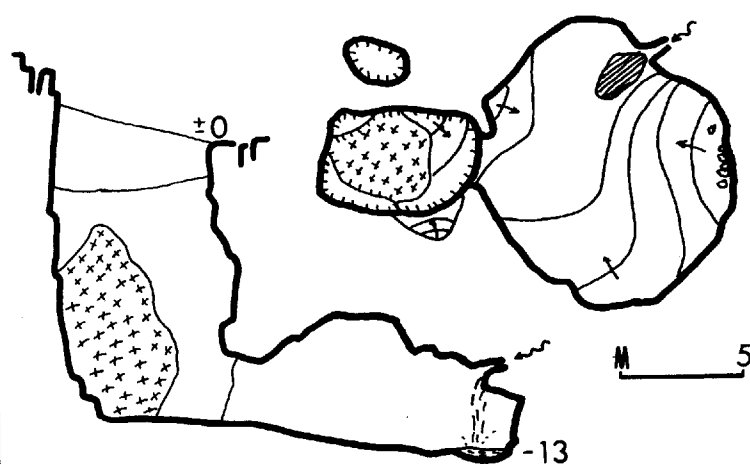
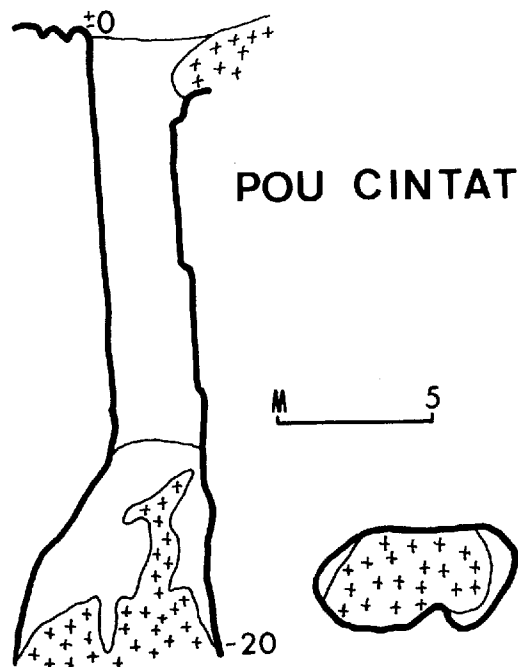
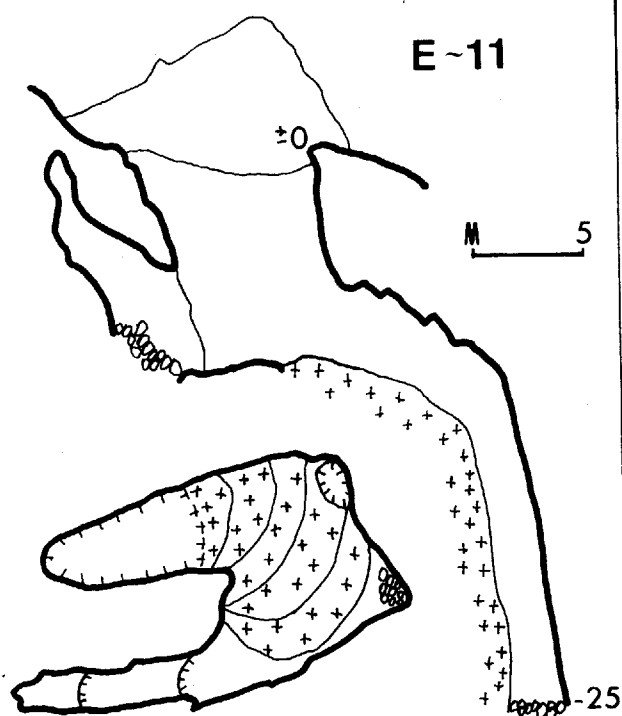

COVA PENJADA

POU PENJAT DE LA TARTERA

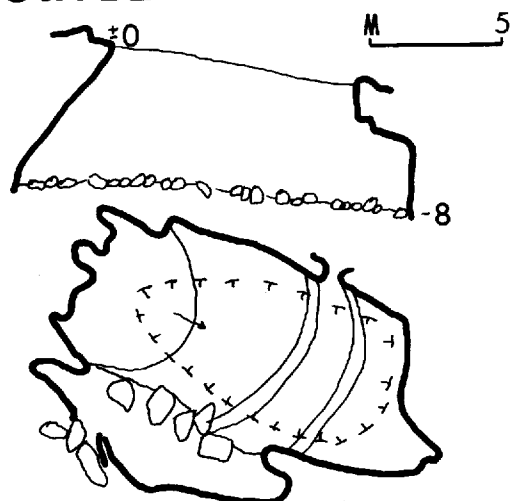

S.I.E.'85

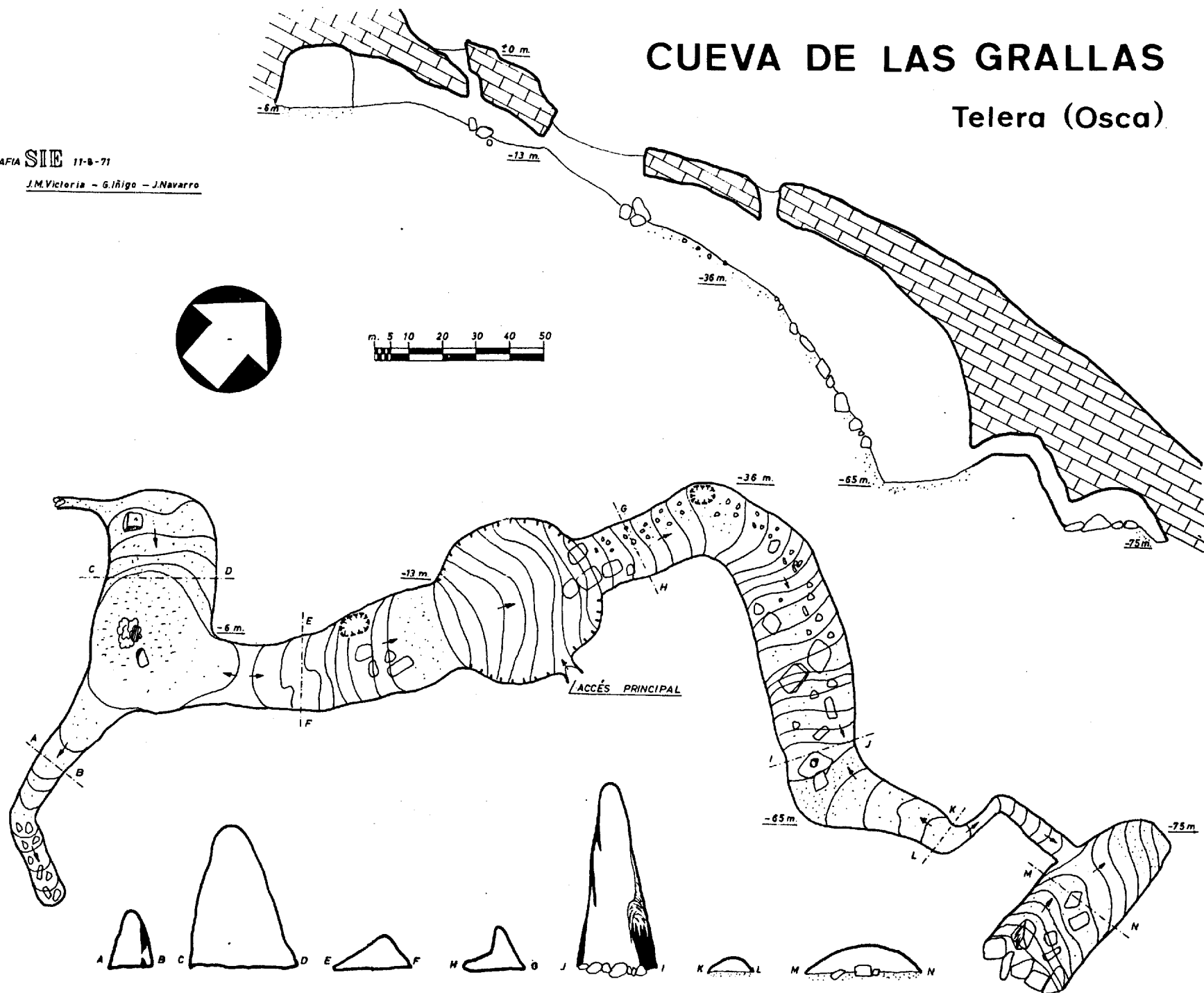
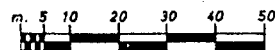
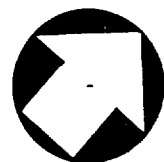
POU DE MAJADA FONDA

COVA DE MAJADA FONDA

CUEVA DE LAS GRALLAS

Telera (Osca)

ADDENDA.- També cal fer esment, encara que situat fóra de la zona, més cap a l'oest, d'un avenc explorat l'any 1981, situat a 2.160 m. d'alçada (**Pou del Balcón de Pilatos**), per sota del punt geogràfic que porta aquest nom. Assoleix el **45 m. de profunditat**, en tres pous.

Tanmateix, l'any 1971 s'exploraren a la zona de Las Arenosas altres cavitats que enguany no han estat localitzades. Foren senyalitzades com :

SIE - 3 : - 56 m. profunditat

SIE - 4 : - 39 m. "

- o o o o o 0 0 0 o o o o o -

Novetats a la Bòfia del Tec (Berguedà)

per · JOAN C. JUDERIAS i SALA

HISTÒRIA.— Aquesta interessant cavitat fou explorada en el decurs de l'any 1970 per la S.I.R.E.-U.E.C. Sants (1); posteriorment, 1974, fou revisada la topografia per un equip d'aquesta S.I.E. i donada a conèixer en el Catàleg Espeleològic de Catalunya (2). restant senyalitzades dues xemeneies que no foren explorades.

No és fins el mes de novembre del 1985, en que 4 membres de la S.I.E. decideixen visitar la cavitat i donar una ullada en aquests dos punts de la cova, aconseguint-se de remuntar ambdues xemeneies fins fer-se impracticables.

DESCRIPCIÓ.— La primera d'elles es troba al final de la galeria principal, per damunt i pocs metres abans d'un pas entre blocs que de vegades sifona; segons l'època baixa un petit aport hídric. Es tracta d'un llaminador ascendent d'uns 5 m. de llarg i 1.5 m. d'ample, conservant aquestes dimensions gairebé en tot el seu recorregut, finint a 25 m. per damunt del seu inici, en una minúscula saleta.

La segona xemeneia es troba a la galeria terminal, sobre una sala de mitjanes dimensions, on a mitja alçada d'aquesta existeix una diàclasi per la que es pot ascendir, tot fent replans i petites saletes fins al seu punt final a uns 30 m. de l'inici. Cal destacar la gran quantitat de fang existent en gairebé tot el seu recorregut; el tram final presenta algun sector concrecionat.

ESPELEOMETRIA. —

Recorregut total	:	332 m.
Desnivell	:	46 m. (+ 17 ; - 29)

BIBLIOGRAFIA. —

- (1). Martí.R. y Miñarro, J.M. (1970).— "Resultado de las exploraciones espeleológicas en el rio Aigua de Llinars (Berguedà)". **Bol. Inf. SIRE-Sants** (3). 11-12
- (2). Borrás, J., Miñarro, J.M. i Talavera, F. (1980).— "Catàleg Espeleològic de Catalunya (l'Urgell, el Solsonès, la Segarra i el Berguedà)". Vol. 5 · 234 pp.

—o o o o o 0 0 0 o o o o—

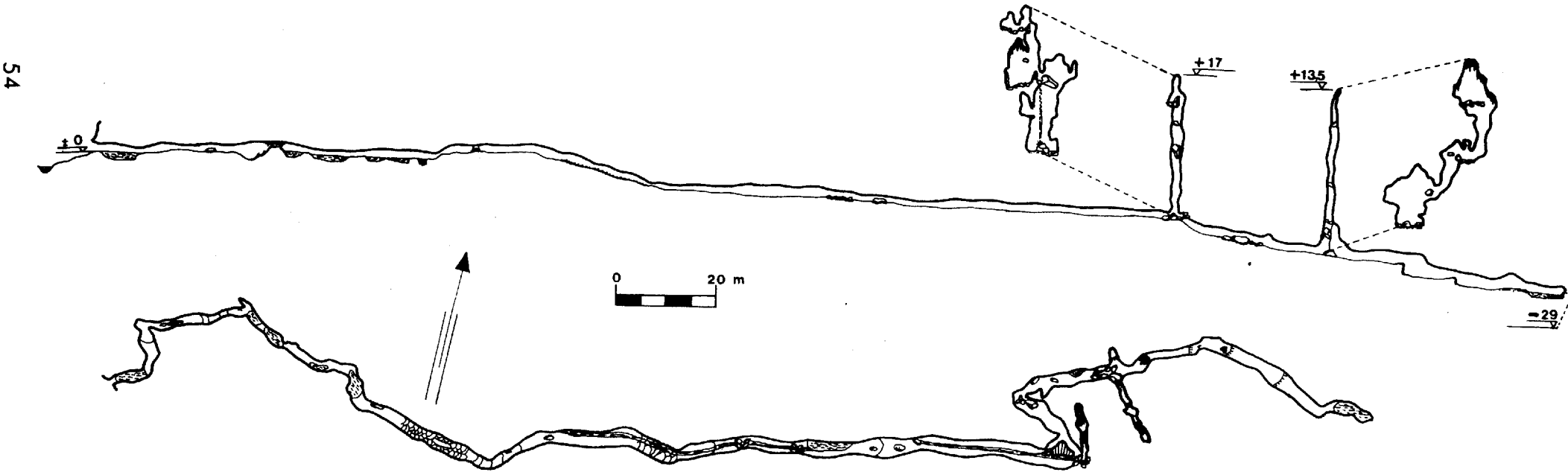
BÒFIA DEL TEC

CANALS DE CATLLARÍ

(MONTMAJOR)
TOP. S.I.E.-85

RECORREGUT: 332 m

DESNIVELL: 46 m (+17, -29)

Cova Barber (Escuain, Osa)

per : S.I.E.

HISTÒRIA.- Aquesta cavitat fou començada a explorar pel G.E.Badalona l'any 1970 i és una de les vàries coves situades a la zona anomenada Coro de Tracito. al massís d'Escuain, no gaire lluny del poblet de Tella. L'any següent, 1971, fou explorada totalment pel mateix grup i batejada amb el nom d'un component del G.E.B., Josep Barber, que morí aquell mateix any en un accident a l'Avenc dels Esquirols, a l'Ordal.

Durant els treballs de col.laboració entre el G.E.B. i la S.I.E., iniciats el 1976, per topografiar diferents cavitats del massís (C-12 ; C-20 ; vegi's EspeleoSie nº 25 i nº 26), també es realitzà la topografia d'aquesta cova, concretament el juliol del 1977, a càrrec d'un equip conjunt d'ambdós grups. En aquella ocasió únicament es va fer la planta i el treball restà un xic oblidat. No fou fins l'octubre del 1982 en que un equip de la S.I.E. decidí visitar novament la cova i aprofità per aixecar un alçat de tota la cavitat; tanmateix en aquella exploració es tornaren a instal.lar cordes fixes a totes les cascades, donat que les anteriors havien estat arrossegades per l'aigua.

SITUACIÓ.- A la carretera d'Ainsa a Bielsa, passat el poble d'Escalona, surt una pista que puja cap al poble de Tella. Un cop passades les cases de Cortalaviña, més endavant es troba el desviament cap a Revilla i un xic més enllà, poc abans de Tella surt una pista a l'esquerra que passa pel costat d'un interessant dolmen; cal seguir-la fins que s'enfila per la muntanya del davant i en una de les pronunciades corbes deixar el cotxe, molt a la vora ja d'uns enormes penya-segats prou visibles (Coro de Tracito). Des d'aquí cal pujar fins al peu d'aquestes parets, on es troba una espectacular balma i en l'extrem occidental d'ella es localitza l'entrada de la Cova Barber, d'on tot sovint surt una notable quantitat d'aigua que es precipita barranc avall.

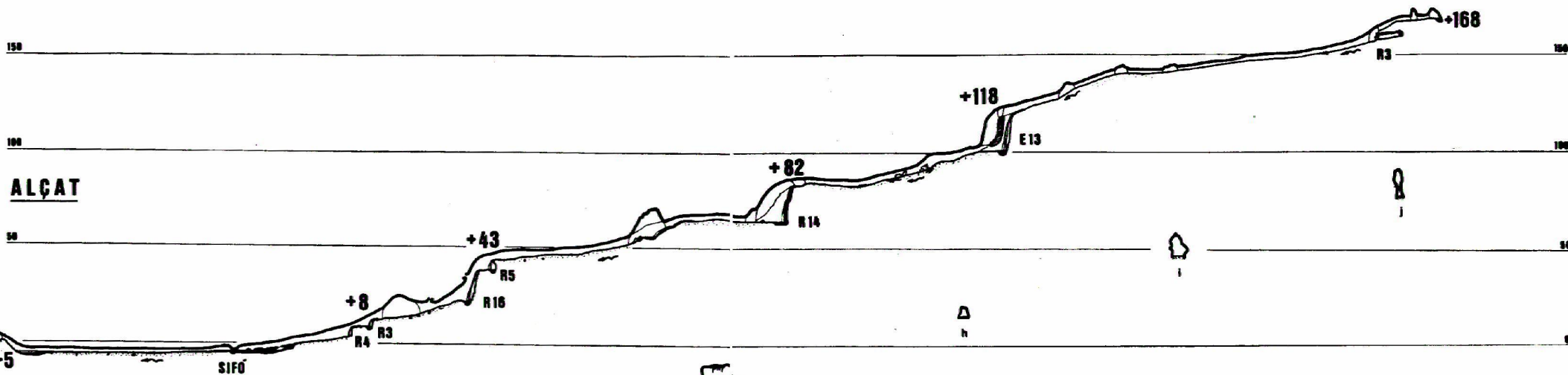
DESCRIPCIÓ.- La boca, de reduïdes dimensions, comunica amb una curta rampa descendent, el fons de la qual es troba inundada i per on normalment s'escola l'aigua procedent de la galeria següent, molt baixa de sostre i que acaba en un sifó fàcilment superable. A l'altra banda d'ell, la galeria és plena de petits gours i el sostre s'eleva, tot seguit cal remuntar les dues primeres cascades (R-4 i R-3) i pocs metres més endavant s'arriba a una gran marmita produïda per un espectacular salt d'aigua (R-16 i R-5); un cop superats aquests ressalts, la galeria continua lleugerament ascendent i s'assoleix una sala plena de blocs; a partir d'aquest punt la galeria s'eixampla i tot d'una es penetra en una sala de notables dimensions, al fons de la

qual es troba una nova cascada (R-14) que un cop superada dóna a la galeria que conserva l'amplada del sector inferior, però ben aviat s'estreny i s'arriba a una zona de blocs d'on surt l'aigua que trobarem que s'escala pocs metres més endavant. Un xic més enllà ja s'endevina una nova cascada quan el sostre s'eleva notablement; aquí, una escalada de 13 m. (E-13) per una xemeneia paral·lela, ens evita el contacte amb l'aigua, assolint-se un cop més la galeria superior, que s'estreny molt i el sostre es fa més baix. Amb aquestes condicions cal recórrer uns 200 m., mentre que la galeria va pujant paulatinament i s'arriba a un nou ressalt ascendent (R-3) que un cop superat desemboca en la petita galeria final que comunica amb el sifó terminal de la cova, que és també el punt de màxima alçada respecte a la boca d'entrada (+ 168 m.).

ESPELEOMETRIA -

Recorregut total :	941 m.
Desnivell :	173 m. (- 5 ; +168)

-ooooo 0000 ooooo-

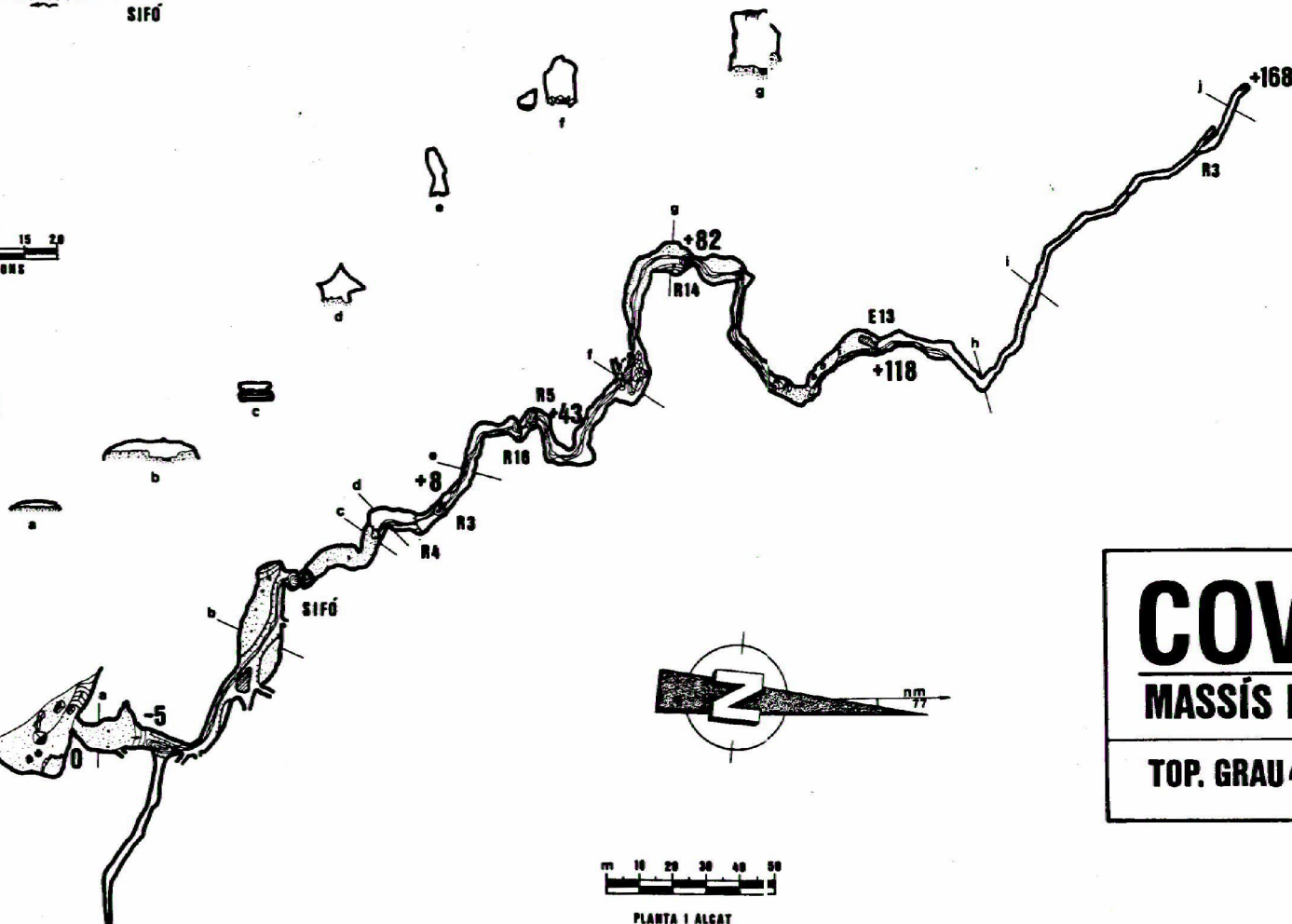

ALÇAT

DESNIVELL	173 m
RECORREGUT	941 m

SECCIONS

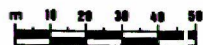
PLANTA

COVA BARBER

MASSÍS D'ESCUAIN

OSCA

TOP. GRAU4 S.I.E.-G.E.B. 17-07-77
S.I.E. 16-10-82

PLANTA I ALÇAT

Integral del Sistema Arañonera (T-1; S.Elena)

per : ALEX BATLLORI i LACUEVA

Els dies 21 i 22 de setembre del 1985, quatre membres de la S.I.E. (X.Fernández, V.Monné, J.Guarro i A.Batlloori), decidirem realitzar la integral del Sistema Arañonera; donat que durant el mes d'agost vam estar a la Cueva de Sta.Elena i comprovarem que el sifó d'enllaç amb el T-1 era obert. Nogensmenys, per diferents motius no poguerem tornar a finals d'agost com ens havíem proposat i ho deixarem per al setembre, tot esperant que en aquestes setmanes no s'hagués tornat a tancar.

Amb aquesta breu nota, sols volem donar a conèixer la nostra exploració amb una mica de detall tècnic. A banda dels al·licients que té la seva realització (àmplies galeries, pous grans, progressió per aigua a la zona de Sta.Elena, profunditat respectable i una situació a 6 hores escassament de Barcelona), sols existeix el problema del sifó de comunicació que no sempre és possible la seva superació.

Resum de la nostra exploració.- Arribarem el dissabte 21 al migdia al punt on es deixen els cotxes a la pista de Bujaruelo. Amb 700 m. de corda i després d'hora i mitja de pujada vam arribar a la boca del T-1, començant el descens cap a les 4 de la tarda. En el segon pou ens trobarem amb un membre de l'E.C.Gràcia, que pujava, segons ens explicà, per una torçada al peu; a més ens informà que la via del sifó és instal·lada. Al saber això, deixarem tot el nostre material en aquell punt i vam seguir amb les cordes que tan amablement ens deixaren fer ús.

L'avanç és ràpid i en gairebé cinc hores erem de tornada als cotxes després de sortir per la Cueva de Sta.Elena.

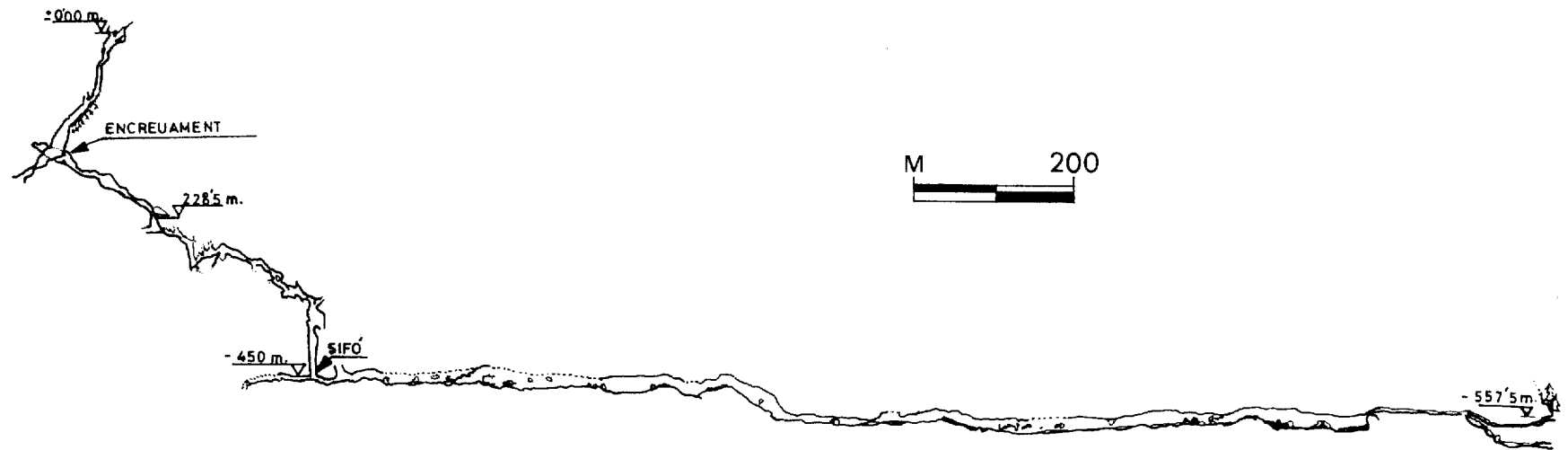
El matí següent pujarem de nou al T-1 i recuperarem el nostre material.

A continuació fem una relació del material necessari en aquesta exploració :

	Ancoratges	Cordes
Pou-Rampa (1)	2 spits boca 1 spit fraccionament	25 m.
Pou (2)	1 spit paret del front	20 m.
Pou-Rampa (3)	1 clavilla 2 spits fraccionament	100 m.
Pou (4)	2 spits placa roca 1 spit fraccionament	50 m.

Fins aquí la relació de material fins l'encreuament

T-1 ~ COVA de STA. ELENA

Top. ERE—GIE

		Ancoratges	Cordes
Pou	(5)	Instal.lació fixa	
Pou	(6)	2 spits placa roca 1 spit frontal 1 spit fraccionament	35 m.
Pou	(7)	2 spits al meandre	12 m.
Pou	(8)	2 spits al meandre Passamans ascendent fix Flanqueig pou. fix	40 m.
Pou	(9)	Instal.lació fixa	
Pou	(10)	Instal.lació fixa	
Pou	(11)	1 spit inici meandre desfondat 1 spit sortida meandre 3 spits fraccionaments	100 m.

El tram corresponent a la Cueva de Sta.Elena és tot instal.lat des de les primeres exploracions; amb corda a les galeries inundades, que eviten les grans capbussades, i també els petits ressalts. En el pou de sortida hi ha un "electron" fix.

-oooo 0000 oooo-

Avenc de la Barcina (Ports del Caro, Baix Ebre)

per : S.I.E.

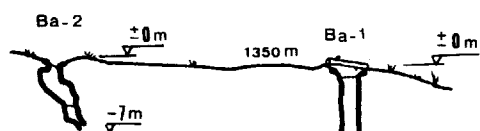
HISTÒRIA. - L'existència d'aquesta cavitat havia estat comentada, cap a l'any 1974, per part d'uns excursionistes tortosins a uns companys d'aquesta S.I.E., però mai s'arribà ni tan sols a intentar localitzar. No fou fins l'estiu del 1982 en que membres de la S.I.R.E. - U.E.C. Tortosa (poc després Espeleo Club de Tortosa) procediren a la seva primera exploració, atorgant-li una fondària total de 150 m.

Durant els darrers mesos diferents companys de la nostra Secció hem visitat diverses vegades la cavitat i en una d'elles decidírem realitzar l'aixecament topogràfic que s'acompanya a la present nota, ja que essent un avenc que supera els 100 m. de profunditat, únicament es coneix publicat una breu nota en un recull de les cavitats més fondes de Catalunya (vegi's **Sota Terra** nº 4 - 1983).

SITUACIÓ. - Al NE del cim del Mont Caro, més concretament a la zona de la Punta de la Barcina. Per localitzar-lo cal prendre la pista que puja a les instal·lacions del Mont Caro i en una corba d'ella, poc abans del coll, surt un camí que puja directament a la carena propera, la qual s'ha de seguir vers el NE. fins arribar a una zona de plans situats per sota del petit cim de la Barcina (15 ó 20 minuts de marxa aproximadament). En aquest punt existeix la capçalera d'un barranc que baixa cap al NO., seguint-lo durant uns pocs metres, i molt a la vora d'un arbre solitari es troba la boca de L'Avenc de la Barcina (BA-1). A poca distància existeix un petit avenc (BA-2) de 6,5 m. de profunditat.

DESCRIPCIÓ. - La cavitat s'inicia amb un pou de 24 m., no gaire ample, fins una petita repisa situada sobre el segon pou de 19 m., que porta a una sala de notables dimensions; als 3 m. d'inici d'aquesta vertical, i gràcies a un petit pèndol es pot assolir una curta galeria lateral, que amb un ressalt de 8 m. (corda útil) i un pou de 13 m., també ens situen a la sala esmentada.

D'aquesta sala es presenten dues possibilitats de continuació : Un pou de 28 m. a la paret N. de la sala i un pouet de 8 m. a la part S.; baixant aquest últim ens trobem en una saleta d'on surten diverses galeries que comuniquen amb el P-28; seguint per la més evident, després de passar per sobre d'un pou que s'obre al sòl de la sala, s'arriba a una cornisa a 11 m. sobre la base del pou N. de la sala. D'aquí també hi ha dues opcions per continuar: Baixar un ressalt de 4 m. i seguir per una esquerra estreta i descendent que s'obre a l'esquerra; o, des de la base del P-28; pujar un ressalt de 3 m. i davallar més endavant un P-8 que ens deixa passada

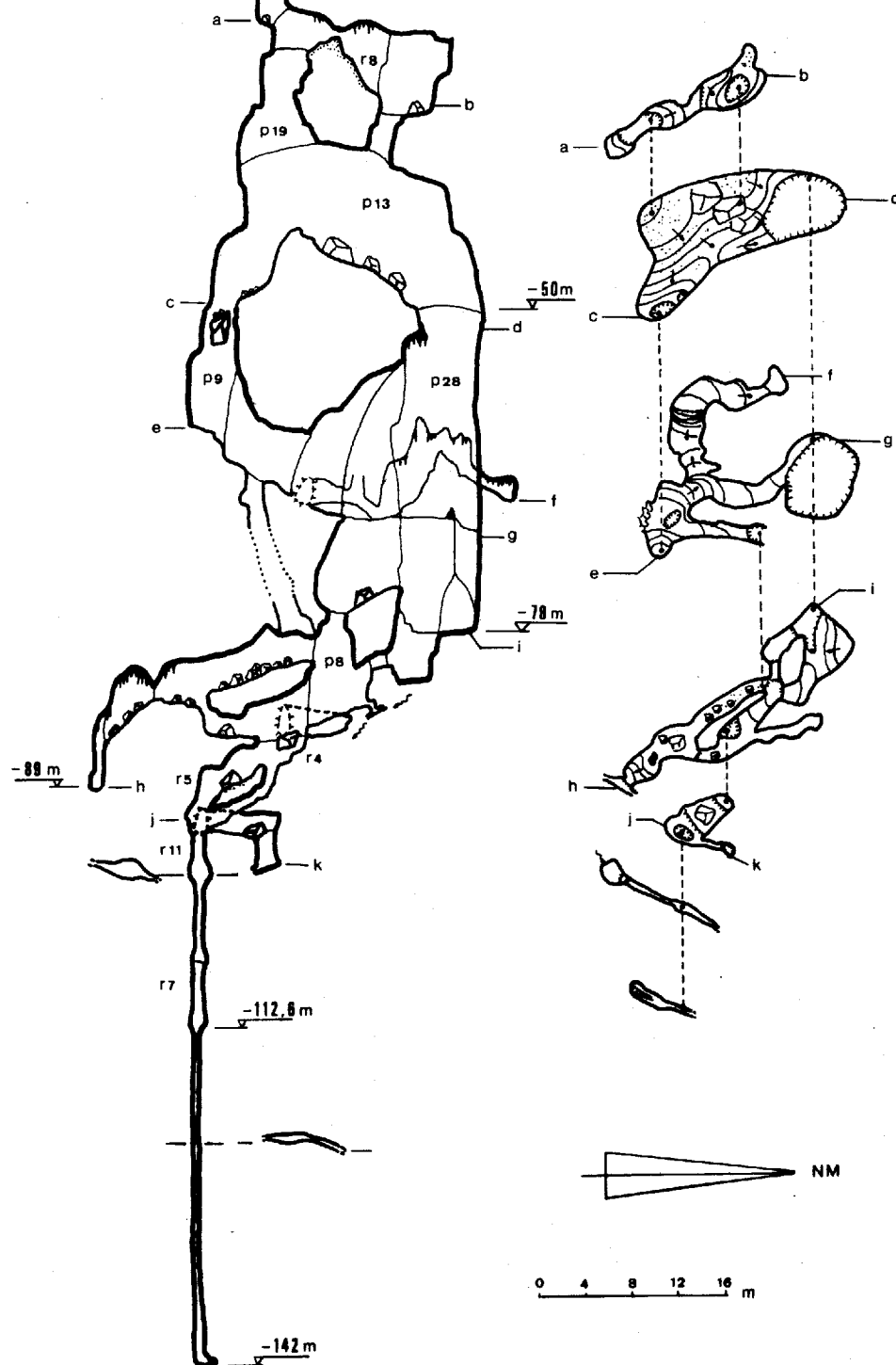
AVENC DE LA BARCINA

PORTS DEL CARO - BAIX EBRE

topografia : SIE / 8-12-85

profunditat : - 142 m

recorregut : 306 m

l'esquerda de l'altra via. Un cop aquí, amb una curta galeria lleugerament descendent, arribem a una saleta on s'obre un ressalt de 9 m., desgrimpable (corda útil), des de la saleta però, surten algunes galeries sense gaire interès. Baixat aquest ressalt de 9 m. ens trobem ja al principi de l'esquerda final de la cavitat, els primers 18 m. són prou amples per permetre un progrés còmode sense corda, després però, es torna estretíssima (cota - 110) i encara que es pot baixar sense corda, aquesta pot ésser útil per ajudar a pujar; al final es fa un xic més ample i s'asseixeix la màxima profunditat de la cavitat a - 141 m. respecte de la boca.

FITXA TÈCNICA

POU	CORDA	INSTAL·LACIÓ I OBSERVACIONS	COTA
P-24	30	- 1 spit assegurança - Natural, troncs travessats a la boca - 1 spit fraccionament a - 14 m.	+ 0 - 14
P-19	25	- 2 spits a capçalera	- 24
P- 8	15	- 1 spit inici rampa (perill de pedres) - 1 spit capçalera vertical	- 46 - 48
P-11	15	- Natural, sortint de roca - 1 spit fraccionament a - 4 m.	- 66 - 70
P- 9	11	- 2 spits capçalera	- 73
R- 4 R- 5	11	- Natural, inici primer ressalt	- 84
R- 11	15	- 1 spit, sostre - Natural, sortint de roca	- 92
R- 7	-	(sense corda)	- 103
R-30	30	- Corda útil per pujar (molt estret) - Instal·lació natural	- 110

Via lateral i P-28

POU	CORDA	INSTAL·LACIÓ I OBSERVACIONS	COTA
-	-	- Pèndol a 3 m. de l'inici del P-19	- 24
R-8	mateixa P-19	- Natural, precària (reassegurat corda P-19)	- 27
P-13	15	- 1 spit (reassegurat corda P-19)	- 32
P-28	35	- 1 spit paret dreta de la sala	- 46
		- 1 spit, fraccionament a - 6 m. (pèndol)	- 52
		- 1 spit, fraccionament a - 20 m.	- 70

Resum de les exploracions a Tendeñera (Osca)

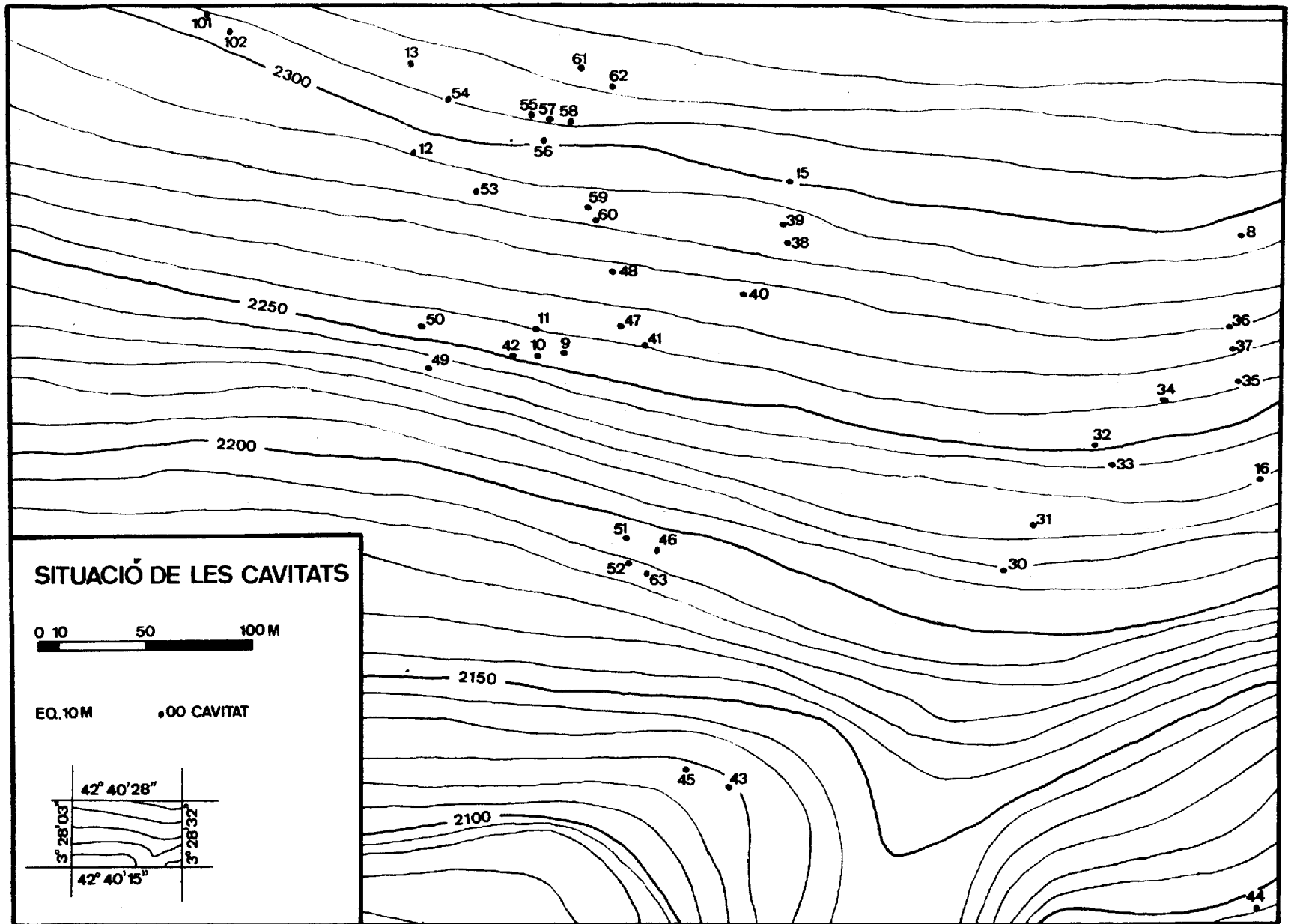
per : S.I.E.

INTRODUCCIÓ.— Des de l'any 1972 el massís de Tendeñera ha estat objecte de diferents campanyes espeleològiques per part d'espeleòlegs catalans, destacant per damunt de totes les portades a terme per l'E.R.E. del C.E.C. i el G.I.E. (posteriorment E.C.de Gràcia), que a més d'ésser les primeres són les que han donat accés als majors sistemes subterrànis del massís (T-1, Cv.Sta.Elena; S-1; etc.) i que encara en l'actualitat són objecte de constants exploracions.

Cap a l'any 1974 i 1975 a uns quants membres d'aquesta S.I.E. els donà la dèria de dedicar diferents caps de setmana a cercar alguna zona nova de treball pel Pirineu Central; després de fer molts quilòmetres es localitzaren diferents indrets que semblaven mínimament interessants. Però uns eren massa lluny per dedicar-se els caps de setmana, a d'altres es feia evident el pas de grups francesos; la qüestió es que acabarem fixant-nos en una petita zona del massís de Tendeñera, un xic allunyada del sector on estaven treballant els companys de l'E.R.E. i del G.I.E., i que semblava prou interessant i totalment desconeguda. Això passava cap al mes de març del 1975. Els mesos de juny i juliol del mateix any es torna i comencen les exploracions a diferents avencs, i malgrat no assolir grans profunditats, el gran nombre de boques observades fa mantenir les esperances. Però aquestes han d'esperar, ja que aquell mateix any es comença a treballar a Escuin amb els companys del G.E.Badalona i els anys següents també s'ajunta l'exploració al Pozu de Cabeza Muxa, a Pics d'Europa, fent que tot plegat s'oblidi aquell troç d'Arañonera.

No és fins l'any 1982, que quan el mes d'agost es torna de Pics d'Europa, algú se'n recorda d'aquell rascler amb boques inexplorades. A les noves generacions de la S.I.E. els agrada la zona i aquella mateixa tardor es reanuden els treballs, que veuran la continuació pel juliol i el setembre del 1983.

Malgrat haver-se localitzat un bon nombre de cavitats i explorar les que "a priori" semblaven més interessants, els resultats no es poden considerar massa generosos. Nogensmenys, hem decidit recollir totes les dades obtingudes durant les diferents campanyes i donar a conèixer aquest breu resum que sempre pot tenir interès per aquell que algún dia vulgui fer un treball de conjunt de tot el massís d'Arañonera.

SITUACIÓ DE LA ZONA.— Per la carretera de Biescas a Broto, un cop passat el poble de Yésero i quan comença la pujada al "Puerto de Cotefablo", en una pronunciada corba s'inicia una pista que remunta l'anomenat "Barranco de Yésero" i acaba en un refugi de pastors; el camí continua amunt fins un altre refugi, cal continuar pujant, tot desviant-nos cap a l'esquerra fins assolir la capçalera del barranc esmentat, on un cop superada una forta "pala" ens situa en un immens camp de rascler que es perllonga cap a l'oest, accidentant bona part de la capçalera del "Barranco del Infierno", gairebé paral·lel al de Yésero.

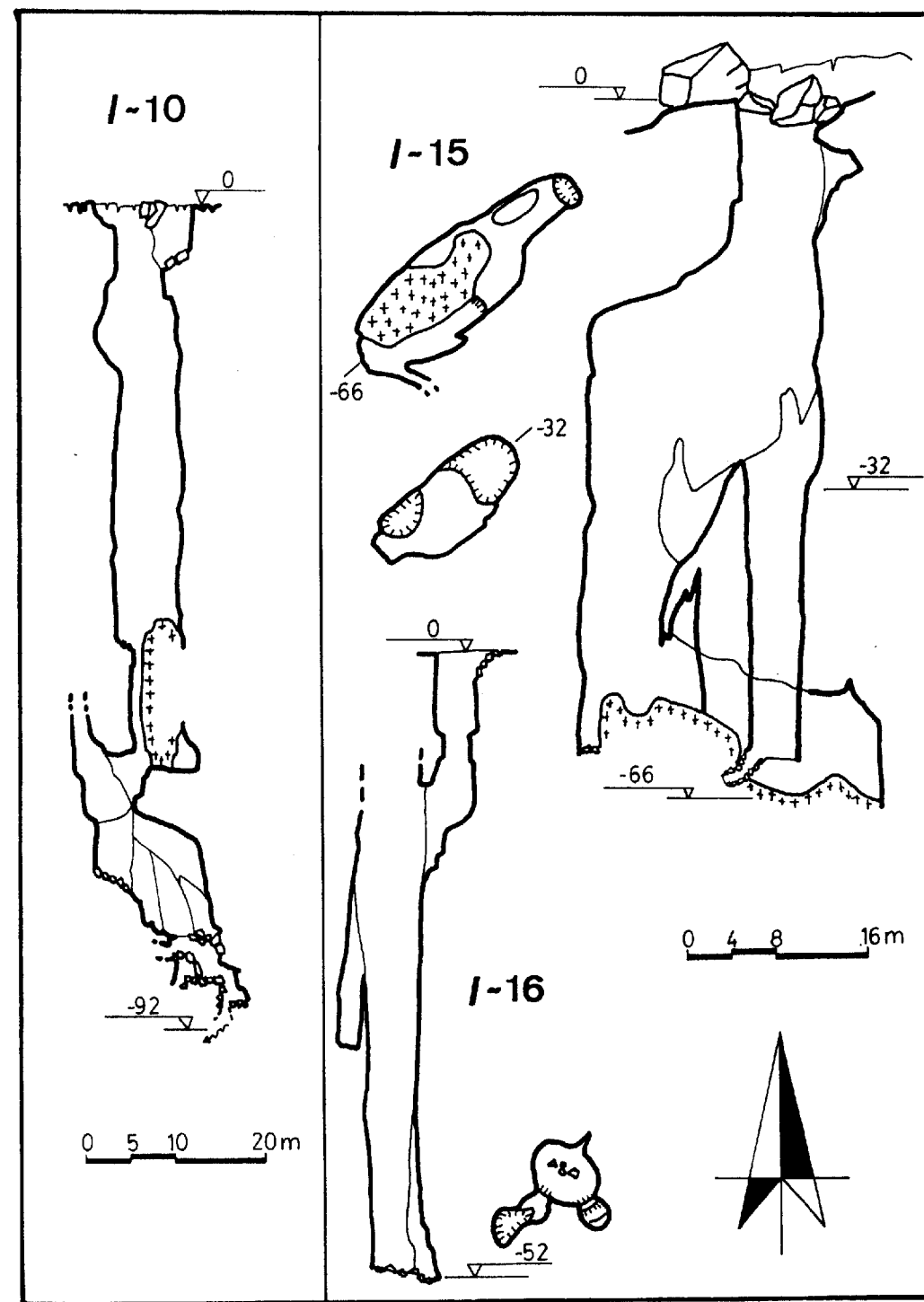
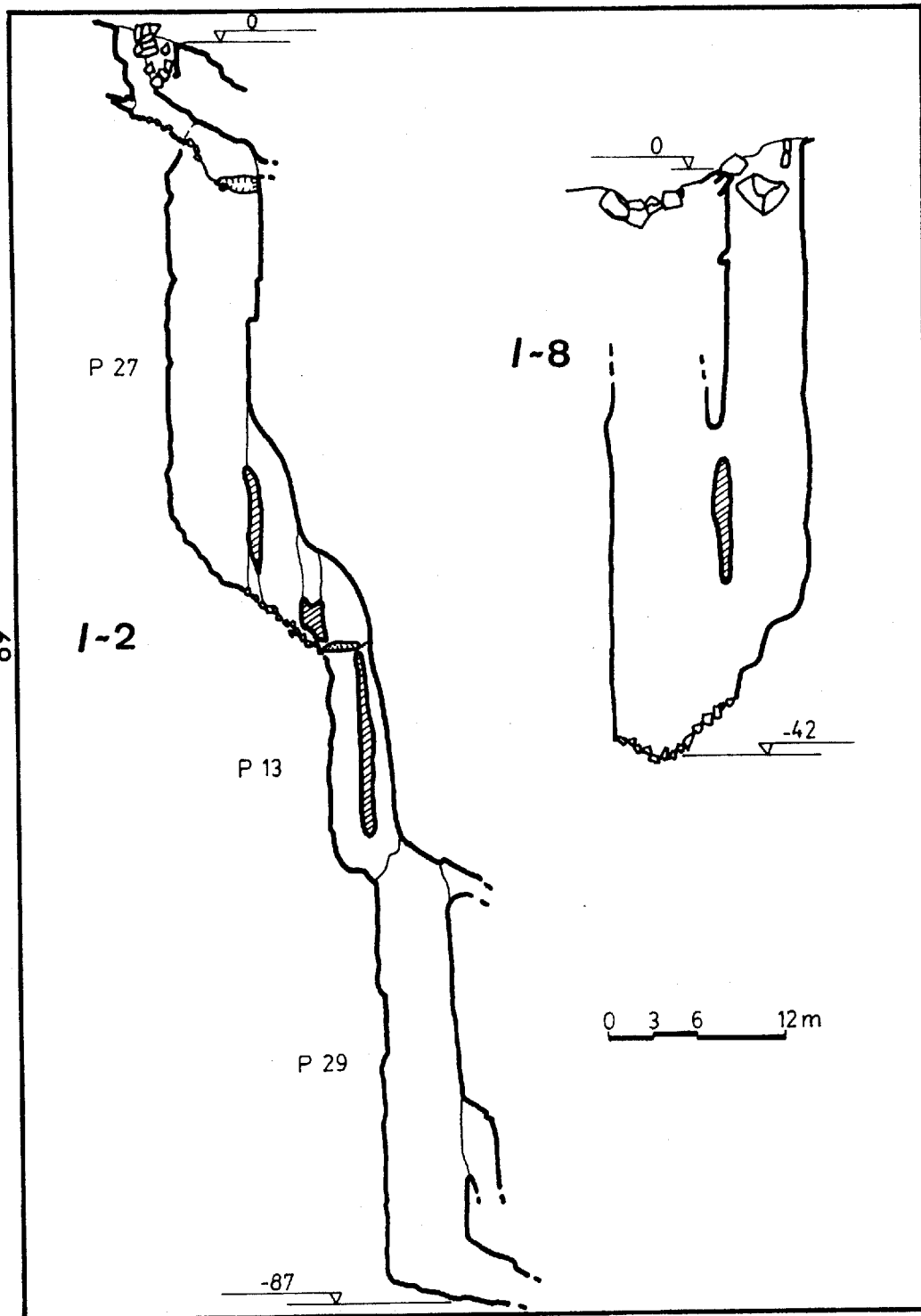
Concretament, la zona explorada es troba al vessant S. del massís, al peu de les crestes superiors, entre els cims de Tendeñera (2.853 m.) i la Peña Sabocos (2.757 m.), havent-se treballat tot el sector comprès entre les cotes 2100 i 2300 m.. La major part del terreny prospeccionat es troba a la capçalera del "Barranco del Infierno", que pertany al municipi de Gavín, però molt a la vora, cap a l'E., amb el límit del municipi de Yésero. Totes les aigües d'aquest sector es dirigeixen vers el SO. i van a confluïr, uns quilòmetres més enllà del poble de Gavín, a la conca hidrogràfica del riu Gállego.

CAVITATS EXPLORADES.— A continuació fem una breu ressenya de les cavitats explorades, la majoria de les quals van acompanyades de la respectiva topografia. Totes elles han estat senyalitzades sobre el terreny amb la inicial I (Infierno) i un número d'ordre. Hom podrà observar que manquen diferents números, els quals corresponen a cavitats marcades, però no explorades. El número total no correspon al nombre de cavitats, ja que existeixen "lapsus" de numeració, fets a posta per a que els diferents equips no poguessin coincidir en un mateix número.

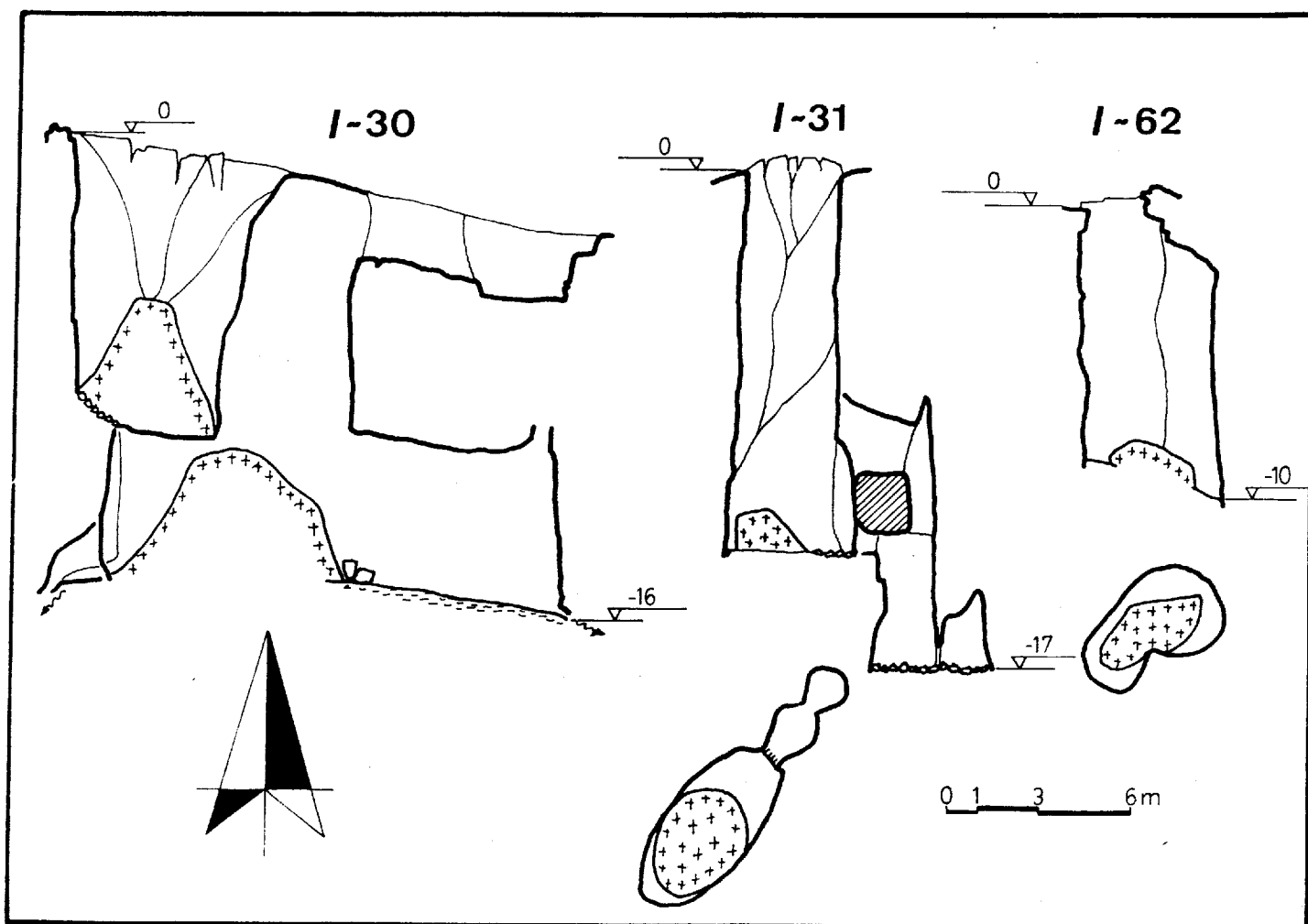
La situació de les cavitats es troba reflexada en el mapa que s'acompanya. Una de les més interessants (I-2) es troba fóra d'ell, localitzant-se un xic més cap a l'E., just a l'inici del rascler, essent una de les primeres que es troben un cop superada la darrera pujada de l'accés a la zona.

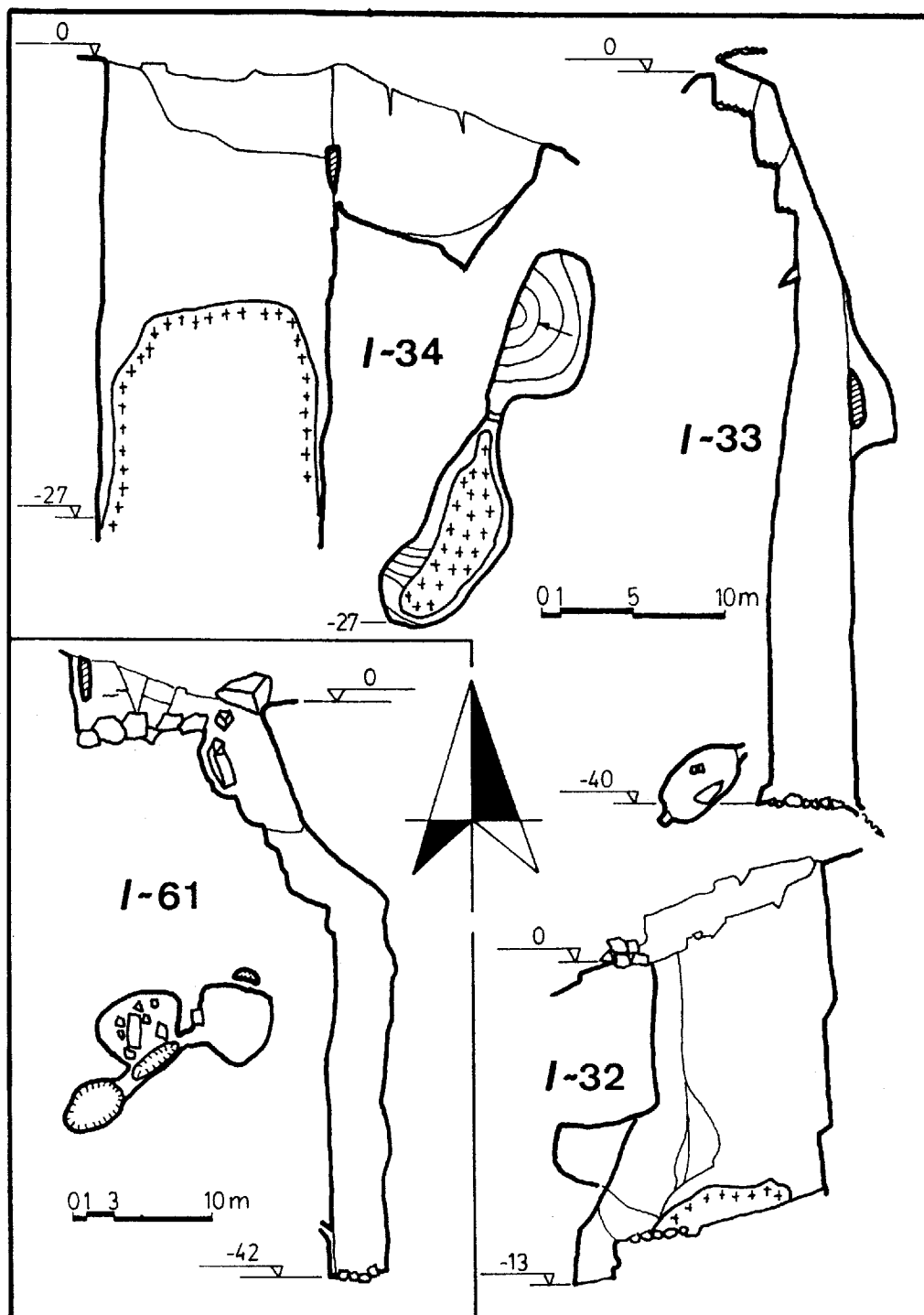
.

<u>CAVITAT</u>	<u>PROFUNDITAT</u>	<u>OBSERVACIONS</u>
I - 2	- 87 m.	Accés entre blocs; rampa; P-27; rampa; P-13; P-29; diàclasi impenetrable.
I - 8	- 42 m.	P-35; rampa i xemeneia.
I - 10 (Avenc de les Gralles)	- 92 m.	P-50; pas vertical entre tap de neu; P-15; rampa; zona de blocs; pèrdua.
I - 15 (Avenc del Gel)	- 66 m.	Accés entre blocs; P-30; rampa; P-20; rampa. Zona mitja i final amb grans colades de gel. A la cota - 32 hi ha un P-30 independent que acaba entre blocs.

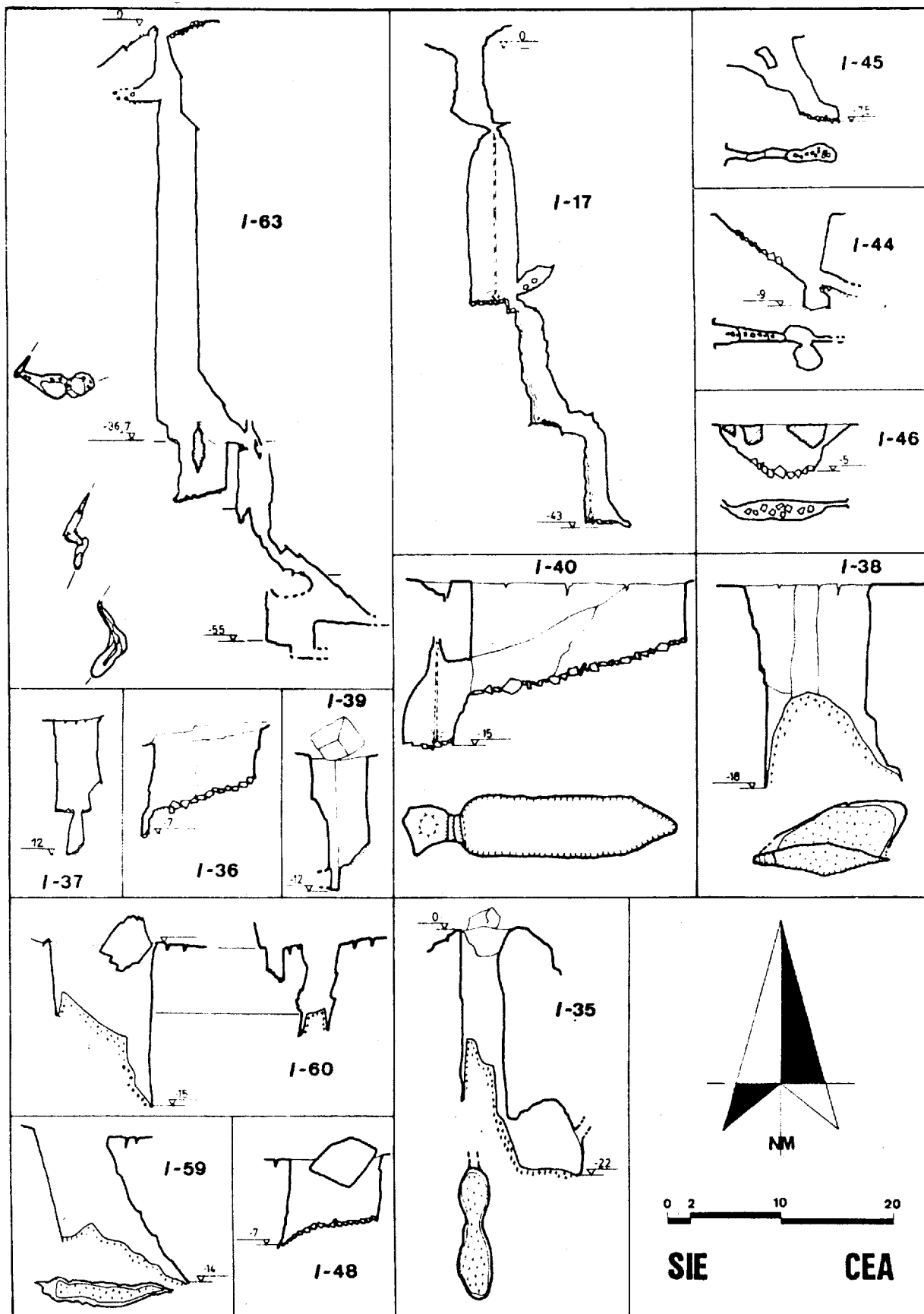

I - 16	- 52 m.	P-13; repisa; P-39
I - 17 (Avenc s'Aigó)	- 43 m.	P-8; P-15; P-10; P-8 (des del segon pou una certa quantitat d'aigua circulava pels pous fins el fons) (1975).
I - 30	- 16 m.	Dos pous independents; fons amb neu.
I - 31	- 17 m.	P-13; pas lateral; P-4
I - 32	- 13 m.	P-10; rampa amb gel; R-2
I - 33	- 40 m.	P-40 escalonat al primer tram.
I - 34	- 27 m.	Gran boca doble; fons tapat per neu.
I - 35	- 22 m.	P-12; pas vertical entre el gel; rampa; saleta final.
I - 36	- 7 m.	
I - 37	- 12 m.	
I - 38	- 18 m.	Fons tapat per neu.
I - 39	- 12 m.	
I - 40	- 15 m.	

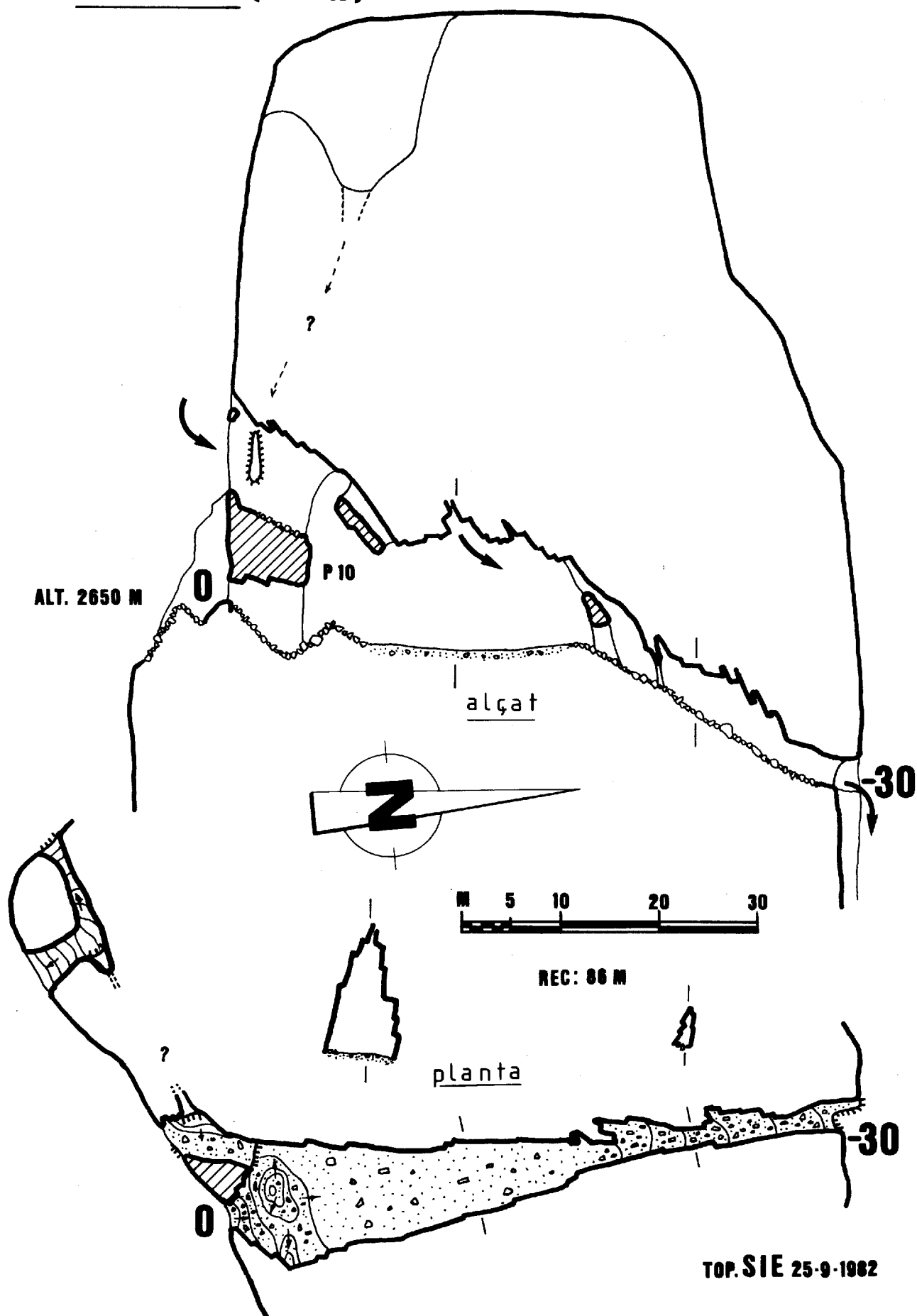

I - 44	- 9 m.	
I - 45	- 7,5 m.	
I - 46	- 5 m.	
I - 48	- 7 m.	
I - 59	- 14 m.	Fons tapat per neu
I - 60	- 15 m.	Fons tapat per neu
I - 61	- 42 m.	Accés entre blocs; rampa amb ressalts; P-27
I - 62	- 10 m.	
I - 63	- 55 m.	P-37; P-5; R+5; P-8; rampa; mean- dre estret.

TUNEL DE LAS BLANCAS

TENDENERA (GAVIN)

TÚNEL DE LAS BLANCAS.— A l'extrem occidental de la zona prospeccionada, per damunt d'una canal i mig penjada d'un dels cingles superiors de la serra, es localitza aquesta interessant cavitat que ens havia estat comentada per alguns pastors de la regió.

Es troba situada a 2.650 m. s.n.m. i està constituïda per dues boques, una inferior i una altra superior que es comuniquen als pocs metres de la galeria d'entrada mitjançant un pou de 10 m.. Aquest punt d'unió coincideix amb el sector més ampli de la cavitat (12 m. d'amplada per 15 m. d'alçada), originant-se una galeria de secció triangular amb el sòl totalment pla durant els seus primers 25 m. Conforme s'avança per la galeria, aquesta es va fent progressivament més estreta, fins arribar a un punt en que es penetra en una rampa d'uns 30 m. de llarg i amb fort pendent la qual comunica amb una tercera boca, situada a 30 m. per sota el nivell de la d'entrada i que queda penjada sobre un cingle a uns quants centenars de metres sobre el terra.

La característica potser més curiosa d'aquest túnel és el fort corrent d'aire existent en tot el conducte. Cal destacar la violència de l'aire i el constant canvi de sentit en que circula; per moments és ascendent, tot dificultant la penetració d'una persona, com als pocs segons canvia i impel.leix l'explorador galeria avall, havent d'anar amb molta cura per no ser precipitat per la boca inferior.

- o o o o 0 0 0 o o o o -

El nou *Aphaenops* del massís de Tendeñera

per : JORDI COMAS

Va ser en el decurs d'una visita a l'Avenc del Gel (I-15), quan el nostre company José Hidalgo, tingué l'oportunitat de capturar un coleòpter de la família dels *Trechidae*, el qual es trobava passejant per damunt la colada de glaç que cobreix el fons d'aquest avenc. Fet un primer reconeixement d'aquest coleòpter, poguerem adonar-nos que es tractava d'un *Aphaenops* nou per a la ciència, la qual cosa ens obligà (ja que es tractava d'una femella), l'intentar capturar algún altre individu, i a ser possible mascle, ja que això ens ajudaria a fer una millor descripció d'aquesta novetat; davant la impossibilitat d'aconseguir-ne cap més, i tan sols tenint una altra femella recollida per l'amic Oleguer Escolà a l'avenc T-1, també a la serra de Tendeñera, decidírem (F.Español i el que subscriu) efectuar la descripció d'aquesta novetat, la qual és publicada a la revista *Miscel.lània Zoològica* editada pel Museu de Zoologia de Barcelona (1985).

Tot seguit es dóna una petita referència d'aquesta novetat, que no essent encara una descripció, doni una idea de com és aquest *Aphaenops*.

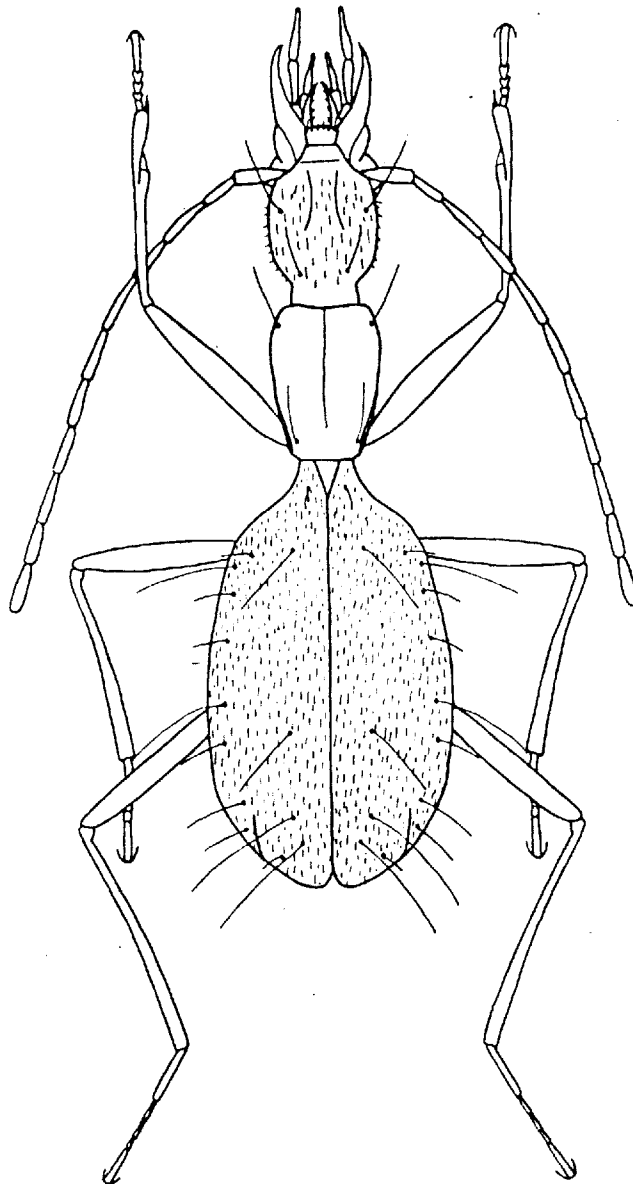
Aphaenops (*Cerbaphaenops*) *hidalgoi* Esp.i Com.

Per tenir el cap normal i pubescent, per les antenes i potes llargues i els hùmers insinuats, s'ha de situar en el subgènere *Cerbaphaenops* (Coiffait, 1963) i propera a l'espècie *vandeli* Four.; per tenir els èlitres pubescents es situaria en el veïnatge d'*Aphaenops laurenti* (Genest, 1983), per al qual, aquest autor proposà la possibilitat de crear un nou subgènere, el qual anomenaria *Pubaphaenops*, més no l'hem inclòs en aquest possible subgènere per la resta de caràcters que l'allunyen d'ell, tal com és tenir els hùmers marcats, les galtes sortints i el coll aparent, ben al contrari del que passa en *laurenti*. S'ha de senyalar que el tenir els èlitres pubescents i davant la manca de l'estudi del mascle, dificulta la seva correcta situació sistemàtica, que com s'ha dit, és col·locat en el veïnatge de *vandeli*, més tenint un bens fundats dubtes.

BIBLIOGRAFIA.-

- Coiffait, H. (1962).- "Monographie des Trechinae cavernicoles des Pyrénées" Ann.Spél.17(1):119-170
- Español, F. i Comas, J. (1985).- "Un nuevo **Aphaenops** Bonv. de la vertiente española de los Pirineos (Col. Carabidae, Trechinae)". Miscel.lània Zoològica (9): (en premsa).
- Genest, L.C. (1983).- "Nouvelles espèces d'**Aphaenops** et **Hydrophaenops** des Pyrénées centrales" Mém. Biospeleol. (10): 305-310
- Jeannel, R. (1928).- "Monographie des Trechinae" L'Abeille, 35

- o o o o o 0 0 0 o o o o -

Aphaenops (Cerbaphaenops) hidalgoi Español i Comas

Avenc dels Tres Tombs (Sitges, el Garraf)

per : JOSEP M. MIÑARRO

El diumenge 12 de gener del 1986, mentre una colla de membres de la S.I.E. corriem per Garraf visitant diferents avencs, tres de nosaltres vam decidir anar a donar un tomb pel Fondo de Vallbona per tal d'intentar localitzar l'Avenc del "Palmito", explorat per la S.E.S.-C.E.Puigmal l'any 1961, no havent-se pogut trobar darrerament ni quan el company J.Borràs va fer el catàleg de Garraf.

Al cap de més d'una hora de recerca, la nostra matinal era a punt de resultar infructuosa, quan pel Bassot de l'Arbre (avui dia l'arbre és tirat a terra mig cremat) passà un pastor amb el ramat. Ens acostem a ell i li apliquem el típic interrogatori; per la zona on hauria de ser l'Avenc del Palmito no coneix cap forat, però si ens esmenta alguns altres, tots coneguts; però tot d'una assenyala cap a un lloc on segons les nostres dades no hi ha cap avenc catalogat. Diu que la boca és gran i que li sembla deu ser fons. No ens ho pensem dues vegades i en poc més de 20 minuts superem la "sifonada" i amb les bones indicacions que ens ha donat trobem l'avenc sense dificultat. La boca és prou gran i el pou d'entrada sembla tenir uns 15 m.; es comprova de nou la situació i si no hi ha cap error ha de tractar-se d'una "primera".

El diumenge següent, 19 de gener, sembla un pelegrinatge de la S.I.E. al massís de Garraf; som més de 30 persones, i és que una "primera" a Garraf i o-berta, no es troba cada dia. L'avenc resulta tenir només 22 m.de profunditat, però és molt bonic; les formacions, totalment virginals, cobreixen les parets des de la mateixa boca fins al fons.

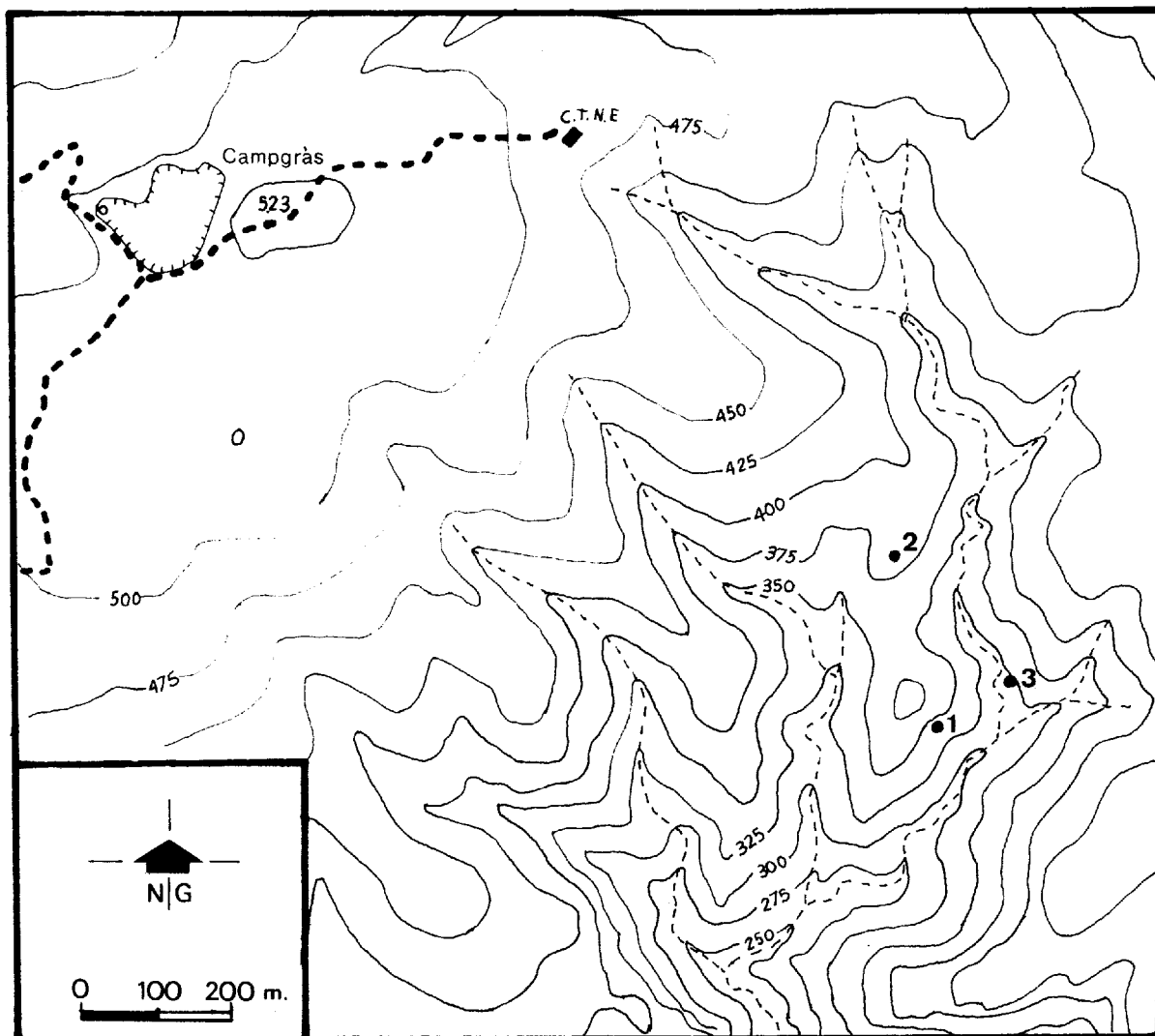
A continuació us fem una breu fitxa d'aquest nou avenc.

.

AVENC DELS TRES TOMBS

Situació i localització : A uns 50 m. per damunt del tàlveg d'un dels barrancs que baixen des del Pla de Basses cap al Fondo de Vallbona.

El seu accés més còmode es realitza des de l'extrem oriental del Pla de Campgràs; pocs metres abans d'arribar a les instal.lacions de la Telefònica cal prendre la carena que en direcció SE. es dirigeix, quasi paral.lela al Pla de Basses, cap al Fondo de Vallbona. Es passa pel costat de l'**Avenc de l'Arboç (- 24 m.)** i una

Localització de les cavitats : 1. **Avenc dels Tres Tombs**
 2. Avenc de l'Arboç
 3. Avenc Mario

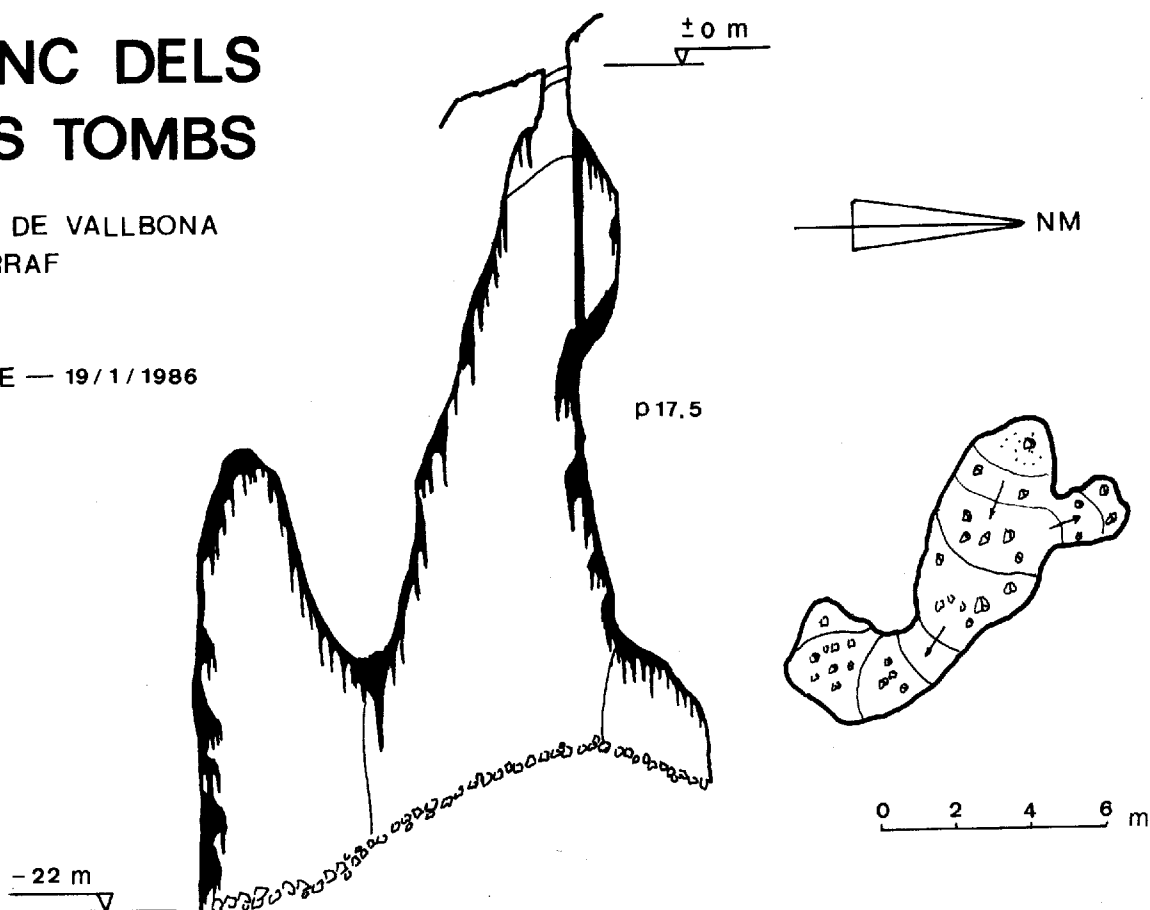
mica més endavant es forma una petita collada i per damunt d'ella es veu un petit turó arrodonit, cal voltar-lo per l'esquerra a la mateixa alçada del coll i en el vessant més escarpat, a uns 15 m. d'un gran pi sec es troba l'**Avenc dels Tres Tombs**.

Coordenades U.T.M. : 31 T DF 101708 z = 340 m.
 Full S.G.E. nº 36-17 (448), el Prat de Llobregat ; 1:50.000
 Municipi de Sitges (el Garraf)

AVENC DELS TRES TOMBS

FONDO DE VALLBONA
GARRAF

top: SIE — 19/1/1986

Descripció : Per una boca allargada (2,5 x0,8 m.) es penetra a un únic pou, de forma acampanada i de 17,5 m. de desnivell. La seva base té uns 3 m. d'amplada i és constituïda per una rampa descendent d'uns 12 m. de llargària, amb una petita concavitat lateral a la part superior i originant-se una cúpula cega d'uns 10 m. d'alçada en el punt més baix d'ella, que tanmateix és el fons de l'avenc.

Es tracta d'una forma residual, originada per l'acció de l'aigua a l'actuar sobre una diàclasi de direcció NO.-SE. Les formacions litogèniques són molt abundants, especialment les colades parietals, cobrint totalment totes les parets de l'avenc, encara que el seu estat actual és en un avançat procés de descalcificació.

- o o o o o 0 0 0 o o o o -

INDEX

Editorial	1
Primera troballa de pintura esquemàtica al vessant meridional del Pirineu	2
Forato Manatuero - Malapreciata (Buerba, Ossa)	8
Exploracions a la Val d'Aran	12
Misèria de la història o història de la misèria de l'espeleologia catalana	19
Nota sobre tres cavitats del Montsec (la Noguera)	23
Darreres descobertes a la Cova Cuberes :	
- Xarxa del 84 ; - Afluent de la Colada	26
Un nou avenc a la Serra de Lleràs	34
Campanya "TELERA '85"	35
Novetats a la Bòfia del Tec	53
Cova Barber (Escuain, Ossa)	55
Integral del Sistema Arañonera (T-1; Cova S. Elena)	59
Avenc de la Barcina (Ports del Caro, Baix Ebre)	62
Resum de les exploracions a Tendeñera (Ossa)	66
El nou Aphaenops del massís de Tendeñera (Ossa)	75
Avenc dels Tres Tombs (Sitges, el Garraf)	77

- o o o o 0 0 o o o o -